

IIN KUNTA

**TALOUSARVIO 2026
JA TALOUSSUUNNITELMA 2027-2028**

Kunnanhallitus 1.12.2025 §293
Kunnanvaltuusto 8.12.2025 § 114

SISÄLLYSLUETTELO

1. YLEINEN OSA.....	9
1.1. Iin kunnan organisaatio	9
2. IIN KUNNAN TOIMINTAYMPÄRISTÖ JA KEHITYSNÄKYMÄT	12
2.1. Väkiluvun kehitys.....	12
2.2. Yritystoiminnan edellytysten kehittäminen ja työllisyyden edistäminen	14
2.2.1 Yritystoiminnan edellytysten kehittäminen.....	14
2.2.2 Työllisyyden edistäminen	15
3. TALOUDELLINEN TILANNE JA KEHITYSNÄKYMÄT	18
3.1. Yleinen taloudellinen tilanne ja kuntatalouden kehitysnäkymät.....	18
3.2. Kuntatalous	20
3.3. Vero- ja maksuperustemuutosten vaikutus kuntatalouteen.....	21
3.4. Iin kunnan talous	22
3.5. Iin kunnan kuntastrategia vuoteen 2025	23
3.6. Meidän li Hyvinvointi -malli	26
3.7. Omistajapolitiikka ja ohjaus	27
4. TALOUSARVION JA -SUUNNITELMAN RAKENNE JA SITOVUUS	29
4.1. Talousarvion rakenne ja sitovuus	29
4.2. Talousarvion osat.....	29
4.2.1 Käyttötalousosa	29
4.2.2 Liikelaikokset	31
4.2.3 Investointiosa.....	32
4.2.4 Tuloslaskelmaosa	32
4.2.5 Rahoitusosa.....	37
4.3. <i>Sitovuus valtuustoon nähden</i>	38
4.3.1 Sitovuustasot	38
4.3.2 Tilivelvollisuus.....	39
4.4. Sisäinen valvonta ja riskienhallinta	39
5. TALOUSARVIO	41
5.1. Kuntastrategia, tavoitteet.....	41
5.2. Henkilöstösuunnitelma	42
5.3. Hallinto- ja talouspalvelut.....	45
5.4. Elinvoima- ja yrityspalvelut	47
5.4.1. Elinvoimapalvelut.....	48
5.4.2. Maankäytön suunnittelu	49
5.5. Sivistyspalvelut.....	50
5.5.1 Sivistyksen hallinto.....	54
5.5.1. Varhaiskasvatus	54
5.5.2. Opetuspalvelut.....	55

5.6. Hyvinvointipalvelut.....	56
5.7. Yhdyskuntapalvelut	61
Yhdyskuntapalveluiden hallinto	64
5.7.1. Kiinteistö- ja ympäristötekniset palvelut.....	64
5.7.2. Ateria- ja puhtauspalvelut.....	66
5.7.3. Infra- ja ympäristöpalvelut	68
5.7.4. Virainomaispalvelut.....	70
5.8. Iin Vesiliikelaitos	71
6. TULOSLASKELMAOSA	79
7. INVESTOINTIOSA.....	81
8. RAHOITUSOSA.....	83
9. HANKKEET JA PROJEKTIT	84
10. IIN KUNNAN MERKITTÄVIMMÄT RISKIT JA NIIDEN HALLINTAKEINOT	85
11. IIN KUNNAN KONSERNIN TOIMINTA JA TALOUS	86
11.1 Vastuu omistajapolitiikan toteuttamisesta	86
11.2 Iin kunnan konserniin kuuluvat yhteisöt	86
11.3 Konsernin omistajaohjaus, sisäinen valvonta ja riskien hallinta	86
11.3.1. Iin Vuokratalot Oy	87
11.3.2. Iilaakso Oy	89
11.3.3. Iin Micropolis Oy	91
11.3.4. Iin Energia Oy	96

KUNNANJOHTAJAN KATSAUS

Kunnanjohtajan katsaus – Talous haastaa, mutta katsomme positiivisessa hengessä tulevaan

Kansantalouden kehitys on pysynyt viime vuodet vaimeana. Tilastokeskuksen mukaan bruttokansantuotteen volyymi supistui 0,9 % vuonna 2023 ja kasvoi vain 0,4 % vuonna 2024. Yleinen epävarmuus, poikkeustilat sotineen sekä työttömyyden kasvu ovat luoneet tilanteen, jossa kokonaistuotannon volyymia painaa alavireiseksi vahvasti myös yksityisen kulutuksen, yksityisten investointien ja tavaraviennin heikko kehitys. Myös monet muut elintasolle tärkeät kansantalouden tunnusluvut, kuten henkeä kohden laskettu BKT ja nettokansantulo, ovat kehittyneet viime vuosina heikosti.

Vaikka yleistilanne ja osin uskokin tulevaan on heikko, on taloudessa myös positiivista virettä vähintäänkin pinnan alla. Esimerkiksi kotitalouksien todellinen kulutus, johon kuuluu kotitalouksien hankkimien tavaroiden ja palveluiden lisäksi myös julkisen sektorin ja voittoa tavoittelemattomien yhteisöiden tarjoamat henkilökohtaiset palvelut, jopa kasvoi hiukan ja julkiset investoinnit lisääntyivät lähes kahdeksan prosenttia. Julkinen sektori tasoitti rakennusalan alamäkeä ja tuki kotitalouksien kulutusta suhdannepoliittisesti juuri oikeaan aikaan. Paikallisesti kehitys yritystoiminnassa on ollut kokonaisuutena orastavan positiivinen tai vähintäänkin odottava. Yritysten netto-perustanta on ollut edelleen positiivinen ja liikevaihdot ovat kokonaisuutena kasvaneet. Myös investointipäätöksiä on tehty. Toisaalta työttömyysluvut ovat valitettavan korkeat ja meidänkin alueella on tullut ikäviä toiminnan poissiirtoja ja myöskin konkursseja.

Kunnat elävät parhaillaan historiallisen tiukkaa ja epävarmaa aikaa talouden näkökulmasta. Epävarmuutta aiheuttavat monet tekijät. Oma osuutensa on luonnollisesti globaalilla tilanteella, joka heiluttaa taloutta erityisesti rahoitusmarkkinoiden kautta. Yleisen turvallisuuden järkkyminen, varautuminen sekä epävarman tilanteen vaikutus yritysten investointihalukkuuteen ja pärjäämiseen yleensä heijastuu vahvasti myös kuntatalouteen erityisesti työllisyyden ja verotulojen kautta. Se myös osin nostaa tuen ja palveluiden tarvetta. Maailmanlaajuinen tilanne vaikuttaa tietysti Suomen ja kaikkien muidenkin maiden talouteen. Maan talouden tasapainottamisvaateet ja velkaantumiskehityksen katkaisemisyrittävät heijastuvat isosti myös kuntatalouteen erityisesti valtionosuuksien, tukien ja erilaisten velvoitteiden kautta. Useat kunnat tulevat tekemään negatiivisen talousarvion ja niin kuluvana kuin talousarviovuonnakin on monissa kunnissa käyty YT-prosesseja.

Isona haasteena on myös politiikka, jossa käännösliikkeitä tehdään varsin rivakkaan ja paikoin täysin ennustamattomaan tahtiin suuntaa hakien ja sitä usein myös muuttaen. Erityisen selvästi tämä on näkynyt eri osapuolten räväkkinä ulostuloina ja toisaalta nopeina poisvetoina. Muu voi olla spekulaatiota, mutta varmaa on se, että valtionosuudet, tuet tai avustukset eivät tule tulevaisuudessa ainakaan kasvamaan ja jo nyt ne ovat olennaisesti vähentyneet.

Kuvaavaa on myös jälleen kerran pitkään valmistellun valtionosuusuudistuksen kaatuminen hiljattain valmistelun loppumetreillä. Kaikkinensa olisi ollut tärkeää, että valtionosuusuudistus olisi saatu tehtyä. Sote-erät vaativat korjausta ja ikuisesti kesken olevat uudistukset ovat myrkkyä kuntataloudelle ja koko Suomen taloudelle. Ne luovat ikävää epävarmuutta niin investorien, rahalaitosten kuin kuluttajienkin näkökulmasta. Alkuperäisissä sotesiirtoerissä Iin kunta hävisi noin 0,9 milj. euroa. Ihan täysin ei voi arvioida, paljonko olisimme uudessa mallissa saaneet tästä takaisin, kun tarkkoja koelaskelmia ei ole lopulta tullut julkisuuteen. Jonkin vaiheen koelaskelmissa korjausta olisi tullut, mutta erilaisine korjauserineen, kerroinmuutoksineen ja rajoittimineen ei toki tuota koko summaa.

Soten osalta sote-erien lisäksi kuntataloutta rasittaa kiinteistöratkaisut. Niiden osalta meillä on hiukan poikkeava tilanne eli kun uudistuksen syntyvaiheessa vuokrasopimuksemme siirtyivät muiden Paraslain mukaisten ns. kuntayhtymäkuntien kaltaisesti sellaisenaan Oulunkaarelta

Pohteen vastuulle. Tämä tarkoitti alkuun noin 1 M€ eroa asetuksen mukaiseen tilanteeseen. Edelleenkin ero on yli puoli miljoonaa. Toisaalta tässä tilanteessa se antaa meille ajallisesti hiukan lisää (vuoden 2028 loppuun) sopeutumis- ja peliaikaa, jona aikana kiinteistöjen tulevaisuus ja mahdollinen yhtiöittäminen on ratkaistava.

Valtion puolelta on perinteitä noudattaen tullut ja tulossa lisähaasteita. Erityisen tuen osalta ensin luvattiin lisärahoitus, mutta samalla se napattiin yleisestä valtionosuudesta pois. Työllisyysuudistuksen piti olla kustannusneutraali kunnille. Totuus on toista. Myös mahdollinen hankintalainuudistus inHouse-tulkintoiheen aiheuttanee isosti muutoksia mittavineen muutokskuineen. Monia kuntien rahoitukseen negatiivisesti vaikuttavia muutoksia on luvattu kompensoitavan kuntien tehtävien karsimisella ja erilaisilla asetusten huojennuksilla. Niitä odotellessa ei varmaankaan kannata hengitystä pidellä.

Valtionosuusuudistuksen kaatuessa hetkellisesti poistui toisaalta iso epävarmuustekijä. Julkisuuteen tullevissa uusissa valtionosuuden määräytymismalleissa yksi oli sellainen, että joko kaikki tai vähintään puolet ns. voimalaitosverotuloista olisi mennyt valtion kassaan tavalla tai toisella eikä siis sinne, missä eri voimalaitokset (tuuli-, vesi tai aurinkovoimalaitokset) haittoineen tai rajoituksineen ovat. Tämä olisi ollut sekä epäoikeudenmukaista että lin kunnan kaltaiselle puhtaan energian tuottajalle erittäin iso taloudellinen menetys. Se olisi varmasti niin meillä kuin muuallakin vaikuttanut puhtaan energian tuotannon tuleviin määriin. Tämä taas olisi laskenut verotuottoja ja samalla jaettavaa kaikkien osalta. Samalla se olisi vahingoittanut tai estänyt Suomen uusiutuvaan energiaan pohjautuvien investointien ja muiden tavoitteiden täyttymistä. Toki eri vaiheissa uudistusta avainministerit ja kansanedustajat eri ryhmistä vakuuttivat, että ko. tasausjärjestelmän muutos ei tule olemaan mukana valtionosuusuudistuksessa. Toivottavasti mahdollinen uusi, jossain vaiheessa tuleva muutostietä ei taas nosta tätä kysymystä esille. Joka tapauksessa olemme osaltamme tasapainottaneet talouttamme reilusti eri keinoin, jotta se vastaa arvioitua tulopuolta ja sen mahdollisia muutoksia niiltä osin kuin niitä voidaan ennakoita.

Verotulot kaikkienensa eivät ole kehittyneet toivotulla tavalla johtuen yleisestä talouskehityksestä, työllisyystilanteesta ja yritysten tilanteesta. Kaikkien näkökulmasta on tietysti toivottavaa, että maailman tilanne vakautuu, joka pakostakin vaikuttaisi taloustilanteeseen ja saisi talouden epävarmuutta vähintäänkin pienennettyä. Tämä taas lähtisi purkamaan patoutunutta investointitarvetta ja sitä kautta parantaisi yritysten tilannetta ja työllisyyttä.

lin osalta taloustilanne on tiukka, kuten on ennakoitu. Tämä koskee erityisesti viime ja kuluva vuotta sekä osin vuotta 2026. Vuoden 2027 osalta on näkyvissä valoa liittyen energiainvestointien vaikutuksiin erityisesti voimalaitosveron kautta. Käynnissä ja käynnistymässä on myös niin isompia kuin pienempiäkin hankkeita, jotka toteutuessaan voivat ajan kanssa parantaa asemaamme merkittävästi. Täytyy myös muistaa, että elinvoimaa tuovat projektit ja ulkopuoliset investoinnit vaativat aina pitkän ennakotyön, kaikki niistä eivät mene maaliin vaikka miten toimittaisiin ja myös kunnan on oltava valmis satsaamaan osaltaan niihin. Tämän vuoksi on tärkeää, että huolehdimme, että meillä on taloudellisesti mahdollista tarttua mahdollisuuksiin.

lin kunnan osalta on tehty jo pidemmällä aikavälillä useampia talouden tasapainottamisohjelmia. Pelkät ohjelma eivät toki taloutta tasapainota, mutta ne ovat johtaneet myös konkreettisiin, vaikuttaviin toimenpiteisiin. Iso hallinnon ja organisaation sekä johtamisjärjestelmän muutos on edennyt johdonmukaisesti. Sen tavoitteena oli sekä sujuvoittaa että selkeyttää johtamis- ja päätöksentekojärjestelmää ja – kulttuuria, kehittää johtamis- ja esimiestyötä, parantaa talousymmärrystä kaikkien toimijoiden osalta sekä vähentää byrokratiaa ja parantaa saavutettavuutta. Eri toimenpiteillä saatiin vuoden 2022 osalta 1,8 M€ alijäämäiseksi tehty budjetti käännettyä yli 0,3 M€ ylijäämäiseksi. Käännös oli olennainen ja ratkaisevan tärkeä taseen ylijäämien säilyttämiseksi ja kasvattamiseksi sekä käyttötalouden suunnan kääntämiseksi. Samalla linjalla vuosi 2023 saatiin noin 0,7 M€ ylijäämäiseksi. Näillä liikuilla varauduimme jo ennakkoon kuntasektorille erittäin vaikeiksi vuosiksi ennustettuihin vuosiin 2024 ja 2025 sekä niiden mahdollisesti aiheuttamien kuoppien ennakkoai-kaamiseen. Hallinnonuudistuksen viimeisimpänä kohteena on ollut sivistyspalvelut, joissa on juuri saatu päätökseen yt-menettelyt, joiden tuloksena on sekä toimenkuvien muutoksia,

määräaikaistuksien ja myös toistaiseksi voimassa olevien sopimusten päättymisiä.

Talousarviovuotta 2026 suunniteltaessa lin osalta on erityisen tärkeä ottaa huomioon myös tulevat uusiutuvan energian hankkeet, tässä vaiheessa erityisesti tuulimyllyt, joiden ansiosta tuleva tulovirta realisoituu täysmittaisesti 2027 ja sen jälkeen. Uusiutuvan energian tuotanto voi myös avata muita isojakin mahdollisuuksia tulevaisuudessa. Näitä aktiivisesti haemme ja työstämme. Kyseiset elinvoimainvestoinnit vaativat panostamista ennen tulovirtoja. Nämä on uskallettava tehdä.

lin osalta ongelma ei viime aikoina ole ollut niinkään kulujen hillinnässä, jossa olemme jämerän ja vastuullisen toiminnan johdosta pärjänneet kuntakentän keskiarvoja huomattavasti paremmin. Viimeisimmän osavuositarkastuksen mukaan toimintakulut ovat kasvaneet kokonaisuutena vain 1 %:n ja henkilöstökulut ovat jopa pienentyneet 1%:n edellisen vuoden vastaavaan ajankohtaan verrattuna, mitä voitaneen pitää varsin kohtuullisena erityisesti kuin valtakunnalliset palkkaratkaisut sekä yleinen hintatason nousu ovat olleet varsin kovat. Ongelmamme liittyvät kuluvana vuonna vahvasti, kuten kuntakentässä kaikinensa, tulopuolen kehitykseen. Toimintatuotot, joihin kaikkien vahvimmin vaikuttavat lainsäädännöstä johtuvat asiakasmaksujen pienemiset erityisesti varhaiskasvatuksen osalta, pienenevät. Avustusten ja hankerahoitusten reiluun pienentymiseen vaikuttavat isot leikkaukset valtion taholta. Taloushaasteita tuo myös yleinen talous- ja korkokehitys. Tämän osalta onneksi on jo hiukan positiivisempiakin merkkejä ilmassa, mutta kehitys on edelleenkin hidastaa ja estää sekä yksilöiden että yritysten investointikykyä ja -rohkeutta. Halua investointeihin kyllä löytyy molemmissa ryhmissä. Myös työllisyyskehitys ja yritysten tilanne odottaa edelleen paranemistaan.

Kaikkien haasteiden keskellä vuoden 2026 talousarviovalmistelu ja talousarvioesitys on tiukka mutta realistinen ja lähti jo alkumetreillä siitä, että negatiivista talousarviota ei tehdä. Kulujen kasvun ehdottomana maksimina on pidetty 3 % ja siihen myös päädyttiin. Tämä tarkoittaa esimerkiksi henkilöstökulujen osalta tiukkaa 1,6 %:n kasvua. Tämä on vaatinut erittäin tiukkaa harkintaa, sopeuttamista, toimintojen ja rakenteen muutoksia sekä priorisointeja. Toimialat ja lautakunnat ovat tehneet vastuulliset esitykset, joista kokonaisuus on eri kierroksin muodostettu. Yllätyksiä ei toivottavasti enää tule valtion puolelta. Jos ja kun lopputilanne muodostuu kerrotun kaltaiseksi, voidaan sitä pitää yleinen taloustilanne, toimintaympäristön ja maailman tilanteen kehitys sekä kuntakentän ennusteet huomioiden siedettävänä. Tulopuolen kehitys kuluja ja osin vielä talousarviovuodenkin osalta on syytä arvioida hyvinkin varovasti, kuten olemme talousarviossa tehneet. Toimintatuotot ja hankerahoitus ovat sidonnaisia maan hallituksen päätöksiin ja ne on otettava sellaisena, kun ne on annettu. Sama koskee valtionosuuksia.

Verotulojen osalta on tärkeä, että jatkossakin teemme kaikki mahdolliset toimet veropohjan vahvistamiseen. Voimalaitosverojen osalta olemme korjanneet Kuntaliiton ennustetta ylöspäin. Periaatteena on kuitenkin ollut, että vain jo rakenteilla olevat ja aikataulultaan liitännän suhteen varmat voimalaitokset on otettu mukaan ennusteeseen. Veroprosentit uskallettiin jättää ennalleen, kun lin osalta talouden käänne tullee tapahtumaan vuonna 2027-28 osalta vähintäänkin kiinteistöverotulojen noustessa sitä mukaan, kun rakenteilla olevia tuulimyllyjä liitetään verkkoon. Veroprosentit halutaan pitää myös seudullisesti kilpailukykyisenä, jota se osaltaan tukee sekä veto- että pitovoimaa. Kunnallisvero tuleekin nyt kuulumaan Oulun seudun toiseksi matalimpaan ryhmään.

Näillä ratkaisulla päädyimme talousarvioon, jonka vuosikate on 4,307 M€ (2.663M€/TA2025). Näin ollen vuoden 2025 noin 1,28 M€ alijäämäisestä talousarviosta päästään vuoden 2026 talousarviossa hieman ylijäämäiseksi. Suunta on oikea ja vauhti hallittu.

Olenneisen tärkeää on edelleen kaikkien talousymmärrys, talousjohtaminen ja tarkka taloudenpito. Myös raportointia, seuranta ja talousviestintää on kehitetty ja kehitetään parhaillaan. Myös koko vastuullinen henkilöstömme on tehnyt ja tekee esimerkillisesti isompia ja pienempiä ratkaisuja, joilla rajalliset resurssit saadaan suunnattua oikein. Kuitenkin meiltä täytyy löytyä uskallusta luottaa tuleviin tuloihin, satsata tässä vaiheessa elinvoimainvestointeihin sekä elinvoimaa tuoviin tulevaisuuden mahdollisuuksiin. Pelkästään säästämällä mikään kunta ei ole noussut suosta mutta moni on kiihdyttänyt negatiivista kierrettään.

Kuluva vuosi on ollut aktiivinen ja olemme saaneet myös paljon hyvää palautetta ja julkisuutta. Eri-
laiset teot, tempaukset, tapahtumat ja hankkeet ovat nousset positiivisesti muidenkin tietoon. Näistä
voitaneen mainita rannan suunnittelukilpailu ja sitä seuraava kaavoitus, Vihkosaaren uimaranta,
oma osuutemme Oulu2026-teemassa, Pohjois-Pohjamaan hyvinvointipalkinnon kunniaksi järjestetty
Hyvinvointifoorumi sekä vastikään tehty Valtarin koulun investointipäätös. Investointisuman osalta
meillä on vielä ratkaistavana Nätteporin toimintojen sijoittaminen sekä korjausvelka infran osalta.
Investoinnit ja ratkaisut niiden toteuttamiseksi ovat isoja ja haasteellisia, mutta ne tukevat tule-
vaisuutta, pito-, veto- ja elinvoimaa sekä kunnan kasvatus, sivistys ja kulttuurityötä.

lissä 27.11.2025

Marjukka Manninen

kunnanjohtaja

1. YLEINEN OSA

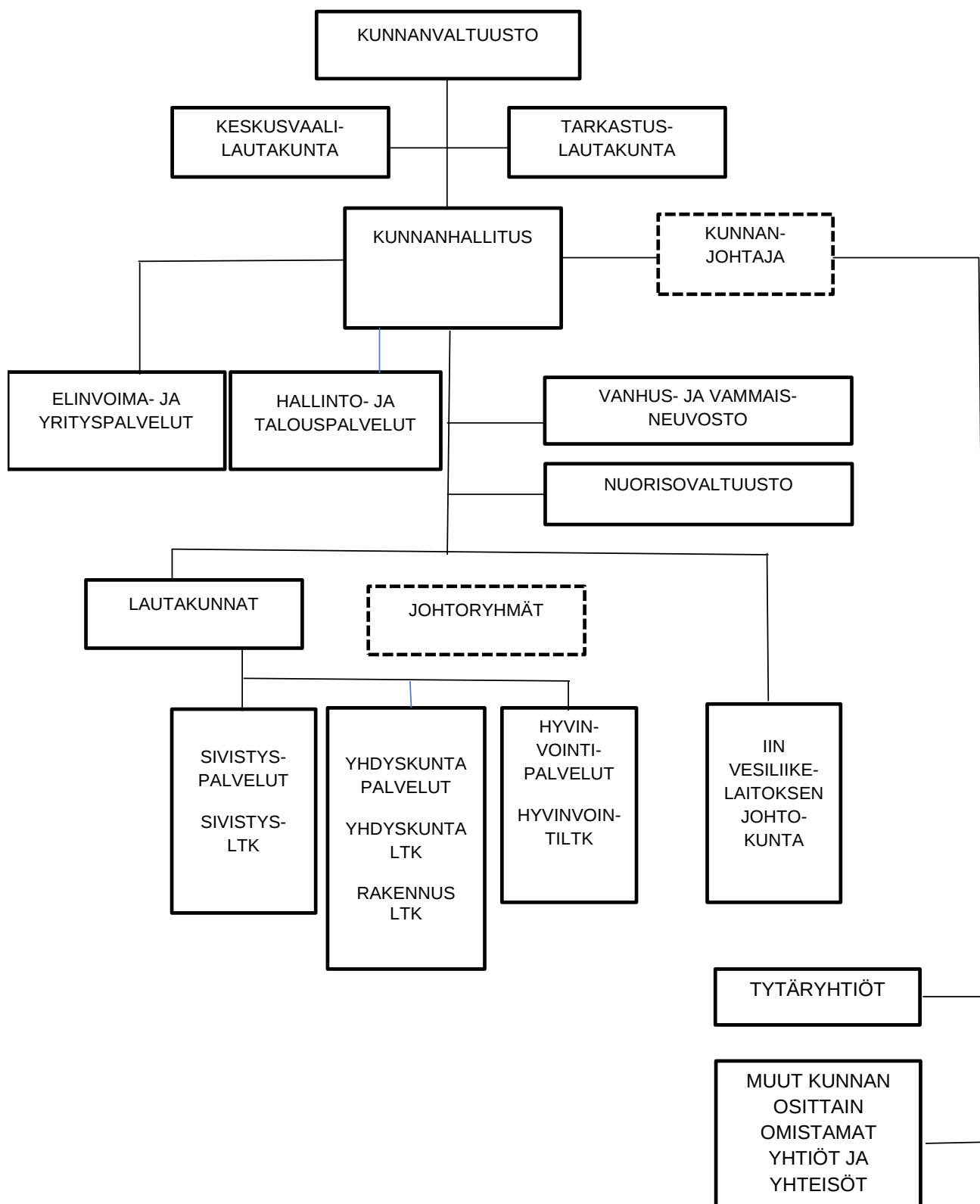
1.1. Iin kunnan organisaatio

Iin kunnan päätöksenteko-organisaatio muodostuu kunnanvaltuustosta, kunnanhallituksesta, lautakunnista ja johtokunnasta sekä kunnan johtajistosta. Kunnanhallituksen maapolitiinen jaosto on lakannut 1.6.2025 alkaen ja henkilöstöjaosto lakkaa 1.1.2026 alkaen. Iin kunnan lautakuntia ovat keskusvaalilautakunta, tarkastuslautakunta, sivistyslautakunta, hyvinvointilautakunta, yhdyskuntalautakunta ja rakennuslautakunta sekä Iin vesiliikelaitoksen johtokunta.

Kunnan palveluorganisaatioita ovat hallinto- ja talouspalvelut, elinvoima- ja yrityspalvelut, sivistyspalvelut, hyvinvointipalvelut, yhdyskuntapalvelut ja Iin vesiliikelaitos. Iin vesiliikelaitos tuottaa vesihuoltolain mukaiset talousvesi- ja jätevesihuollon palvelut toiminta-alueillaan.

Iin kunnan palkka- ja taloushallinto on ulkoistettu Monetra Oulu Oy:lle ja kunnan tietohallinnon palvelut LapIT. Iin kunnan palkkaama elinvoimajohtaja hoitaa elinvoima- ja yrityspalveluita yhdessä Micropolis Oy:n ja Lilaakso Oy:n kanssa. Ympäristöpalvelut järjestää Pudasjärven kaupunki ja maaseutuviranomaispalvelut sekä joukkoliikenteen Oulun kaupunki. Jätehuolto tuotetaan Kierto-kaari Oy:n kanssa. Työllisyys- ja elinkeino palvelut hoidetaan yhteistyössä Oulun työllisyysalueen kanssa, jossa Oulun kaupunki toimii isäntäkuntana ja osa palveluista tuotetaan Iin kunnan omana toimintana.

IIN KUNNAN ORGANISAATIO- JA TOIMINTAMALLIKAAVIO

II-KONSERNI		
lin kunta		
Tytäryhtiöt		Osakkuusyhtiöt
Energialiiketoiminta	Asunto-osakeyhtiöt	
omistussosuus	omistussosuus	omistussosuus
lin Energia Oy 100 %	lin Vuokratalot Oy 100 %	Oulunkaaren työterveys Oy 21,78 %
Kiinteistöyhtiöt		
lilaakso Oy 100 %	Kiinteistö Oy Kuivaniemen Sotaveteraani 57,14 %	
Muut yhtiöt		Säätiöt
Kuiva-Turve Oy 50 %		lin palvelusäätiö 80 %
lin Micropolis Oy 46,15 %		Kuntayhtymät
		Oulun seudun koulutuskunta-yhtymä 3,91 %
		Pohjois-Pohjanmaan liitto 1,99 %

2. IIN KUNNAN TOIMINTAYMPÄRISTÖ JA KEHITYSNÄKYMÄT

2.1. Väkiluvun kehitys

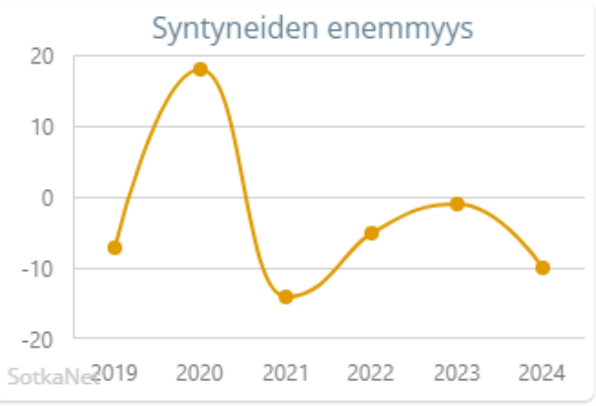
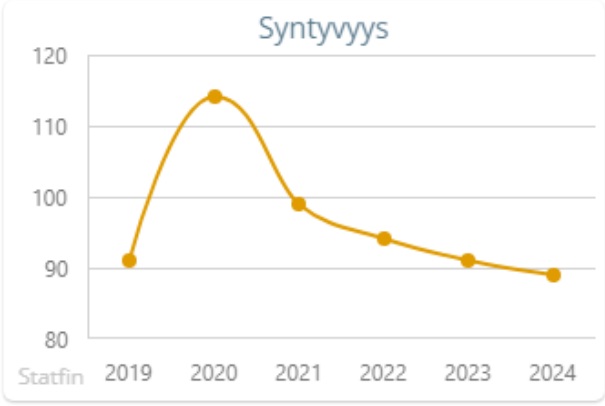
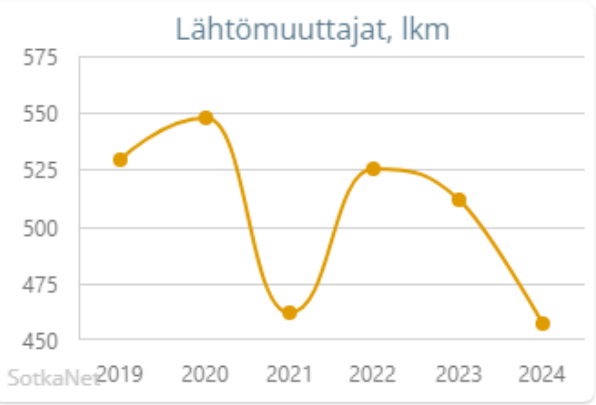
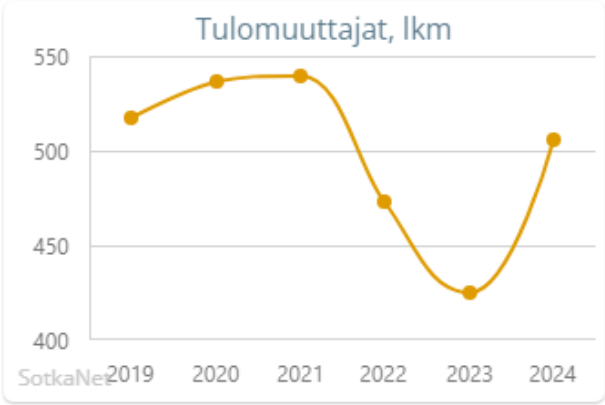
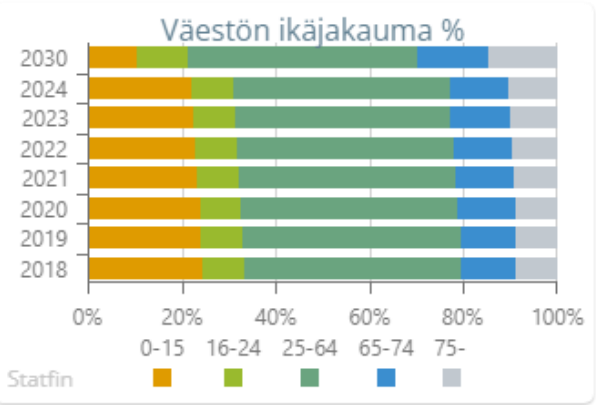
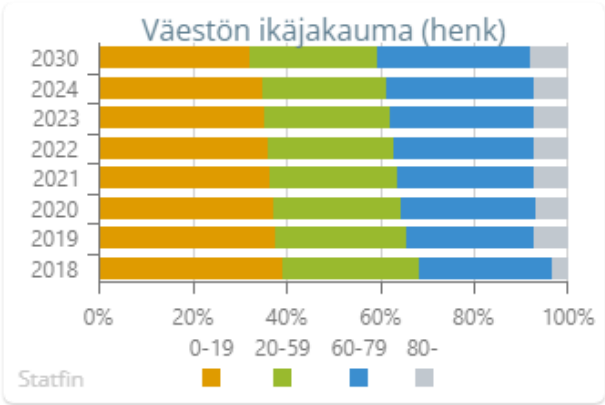
Väestöliiton mukaan Suomen väestörakenne on suuressa murroksessa. Väestö ikääntyy nopeasti, ja työikäisten määrä vähenee. Syntyvyyden vajoaminen kiihdyttää muutosta entisestään ja alueiden väliset erot kärjistyvät. Myös ulkomailla syntyneiden osuus väestöstä kasvaa, ja tulevaisuudessa yhteiskuntamme on kulttuurisesti ja etnisesti aiempaa monimuotoisempi. Maahanmuutto parantaa Suomen taloudellista huoltosuhdetta – mutta vain, jos maahan muuttaneiden enemmistö työllistyy. Muutoksiin on välttämätöntä varautua, jotta yhteiskuntamme sosiaalinen ja taloudellinen kestävyys voidaan säilyttää. Väestölliset kysymykset koskevat kaikkia politiikan lohkoja ja hallinnonaloja. Ne jäävät kuitenkin usein vaille huomiota, koska ne eivät kuulu minkään tietyn tahon vastuulle.

Iin ikärakenne poikkeaa koko maan ikärakenteesta siten, että lissä alle 15-vuotiaiden osuus väestöstä on 22,0 %, kun taas koko maassa vastaavan ikäryhmän osuus on 15,4 %. Yli 65-vuotiaiden osuus on lissä samalla tasolla kuin valtakunnallisesti: molemmissa 23,0 %.

Iin kunnassa syntyneiden enemmyys kääntyi vuonna 2022 negatiiviseksi viiden henkilön verran. Kunnan strategisena tavoitteena on väestönkasvu, joten siihen panostetaan sekä talousarviovuonna että suunnitelmakaudella.

Iin kunnan väestötilastoja:

vuosi/ikäk- ertymä	yhteensä	0-6 v	7-12 v	13-15 v	16-18 v	19-49 v	50-64 v	65-74	75-
31.12.2017	9 548	965	941	447	370	3023	1907	1056	839
31.12.2018	9 862	959	979	471	409	3059	1975	1132	878
31.12.2019	9 844	943	963	475	412	3067	1942	1164	878
31.12.2020	9 848	924	967	484	411	3039	1925	1197	901
31.12.2021	9 912	860	964	499	411	3136	1895	1215	932
31.12.2022	9 853	839	930	499	422	3114	1869	1211	969
31.12.2023	9 766	803	914	485	420	3095	1828	1223	998
31.12.2024	9 806	791	905	475	430	3144	1802	1218	1041

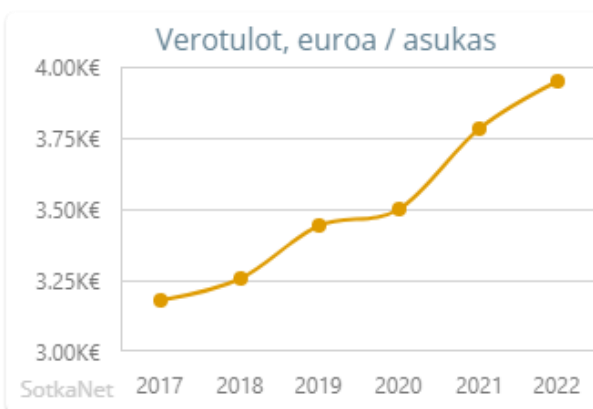
2.2. Yritystoiminnan edellytysten kehittäminen ja työllisyyden edistäminen

2.2.1 Yritystoiminnan edellytysten kehittäminen

Yritystoiminnan edellytysten kehittäminen on edelleen keskeinen osa kunnan elinvoimaa ja pitkäjänteistä talouskasvua. Vuoden 2026 talousarviossa painopisteenä on yritysten toimintaympäristön vahvistaminen jatkamalla panostuksia infrastruktuurin kehittämiseen, yritystoimintaa tukevaan maankäyttöön sekä yritysneuvontapalvelujen saatavuuden ja vaikuttavuuden parantamiseen.

Yritystoiminnan edellytyksiä vahvistetaan tarjoamalla kokonaisvaltaisia ja tehokkaita yrityspalveluita, jotka sisältävät neuvontaa ja tukea yrityksen toimintaympäristön muutoksissa, yrityksen perustamisessa, kasvussa, kehittämisessä, sijoittumisessa sekä sukupolven- ja omistajanvaihdostilanteissa.

Kehittämishankkeilla tuetaan vahvaa ja kestävää kasvua sekä edistetään innovaatioiden syntymistä. Yritystoiminnan edellytysten kehittämistä, toimenpiteitä kuvataan tarkemmin tämän talousarviokirjan elinvoiman sekä lin Micropolis Oy:n talousarvio-osioissa.

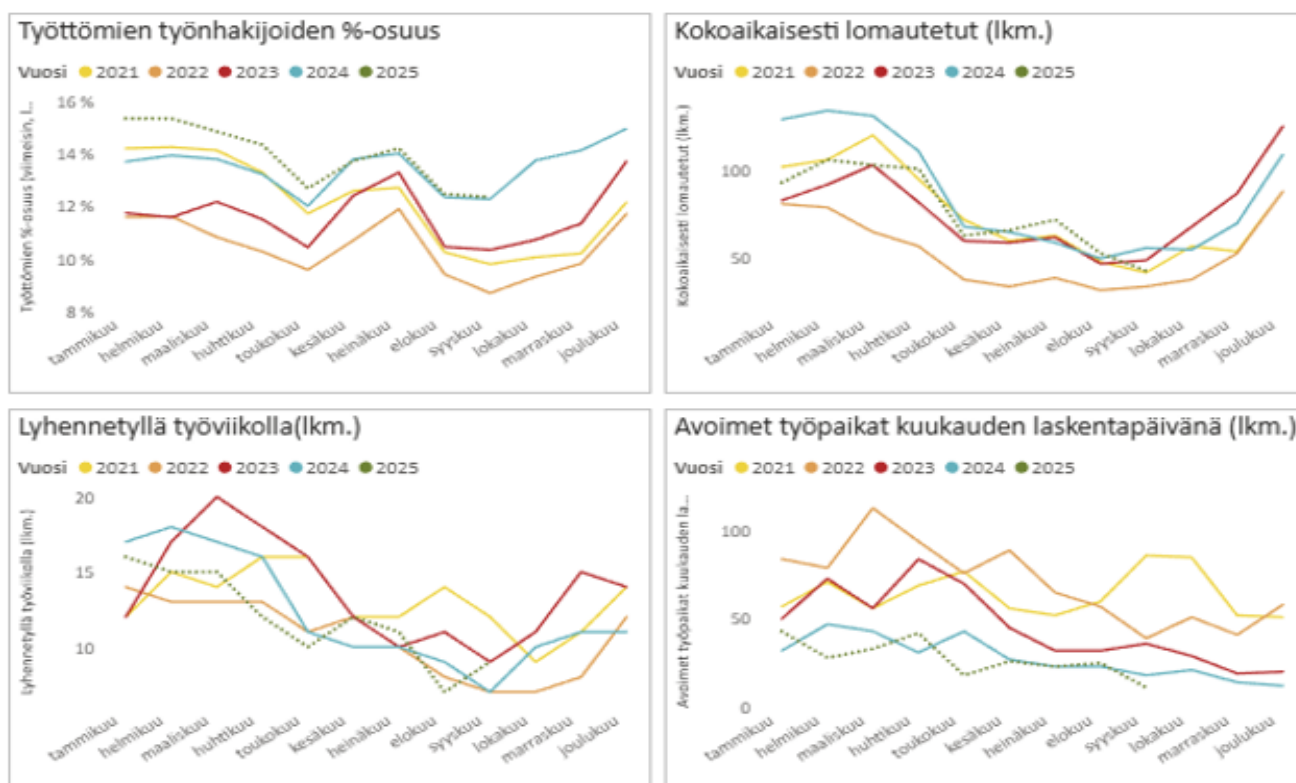

2.2.2 Työllisyyden edistäminen

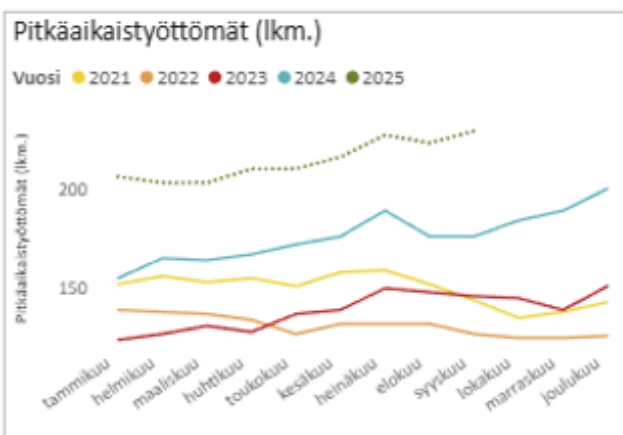
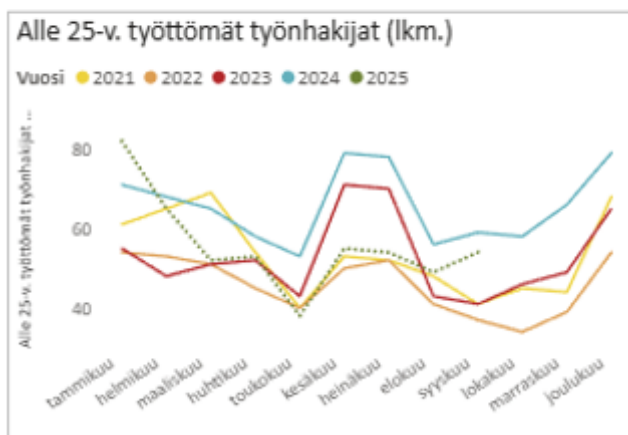
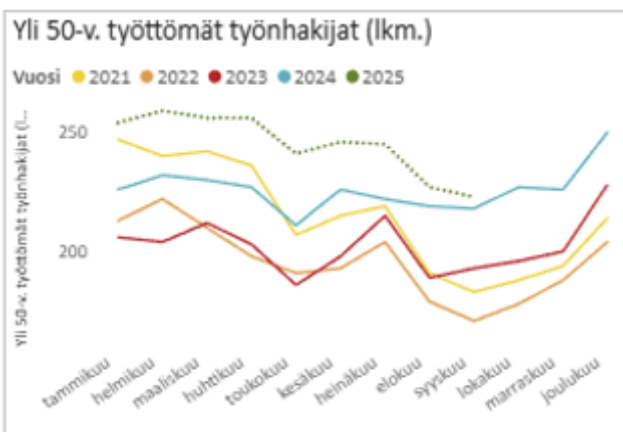
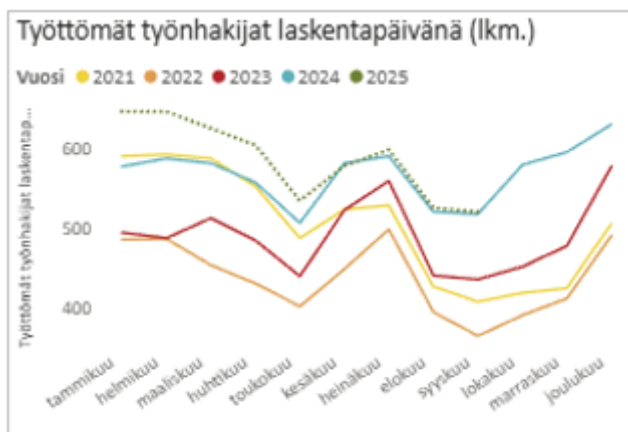
Työllisyys

Vuoden 2025 työllisyystilanne on ollut heikko valtakunnallisesti, alueellisesti ja paikallisesti. Heikon talouskasvun vuoksi työmarkkinoiden heikentynyt kehitys viivästyttää työllisyyden paranemista. Ennusteiden mukaan tilanne alkaisi parantua vuoden 2026 alussa ja työllisyysasteen ennustetaan nousevan.

Positiivinen työllisyyden kehitys kääntyi laskuun vuonna 2023 ja työttömyysasteen vuosittainen keskiarvo on noussut sen jälkeen vuosittain. Keskimääräinen työttömyysaste (työttömien osuus työvoimasta) lissä oli vuonna 2021 12,1 %, vuonna 2022 10,5 %, vuonna 2023 11,6 %, vuonna 2024 13,5% ja ajalla 1.1.-30.9.2025 13,9 %.

Työttömien työnhakijoiden osuus pysytteli alkuvuodesta 2025 edellisvuotta korkeammalla tasolla. Syyskuun lopussa 2025 työttömyysaste oli 12,3 % samoin kuin syyskuussa 2024. Työnhakijoista kokoaikaisesti lomautettujen määrä laski alkuvuodesta edellisvuoteen verrattuna, mutta kohosi kesäkuukausina edellisvuosia korkeammalle tasolle. Työttömyys lisääntyi edellisvuosiin verrattuna eniten pitkäaikaistyöttömien ryhmissä. Yli 50-vuotta täyttäneiden työttömyys pysyi alkuvuodesta edellisvuosia korkeammalla tasolla, mutta laski syyskuun loppuun mennessä. Avointen työpaikkojen määrä jatkoi edelleen laskuaan. (Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskus)

Työllisyystilanteen heikentyminen on näkynyt myös avoinna olevien työpaikkojen määrän vähenemisenä. Avoina olevien työpaikkojen määrä laski merkittävästi vuosien 2023-2024 aikana. Vuoden 2025 keväällä avoimien työpaikkojen määrä kasvoi edellisvuosista, mutta lähti jälleen laskuun huhtikuun jälkeen.

Työttömyysetuuksien kuntaosuusmaksut nousivat merkittävästi vuoden 2025 alusta lukien TE-palveluiden siirryttyä valtiolta kuntien ja työllisyysalueiden hoidettaviksi. Vuoden 2025 alusta kunnan maksuosuus työttömyysturvasta laajentui työmarkkinatuen lisäksi koskemaan osaa ansiosidonnaisesta päivärahasta ja peruspäivärahasta. Lisäksi kunnan maksuosuus työttömyysetuuksista aikaistui merkittävästi ja nousee asteittain työttömän työnhakijan työttömyyden pitkittyessä. Palveluissa mukanaolo ei myöskään enää poista kunnan maksuvelvoitetta työllistymistä edistäviin palveluihin (esim. työkokeilu, kuntouttava työtoiminta, työvoimapolitiittinen koulutus, omaehtoinen opiskelu työttömyystuudella) osallistumisen ajalta.

Työllisyyden edistäminen – TE-uudistus siirsi palvelut kuntaan

Työllisyyspalvelut siirtyivät TE-uudistuksen myötä kuntaan 1.1.2025 alkaen ja ovat nyt osa kunnan peruspalveluja. Iin kunta kuuluu Oulun seudun työllisyysalueeseen, johon kuuluvat myös Hailuoto, Kempele, Liminka, Lumijoki, Muhos, Oulu, Pudasjärvi, Tyrnävä, Utajärvi ja Vaala. Oulun kaupunki toimii vastuukuntana koordinoiden työllisyysalueen toimintaa. Käytännön palvelut kuntalaisille järjestetään pääasiassa kunnan toimesta lähipalveluna yhteisen toimintamallin mukaisesti. Oulu vastuukuntana järjestää erityisasiantuntijuutta vaativat keskitetyt- ja tukipalvelut (mm. palkkatukien ja starttirahojen myöntämiset ja maksatukset) koko työllisyysalueelle. Uudistuksen tavoitteena on myös hyödyntää kuntaekosysteemiä – elinkeino-, työvoima- ja koulutustoimi – työllisyyden hoidossa. Työllisyyspalveluiden palveluekosysteemin rakentamisessa myös hyvinvointialueen palvelut ja sidosryhmät ovat tärkeässä roolissa monialaista tukea tarvitsevien asiakkaiden yhteispalveluiden toteuttamisessa.

Toimintaa ohjaa Oulun työllisyysalueelle laadittu yhteistyösopimus ja suunnitelma työvoimapalveluiden järjestämisestä. Kuntakohtaiset toimintasuunnitelmat laaditaan edellisiin pohjautuen ja päivitetään vuosittain talousarvioprosessin yhteydessä.

Kunta on sitoutunut työllisyysalueen työllisyyden hoidon tavoitteisiin:

- Tehokas työnvälitys: työnantajat saavat tarvitsemaansa työvoimaa ja työnhakijat etenevät töihin
- Työnhakijoiden osaamisen kehittyminen vastaamaan työmarkkinoiden tarpeisiin
- Työnhakijoiden työkyvyn kehittyminen osaamistaan vastaaviin tehtäviin ja lisätä työnantajien valmiuksia työllistää henkilöitä, joilla on työkyvyn tuen tarpeita.
- Asiakas on tarpeensa mukaisessa palvelussa ja siirtyy tarkoituksenmukaiselle etuudelle, mikäli hänellä ei ole osaamista tai työkykyä työllistyäkseen.

Toiminnalle asetetut yhteiset tavoitteet näkyvät kunnan työllistämispalveluiden työn organisoinnissa, resurssoinnissa, ostopalveluissa sekä kumppaniyhteistyössä.

Kunnat saavat työllisyyspalvelujen kustannuksiin valtionosuutta, joka sisältyy kunnan peruspalvelujen valtionosuuteen. Työttömyysetuudet, palkkatuet ja starttirahat sekä keskitettyjen ja lähipalvelujen kustannukset iiläisten osalta maksaa Iin kunta. Uudistuksessa tarkoituksena oli, että kunnat saavat valtionosuutta täysimääräisesti. Vastuut siirtyivät kunnille kuitenkin aliresursoituna ja kunnat joutuvat käyttämään enemmän rahaa palvelujen tuottamiseen. Kunnan työllisyyspalveluiden vahvistaminen sekä työnantajayhteistyön tehostaminen ovat keskeisessä roolissa työttömyyden nousun hillinnässä. Tehostamalla työnvälitystä ja työnantajayhteistyötä, kunta voi vaikuttaa kunnan maksuosuuksien määrään. Nuorten ja osatyökykyisten ryhmien työllistymistä tukevien toimenpiteiden jatkuvuus ja laajentaminen voivat tuoda myönteisiä vaikutuksia myös pitkällä aikavälillä. Työllisyystilanteen edelleen heikentyminen voi näkyä kunnan taloudessa kasvavina kustannuksina työttömyyden ja sen hoidon kautta.

3. TALOUDELLINEN TILANNE JA KEHITYSNÄKYMÄT

3.1. Yleinen taloudellinen tilanne ja kuntatalouden kehitysnäkymät

(Lähde: VM, 22.9.2025 ja Kuntatalousohjelma vuosille 2026–2029)

Suomen talous on toipumassa hitaasti laskusuhdanteesta. Bruttokansantuotteen (BKT) kasvuksi viime vuodelle arvioidaan 0,4 %:ia. Ennusteiden mukaan BKT:n kasvu kiihtyy asteittain siten, että vuonna 2025 odotetaan noin 1,0 %:n kasvua, vuonna 2026 noin 1,4 %:n ja vuonna 2027 noin 1,7 %:n kasvua.

Inflaatio hidastuu ennusteiden mukaan maltilliseen tasoon, mikä lieventää hintapaineita. Korkotaso pysyy vertailukohtien mukaan haastavana, erityisesti velanhoitokustannusten näkökulmasta.

Julkisen talouden näkökulmasta alijäämät ovat merkittävä haaste. Vuonna 2025 julkisyhteisöjen alijäämä arvioidaan 4,3 %:iin suhteessa BKT:hen, ja vuonna 2026 sen odotetaan supistuvan 3,6 %:iin. Velkasuhde pysyttelee edelleen korkealla, ja ennusteissa kokonaisvelka näyttää kääntyvän jälleen kasvuun myöhemmin suunnitelmakaudella.

Työllisyyskehitys elpyy hitaasti. Työttömyysasteen odotetaan laskevan vuoden 2025 9,4 %:sta kohti noin 8,4 %:n tasoa vuoteen 2027 mennessä. Työllisyyden koheneminen alkaa vähitellen ensi vuosina, kun talousolosuhteet paranevat.

Näin ollen kansantalous elpyy vähitellen, mutta rakenteelliset haasteet julkisessa taloudessa – erityisesti sosiaali- ja terveyspalveluiden kustannuspaineet, velanhoitomenot ja ikääntymisen vaikutukset – asettavat merkittäviä rajoitteita kehitykselle.

Kuntatalous on jo nyt ja lähivuosina suuressa paineessa. Kunnille kohdistuvat valtionosuusleikkaukset ja takaisinperinnät heikentävät tulojen kasvuedellytyksiä. Vuodesta 2026 alkaen hallitus on linjannut 75 miljoonan euron vähennyksiä peruspalvelujen valtionosuuksiin. Lisäksi sote-uudistuksen omaisuusjärjestelyistä kunnille aiheutuvien kustannusten korvaamiseen on varauduttu ohjelmassa 150 miljoonalla eurolla vuosina 2027–2029.

Verotulojen osalta kuntien verotulojen arvioidaan kasvavan maltillisesti. Vuonna 2025 kunnallisverotulojen kasvuksi on arvioitu noin 1 %, mutta vuonna 2026 verotulojen kasvuprosentin odotetaan olevan selvästi korkeampi, arviolta 5,4 %.

Maailmantalous

Maailmantalouden kasvu jatkuu lähivuosina hitaana ja epätasaisena. Talouskasvua rajoittavat korkea korkotaso, geopoliittiset jännitteet sekä kansainvälisen kaupan epävarmuudet. Inflaatio on monissa maissa rauhoittumassa, mutta pysyy edelleen koholla erityisesti palvelusektorilla. Keskuspankit etenevät varovaisesti korkojen laskussa, mikä tukee vähitellen investointeja ja kulutusta.

Kehittyneissä talouksissa, kuten euroalueella ja Yhdysvalloissa, kasvu jää vaimeaksi, mutta taantumariski on väistymässä. Yhdysvaltojen talous on säilynyt suhteellisen vahvana, kun taas Euroopassa teollisuuden ja viennin haasteet hidastavat kehitystä.

Kiinan ja muiden kehittyvien talouksien näkymät ovat epävarmat: Kiinan talouskasvua hidastavat kiinteistömarkkinoiden ongelmat ja rakenteelliset haasteet, kun taas Intia ja Kaakkois-Aasia tukevat maailman kasvua vahvemmalla kysynnällä.

Kokonaisuutena maailmantalous kasvaa Kansainvälisen valuuttarahaston (IMF) ja OECD:n arvioiden mukaan noin 3 % vuosina 2025–2026, mikä on pitkän aikavälin keskiarvoa hitaampaa.

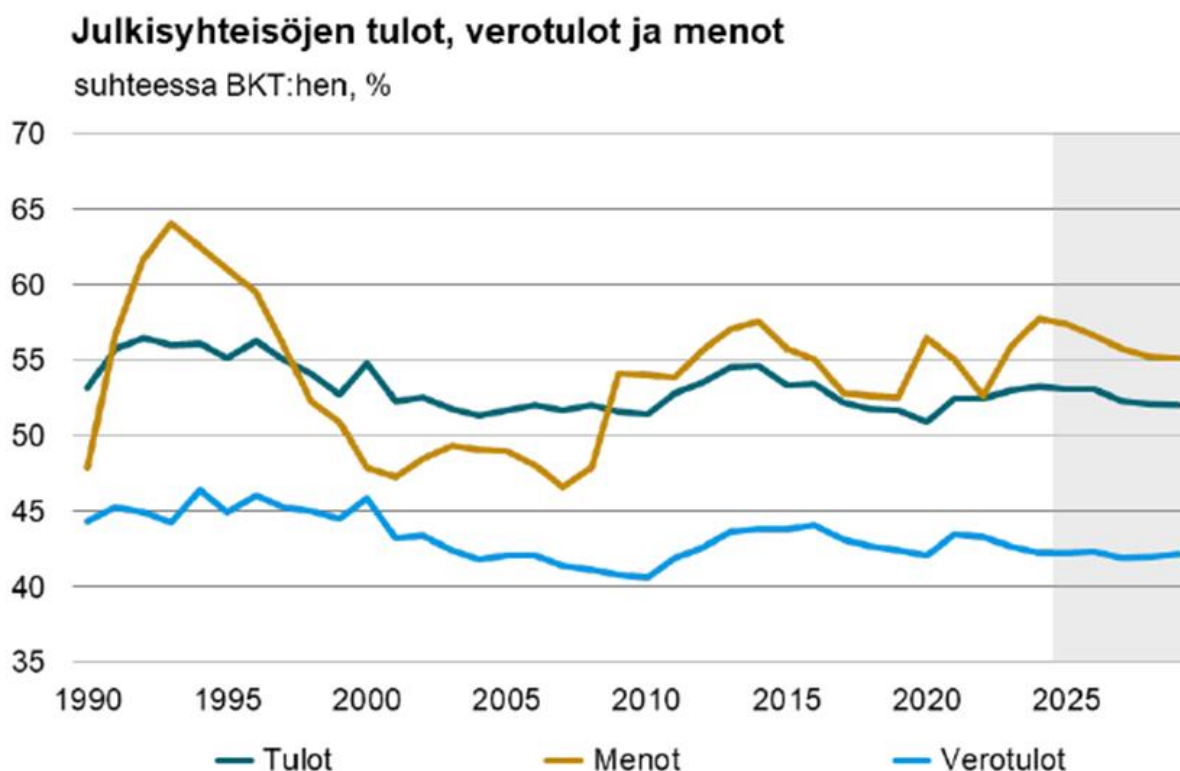
Epävarmuudet energiamarkkinoilla, globaalissa turvallisuustilanteessa sekä ilmastonmuutoksen vaikutuksissa lisäävät riskejä ja voivat heikentää kasvunäkymiä.

Julkinen talous

Maailmantalouden kehitys heijastuu myös Suomen julkiseen talouteen ja kuntien toimintaympäristöön. Kansainvälisen talouden kasvu on vaimeaa, ja korkea korkotaso sekä geopoliittinen epävarmuus pitävät yllä riskejä. Tämä merkitsee, että Suomen vientivetoisen talouden elpyminen etenee hitaasti, ja julkisen talouden sopeutustarve säilyy merkittävänä.

Valtiontalous on syvästi alijäämäinen, ja velkasuhde pysyy korkealla tasolla. Alijäämän arvioidaan supistuvan vähitellen lähivuosina, mutta rakenteelliset menopaineet – erityisesti sosiaali- ja terveydenhuollon kustannukset sekä väestön ikääntymisen vaikutukset – rajoittavat tasapainottumista. Kuntatalous puolestaan kohtaa samansuuntaisia haasteita: menojen kasvu ylittää tulojen kehityksen, ja sopeutustoimet ovat välttämättömiä pitkällä aikavälillä.

Julkisen talouden kestävyys kannalta ratkaisevaa on, että talouskasvun edellytyksiä vahvistetaan ja kuntien omat tulopohjat turvataan. Kansainvälisen talouden epävarmuudet ja kotimaiset kustannuspaineet kuitenkin luovat tilanteen, jossa sopeuttamistarpeet ja talouden hallinta korostuvat koko julkisessa taloudessa.

Lähde: Tilastokeskus, VM

3.2. Kuntatalous

Lähde: Lähde: VM 14.5.2025, Kuntaliitto 16.5.2025

Kuntatalouden näkymät ovat lähivuosina haastavat. Valtiovarainministeriön syksyn 2025 taloudellisen katsauksen ja suhdanne-ennusteen mukaan kuntien menot kasvavat nopeammin kuin tulot, mikä lisää paineita sekä palvelujen järjestämiseen että talouden tasapainottamiseen. Erityisesti palkankorotukset, palvelutarpeen kasvu väestön ikääntyessä sekä korkotason nousu lisäävät kustannuksia.

Kuntien verotulojen arvioidaan kasvavan lähivuosina, mutta kehitys jää menojen nousua hitaammaksi. Vuonna 2025 kunnallisverotulojen kasvu on ennusteen mukaan vaimeaa, ja selkeämpi vahvistuminen tapahtuu vasta vuodesta 2026 eteenpäin. Samanaikaisesti peruspalvelujen valtionosuuksiin kohdistuvat vähennykset sekä hallituksen säästötoimet heikentävät kuntien rahoitusasemaa.

Kuntatalouden vuosikate heikkenee vuonna 2025 arviolta noin 0,6 miljardilla eurolla ja pysyy ohjelmakauden alkuvuosina riittämättömänä kattamaan investointeja ja poistojen tasoa. Toiminnan ja investointien rahavirran ennakoitaan jäävän negatiiviseksi myös vuosina 2026–2027, mikä lisää velkaantumistarvetta.

Valtiovarainministeriö korostaa katsauksissaan, että kuntien talouskehitys eriytyy voimakkaasti: osalla kunnista on vahva veropohja ja hyvät kasvuedellytykset, kun taas osalla väestön väheneminen ja palvelutarpeiden kasvu vaikeuttavat sopeutumista. Kuntatalouden kestävyysvarmistaminen edellyttää jatkossakin rakenteellisia uudistuksia, toiminnan tehostamista ja paikallisia päätöksiä verotulojen sekä menojen tasapainottamiseksi.

Menot nousevat voimakkaasti kunnissa useista syistä: palkka- ja henkilöstökustannusten kasvu, palveluiden kysynnän lisääntyminen väestörakenteen vuoksi, sekä rahoitus- ja velanhoitokulujen nousu. Uudet palkkausratkaisut tuovat kunnille merkittäviä lisäkustannuksia.

Kuntien vuosikatteen arvioidaan heikkenevän vuonna 2025 noin 0,6 miljardilla eurolla. Painelaskelmien mukaan kuntatalouden toiminnan ja investointien rahavirta voi jäädä negatiiviseksi noin 1,6 miljardin euron verran vuosina 2026–2027, ja yhä negatiiviseksi pitkälle ohjelmakaudelle.

Koska tulot ja valtionosuuskehitys eivät yksinään kanna menojen kasvua, kuntien on jatkettava sopeutustoimia. Nämä voivat tarkoittaa palvelurakenteiden tarkistuksia, investointien lykkäämistä, tehostamisia ja veropäätöksiä. Kuntaliiton talousjohtajakyselyn mukaan lähes 70 % kunnan talousjohtajista ennakoi kunnan talouden tilan heikentyvän vuoden kuluttua.

Erityisiä riskejä muodostavat kansainvälisen talouden epävarmuus, työttömyyden nousu ja heikentävä veropohja sekä kunnille kohdistuvat valtion leikkaukset ja takaisinperinnät.

Kuntatalousohjelmassa korostetaan tarvetta pidättäytyä vain lyhytnäköisistä ratkaisuista ja rakentaa kestäviä sopeutuspolkuja. Arvioissa ennakoitaan, että kuntien vuosikate pitkällä tähtäimellä voi elpyä verotulojen ja valtionosuuskäytännön jonkin verran parantuessa, mutta velkaantuminen jatkaa kasvuaan suunnitelmakaudella.

Kuntarahoituksen ennusteiden mukaan, mikäli sopeutustoimet onnistuvat laajasti kunnissa, vuosikate ja rahoitusjäämä voivat vahvistua, mutta ilman lisätoimia negatiiviset tulokset voivat jatkua jopa vuoteen 2028 asti.

3.3. Vero- ja maksuperustemuutosten vaikutus kuntatalouteen

(Lähde: VM kuntatalousohjelma 23.9.2024, Kuntaliitto)

Kunnallisvero

Valtiovarainministeriön kuntatalousohjelman 2025 sekä Kuntaliiton ennusteiden mukaan kunnallisveron tuotto kasvaa maltillisesti lähivuosina, mutta veropohjan kehitykseen liittyy epävarmuutta. Vuonna 2025 kunnallisverotulojen arvioidaan kasvavan noin 1 %, ja kasvun odotetaan vahvistuvan vuoteen 2026 mennessä noin 5 %:n tasolle. Kasvua tukevat ansiotason nousu ja työllisyyden vähittäinen paraneminen, mutta korkea inflaatio ja kotitalouksien ostovoiman heikkous rajoittavat verotulojen kehitystä.

Veropohjaa muokkaavat myös valtion päätökset veroperustemuutoksista. Hallitusohjelman linjaamat ansiotuloveron kevennykset ja inflaatiotarkistukset pienentävät kunnallisverotuloja useilla sadoilla miljoonilla euroilla valtakunnallisesti, minkä kompensoimiseksi kunnille maksetaan valtionosuuksien kautta vastaava korvaus. Kuntaliiton arvion mukaan kompensatiojärjestelmä turvaa kunnille nimellisesti neutraalin tulokehityksen, mutta pitkällä aikavälillä veroperustemuutokset kaventavat kuntien omaa tulopohjaa ja lisäävät riippuvuutta valtion rahoituksesta.

Kuntien veroprosentteihin ei ole odotettavissa merkittäviä muutoksia lähivuosina, sillä lainsäädännön mukaan kunnallisveroprosentin vaihteluväliä on rajoitettu sote-uudistuksen jälkeisessä siirtymävaiheessa. Useissa kunnissa käydään kuitenkin keskustelua mahdollisista veronkorotuksista, jos talouden sopeutustarpeet kasvavat.

Yhteisövero- ja kiinteistöveroennuste

Yhteisöveron tuotto vaihtelee voimakkaasti suhdanteiden mukaan, ja sen kehitykseen vaikuttavat erityisesti yritysten tulostilanteet sekä kansainvälinen taloustilanne. Vuonna 2025 kuntien osuus yhteisöveron tuotosta on noin 30,34 %, ja sen arvioidaan tuottavan kunnille noin 2,2 miljardia euroa. Talouskasvun edelleen vaimeana pysyessä yhteisöverotuottojen kasvu jää maltilliseksi, mutta vuodesta 2026 eteenpäin yritystoiminnan elpyminen voi parantaa tuottoja.

Kiinteistöveron merkitys kunnille on kasvanut, sillä se tarjoaa vakaamman tulolähteen kuin suhdanneherkkä yhteisövero. Kiinteistöveron tuotto kasvaa tasaisesti arvioidun verotusarvojen tarkistamisen ja kiinteistöverouudistuksen etenemisen myötä. Uudistuksen tavoitteena on yhtenäistää verotusarvot markkina-arvojen kanssa, mikä lisää tuottoa etenkin kasvukeskuksissa ja rannikkoalueilla.

Kuntaliiton mukaan kiinteistöverouudistus voi kasvattaa kuntien tuloja valtakunnallisesti noin 150–200 miljoonalla eurolla vuodesta 2026 alkaen. Vaikutukset vaihtelevat kuitenkin kunnittain: osassa kunnista verotuotto kasvaa selvästi, kun taas toisissa uudistus voi jäädä neutraaliksi tai jopa vähentää tuloja, mikäli veroprosentteja alennetaan vastaavasti.

Kuntien valtionavut

Valtio osoittaa kuntien valtionapuihin noin 5,9 mrd. euroa vuonna 2026, ja valtionavut kasvavat noin 3 prosenttia vuodesta 2025. Laskennalliset valtionosuudet ovat noin 4,9 mrd. euroa, kuntien verotulomenetysten korvaukset noin 0,5 mrd. euroa ja muut valtionavut noin 0,5 mrd. euroa.

Valtion toimenpiteiden vaikutus kuntatalouteen vuoden 2026 talousarviossa

Valtion talousarvioesitys sisältää lukuisia kuntatalouteen vaikuttavia toimenpiteitä, joiden nettovaikutus kuntatalouteen vaihtelee. Uusiin tai laajentuviin tehtäviin ja velvoitteisiin osoitetaan 100 prosentin valtionosuus, ja valtion päättämien veroperustemuutosten vaikutukset kompensoidaan

kunnille. Osana keväällä 2024 linjattuja säästöpäätöksiä joitakin kuntien tehtäviä ja velvoitteita edelleen poistetaan.

Pääministeri Orpon hallituksen linjaamien toimenpiteiden yhteisvaikutus heikentää kuntataloutta noin 170 milj. eurolla vuonna 2026 vuoteen 2025 verrattuna. Vuoden 2026 talousarvioesityksessä kuntataloutta heikentävät erilaiset valtiontalouden sopeutustoimet. Peruspalveluiden valtionosuuteen kohdennetaan 75 milj. euron vähennys, ja myös vuonna 2026 valtionosuuden indeksikorotuksesta vähennetään yksi prosenttiyksikkö.

Kun tarkastellaan pääministeri Orpon hallituksen päätösperäisten toimien vaikutuksia koko vaalikauden ajalta, nettovaikutus on yhteensä noin 200 milj. euroa kuntataloutta vahvistava vuonna 2026. Luvussa ei ole huomioitu sitä, että vuosina 2024–2025 toteutettu sosiaaliturvarahastojen säästöjen kanavointiratkaisu kasvatti kuntien verotuloja ja vähensi kuntatyönantajien maksurasitusta noin 100 milj. eurolla vuodessa.

3.4. lin kunnan talous

lin kunnan taseessa ei ole kattamatonta alijäämää. Taseessa kertynyttä ylijäämää oli vuoden 2025 alussa 2,469 milj.euroa. Koko lin kunnan kuntakonsernissa ylijäämää oli 14,7 milj.euroa.

Vuonna 2023 investointien rahavirta oli 3,530 milj. euroa ylijäämäinen ja vuonna 2024 toiminnan ja investointien rahavirta oli 1,980 milj. euroa alijäämäinen. Vuoden 2026 talousarviossa vuosikate on 4,343 milj. euroa ja nettoinvestoinnit 11,9 milj. euroa, josta lin vesilaitoksen nettoosuus on 1,7 milj. euroa. Vuosikate kattaa investoinneista 36 % ja loppu katetaan lainanotolla. kunta on varautunut ottamaan investointeihin ensi vuoden aikana lisää pitkäaikaista lainaa 12,8 milj. euroa, jolla maksetaan aikaisemmin nostettuja lainoja 5,2 milj. euroa. Lainan nostosta 7,5 milj. euroa käytetään investointien rahoittamiseen.

Kuluvan vuoden 2025 talousarvioon on tehty määrärahamuutoksia ja näiden muutosten jälkeen joulukuun alun tilanteessa on talousarvion 2025 alijäämä 2,430 milj.euroa. Tilinpäätösennuste syyskuun lopun tilanteesta näyttää, että kunnan tulokseen muodostuu alijäämää n. 1,2 milj. euroa. Kuluvan vuoden ennakoituun alijäämään vaikuttavat erityisesti Sääskenharjun lakisääteiset kaatopaikan sulkemis- ja maisemointi toimenpiteet sekä varhaiskasvatuksen pienentyneet asiakasmaksut sekä valtion leikkaukset avustuksiin ja hankerahoitukseen.

Vuonna 2026 lin kunnan kunnallisveroprosentti on 8,9 %. Kuntaliitto ennustaa, että lin kunnan vuoden 2026 verotulot kasvavat 9,5 % vuoden 2025 toteutumasta. Ensi vuodelle kunnanhallitus ei esitä kunnallisveroprosentin eikä kiinteistöveroprosenttien korotusta.

Yhteensä kunnallisverotuloja kirjattiin talousarvioon 17,703 milj. euroa. Kaikkiaan talousarvioon kirjattiin verotuloja kertyvän yhteensä 26,360 milj. euroa. Verotulot on arvioitu talousarvioon huomioiden VM:n kuntaliiton verotuloennustekehikko sekä arvioitu kiinteistöverotuotto. Valtionosuuksien yhteenlaskettu euromäärä on kuntaliiton ennusteen mukaan 14,483 milj. euroa, joka on asukasta kohti laskettuna 1 477 e/asukas.

Työllisyyspalvelut siirtyivät TE-uudistuksen myötä kuntaan 1.1.2025 alkaen ja ovat nyt osa kunnan peruspalveluja. Kunnat saavat työllisyyspalvelujen kustannuksiin valtionosuutta, joka sisältyy kunnan peruspalvelujen valtionosuuteen. Työttömyysetuudet, palkkatuet ja starttirahat sekä keskitettyjen ja lähipalvelujen kustannukset iiläisten osalta maksaa lin kunta. Uudistuksessa tarkoituksena oli, että kunnat saavat valtionosuutta täysimääräisesti. Vastuut siirtyivät kunnille kuitenkin aliresursoituna ja kunnat joutuvat käyttämään enemmän rahaa palvelujen tuottamiseen.

Talousarvion ulkoiset käyttötaloustulot on arvioitu laskevan 1,8 % ja ulkoiset käyttötalousmenot nousevan 3,3 % verrattuna vuoden 2025 talousarvioon. Verotulojen on arvioitu kasvavan 11,8 % ja valtionosuuksien kasvavan 4,1 %.

Osana talousarvion 2026 valmistelua Iin kunta on käynyt tuotannollis-taloudelliset yhteistoimintaneuvottelut sivistyspalveluiden palvelualueella. Työnantaja on antanut neuvottelukutsun to 9.10.2025 kunnan pääluottamusedustajille ja neuvottelut on käyty 16.10.2025-27.11.2026 välisenä aikana. Neuvottelut päättyivät erimielisinä.

3.5. Iin kunnan kuntastrategia vuoteen 2025

Kunnassa on oltava kuntastrategia (Kuntalaki §37). Kunnan toimintaa johdetaan valtuuston hyväksymän kuntastrategian mukaisesti (§38). Kuntastrategiassa valtuusto päättää kunnan toiminnan ja talouden pitkän aikavälin tavoitteista.

Kunnan toimintaan kuuluu Kuntalain §6 tarkoitetuin tavoin kaikki se toiminta, jossa kunta on mukana. Kunnan oman organisaation lisäksi strategiassa on arvioitava pitkän aikavälin tavoitteita koko kuntakonsernissa, kuntien yhteistoiminnassa sekä sopimukseen ja rahoittamiseen perustuvassa toiminnassa.

Kuntastrategiassa tulee huomioida 1) kunnan asukkaiden hyvinvoinnin edistäminen, 2) palvelujen järjestäminen ja tuottaminen, 3) kunnan tehtäviä koskevissa laeissa säädetyt palvelutavoitteet, 4) omistajapolitiikka, 5) henkilöstöpolitiikka, 6) kunnan asukkaiden osallistumis- ja vaikuttamismahdollisuudet ja 7) elinympäristön ja alueen elinvoiman kehittäminen.

Iin kunnanvaltuusto hyväksyi kuntastrategian vuoteen 2030 kokouksessaan 30.5.2022 § 64. Kuntalain mukaan kuntastrategia on käsiteltävä valtuustokausittain. Iin kunnan kuntastrategiaa päivitetään valtuustokaudelle 2026-2029 vuoden 2026 aikana.

lissä on ideaa -strategia määrittää Iin kunnan kehittämisen suuntaviivat vuoteen 2030 asti.

Strategia huomioidaan talousarviokäsittelyssä kaikissa lautakunnissa ja johtokunnissa. Strategian saavuttamiseksi ovat kaikki toimielimet nostaneet omasta toiminnastaan lupauksia strategian tavoitteiden saavuttamiseksi.

PÄÄMÄÄRÄT

1. Kasvu

Vahva ja kestävä kasvu rahoittaa hyvinvoinnin ja kehittämisen kylissä ja taajamissa

2. Luonnonläheinen li

Ympäristö kertoo tarinaa omaehtoisesta elämäntavasta

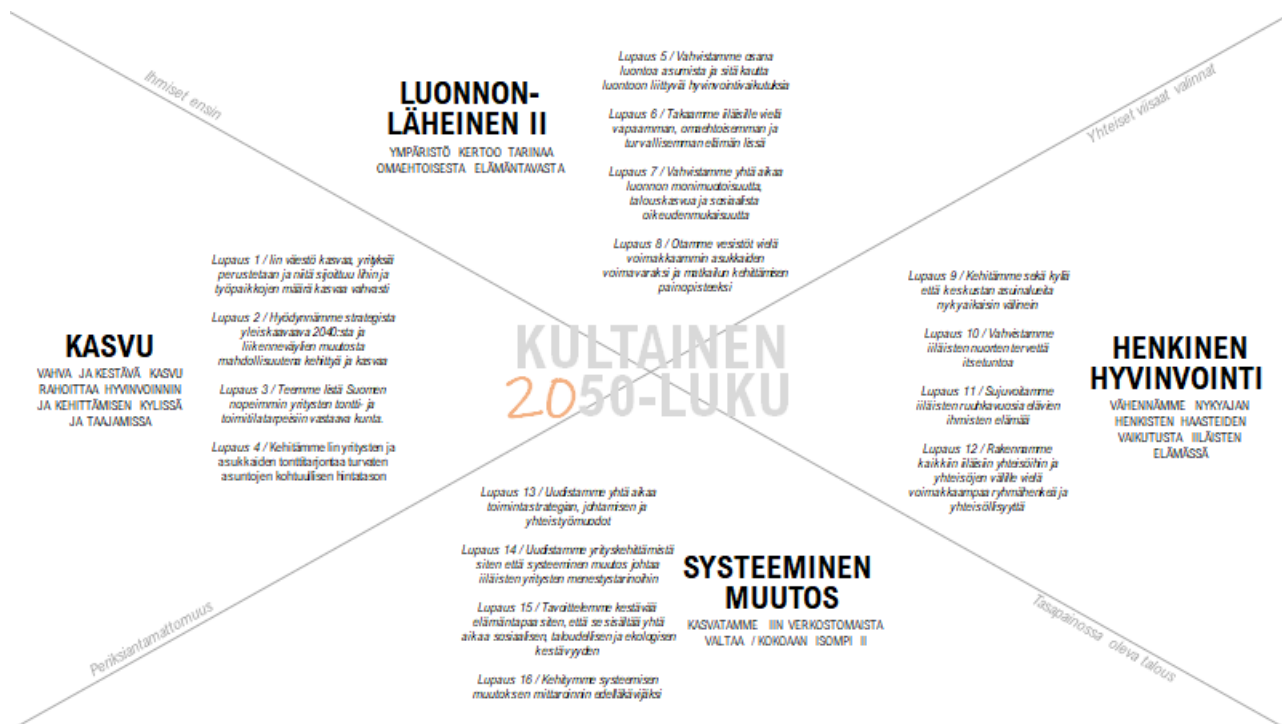
3. Henkinen hyvinvointi

Vähennämme nykyajan henkisten haasteiden vaikutusta iläisten elämässä

4. Systeeminen muutos

Kasvatamme Iin verkostomaista valtaa / kokoaan isompi li

lin kunnan strategiassa on neljä läpileikkaavaa teemaa: Ihmiset ensin, Yhteiset viisaat valinnat, Tasapainoinen talous ja Periksiantamattomuus.

KASVU

LUPAUS 1

MITÄ? / Lin väestö kasvaa, yrityksiä perustetaan jättä sijaitsevat lihin ja työpaikkojen määrä kasvaa vahvasti.

MITEN? / Positiivisen kierteen ylläpitoon tarvitaan vuosittain 166 uutta asukasta, 73 työpaikkaa ja 100 uutta yritystä (= 15.000 asukasta vuonna 2050).

LUPAUS 2

MITÄ? / Hyödyntämme strategista yleiskaavaa 2040:sta ja liikenneväylien muutosta mahdollisuutena kehittyä ja kasvaa.

MITEN? / Edistämme ohjelmallista kehitystä ja rakennamme strategisen yleiskaavan, joka ohjaa kuntaa kohti vahvan kasvun tavoitetta.

LUPAUS 3

MITÄ? / Tuemme lisää Suomen nopeimmin yrittäjien tonni- ja toimittajapainin vastaavaa kuntaa.

MITEN? / Poistetaan prosessista pulonkaulat ja neurosoidaan taustatiedot vaadittavalle tasolle.

LUPAUS 4

MITÄ? / Kehitämme lin yrittäjien ja asukkaiden toimittajapainin turvallaan sijoitettujen kohteiden hintatason.

MITEN? / Profiloimme potentiaalisien asukkaiden ja yrittäjien tarpeet ja huomioimme ne toimittajapainissa. Toimittajapainin ja aluekehittämisen lisäksi kaavoituksen ja markkinoinnin yhteydessä rakentaa sekä ihmisä kiinnostavia asuinalueita, asumismuotoja että elinkeinoelämää palvelevia alueita.

LUONNONLÄHEINEN II

LUPAUS 5

MITÄ? / Vahvistamme osana luontoa asumista ja sitä kautta luontoon liittyvää hyvinvointivaikutusta.

MITEN? / Huolehdimme, että kaikille ihmisille löytyy hyvinvointivaikutukset synnyttävä (ja eri vuodenaikat ja alueiden erityispiirteet huomioon ottaen) lähiuontopaikka, joka on maksimissaan puolen kilometrin päässä kotiin. Ja osallistetaan asukkaat, yhteisöt ja yritykset kumpuamaan luontokohdista, vapaa-ajan ja virkistyspaikkojen profiilia vahvistamaan kehittämistyöhön.

LUPAUS 6

MITÄ? / Takaamme ihmisille vielä vapaamman, omaehtoisen ja turvallisemman elämän liian.

MITEN? / Tuemme toimintaa, jossa vapaus ja vastuu kulkevat käsi kädessä siten, että pidämme yhdessä huolta ympäristön turvallisuudesta ja sisäisyydestä.

LUPAUS 7

MITÄ? / Vahvistetaan yhtä aikaa luonon monimuotoisuutta, talouskasvua ja sosiaalista oikeudenmukaisuutta.

MITEN? / Järjestään seuravalle sukupolvelle suurempi perintö (niin taloudellisesti, sosiaalisesti kuin myös luonon monimuotoisuuden näkökulmasta), kuin mitä itse saatiin.

LUPAUS 8

MITÄ? / Otetaan vesistöjä vielä voimakkaammin asukkaiden voimavaroiksi ja matkailun kehittämisen painopisteeksi.

MITEN? / Parannetaan vesistöjen saavutettavuutta joka vuosi vähintään yhdellä toimenpiteellä ja tuetaan siihen liittyvien yhteiskäyttömahdollisuuksien lisäämistä.

HENKINEN HYVINVOINTI

LUPAUS 9

MITÄ? / Kehitämme sekä kyllä että keskustan asuinalueita nykykäsitän välillä.

MITEN? / Mahdollistamme alueen erityispiirteistä ja voimavaroista kumpuavat palvelut ja kehittämme niitä yhdessä asukkaiden kanssa hyödyntäen yhteisöllisiä ratkaisuja. Käsittelemme ensisijaisesti läheisyyden palveluihin suoran liityntätoimen, aikaa parantavien kokonaisuuksien.

LUPAUS 10

MITÄ? / Vahvistamme ihmisten nuorten tervettä itsetuntoa.

MITEN? / Lupaamme, että seuraavan 2 vuoden aikana lihin tulee lisää sellaista nuorten kanssa suunniteltuja tiloja, joissa saa viettää aikaa arkeen ja viikonloppuihin, ulkona ja sisällä, talvella ja kesällä.

LUPAUS 11

MITÄ? / Sujuvoitamme ihmisten ruuhkavuosia elävin ihmisten elämää.

MITEN? / Etsimme tapoja tulla ihmisä elämää arvioijana mukasta elämästä yhteisöllisesti. Etsen ratkaisuja myös koko kyllä kasvattaa parastaan mukaisista kokonaisuuksista.

LUPAUS 12

MITÄ? / Rakennamme kaikkiin ihmisiin yhteisöihin ja yhteisöjen välillä vielä voimakkaampaa ryhmähenkeä ja yhteisöllisyyttä.

MITEN? / Rakennamme toimintakulttuuria, jossa arvostetaan rohkeutta ja hallittua riskinottoa, ja jossa ei pelätä epäonnistusta. Ja kuntaamme yhteisöllisyyttä ja yhteistyötä osallistavan budjetointiin, toiminta-avustusten ja muun tuen avulla.

SYSTEEMINEN MUUTOS

LUPAUS 13

MITÄ? / Uudistamme yhtä aikaa toimintastrategian, johtamisen ja yhteistyömuotoja.

MITEN? / Kunnan henkilöstöä ja yksiköitä määrittävät tarkemmat yhteistyökumppaninsa ja tekemät hädin karsaan yhteisen sopimuksen, jossa määritellään miten yhteistyötä tehdään. Tavoitteena systematisoida yksiköt ja ylläpitää yhteistyötä, joka tukee työntekijöiden ajamista.

LUPAUS 14

MITÄ? / Uudistamme yrityskäsitteitä siten että systemaattinen muutos johtaa ihmisten yritysten menestykseen ohin.

MITEN? / Panostamme vastuulliseen ja kestävästi liiketoimintaan sekä elinkeino-ohjelmien tuella kehittämällä, sisäisen arjen kiertokäytöllä, kuvan lemmen beitausalueella. Pentinkangas, Veturki, Ilkkuisto ja kasvuyrittäjät että paikallista verkostoa laajentamalla avalla. Uudistamme myös hankintaprosessia hyödyntäen kumppanuuksia monitavoittamalla, ottaa hyödyksi myös markkinavuoropuhelut.

LUPAUS 15

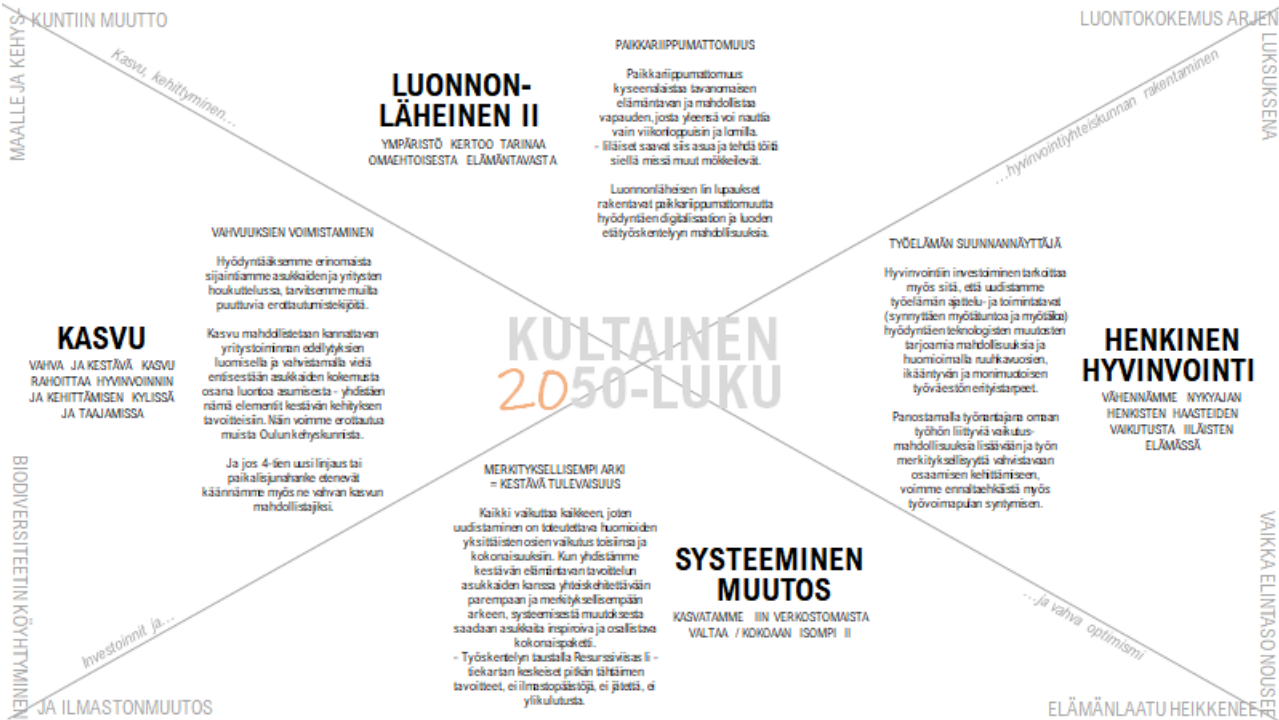
MITÄ? / Tavoittelemme kestävä elämäntapaa siten, että se sisältyy yhtä aikaa sosiaalisen, taloudellisen ja ekologisen kestävyys.

MITEN? / Päivitämme Resurssiväestöä ja Kiertotalouden leikatit ja edistämme niiden toimenpanoa ilmasto- ja talouspolitiikan edellytyksien näkökulmasta, päämäärinä kunta- ja alueuuden vahvistaminen.

LUPAUS 16

MITÄ? / Kehitämme systemaattisen muutoksen mittaritoimin edellytyksiä.

MITEN? / Kunnan yhteen kestävä kehityksen työtä seurataan jatkuvasti ja laadukkaasti nykykäytöllä, automaattisella ja asukkailla avoimella seurantaohjelmalla. Ja ihmisten mittaaminen osaksi normaalia arkea niin, että se kannustaa, ja muistuttaa tavoitteesta arvioiden myös toimenpiteiden vaikuttavuutta.

1	2	3	4
VALTUUSTO PÄÄTTÄÄ LUPAUSTEN TEEMAT (MITÄ?), HENKILÖSTÖ LAATII LUPAUKSET (MITEN?)	STRATEGIA EI OLE KOSKAAN VALMIS, VAAN KOKOAJAN KEHITTYVÄ	ASUKKAAT, YHDISTYKSET JA YRITYKSET MUKAAN!	TEEMOJEN NOUSU "ASIALISTALLE"
1. Valtuusto päättää kehittämisteemat ja palvelulupauksiin liittyvät teemat eli sen mitä luvataan. 2. Henkilöstö laatii sisällöllisiä asiantuntijoina lopulliset lupaukset (eli päättää sen miten lupaukset lunastetaan?) 3. Kunta varmistaa, että lupauksen lunastamiseen tarvittava osaaminen on vaaditulla tasolla ja että kehittämisellä on vaadittavat resurssit 6. Lupaus otetaan arkipäivän valintoihin arviointikriteeriksi	Strategian lupauksia arvioidaan vuosittain tilinpäätöksen ja talousarvion laadinnan yhteydessä, peilaten strategian lupauksia kustannuksiin ja ottaen huomioon toimintaympäristön mahdolliset muutokset. Iin asukkaat arvioivat strategian lupauksia 2 vuoden välein sitä varten kehitetyllä verkkokyselyllä. Arviointi suositetaan arvioimalla sitä kuinka hyvin lupaukset toteutuvat ja ovatko lupaukset tärkeitä tai merkityksellisiä asukkaiden arjessa. Vastauksien perusteella (miksi on merkityksellinen?) voidaan hyödyntää niin kunnanpalvelujen kehittämisessä kuin myös strategian päivittämisessä.	Lupaukset pyritään suunnittelemaan siten, että ne houkuttelevat laajasti myös muita osallistumaan lupauksen toteuttamiseen. Näin myös asukkaat voivat halutessaan osallistua omalta osaltaan strategian toteuttamiseen. - Kunta haastaa myös paikalliset yritykset ja yhdistykset mukaan lupauksen toteuttamiseen. ESIMERKKI Lupaus / "Miten tuetaan iäkkäiden nuorten tervettä itsetuntoa?" - Yksittäiset asukkaat ja paikalliset yhteisöt haastetaan olemaan osa ratkaisua.	Kahden vuoden välein toteutettavan kuntalaisbarometrin avulla asukkaat saavat arvioida arkeensa liittyviä väitteitä, ja sitä ovatko ne oman arjen kannalta tärkeitä tai merkittäviä. - Jos asia on asukkaalle tärkeä tai merkityksellinen, saa kuntalainen perustella vastauksensa. Vastauksissa toistuvat teemat nostetaan seuraavan kuntastrategiaan kehittämiseteemaksi tai lupaukseksi. 2021 kuntalaisbarometrin vastauksissa nousi esille mm. luontosuhde ja ruuhkavuosien haasteet, joten ne on nostettu tässä strategiassa esille.
MUOTO / tiivis	SISÄLTÖ / 16 lupaus	TOIMEENPANO 1-2-3-4	MISSIO / kultainen 50-luku
Iin kuntastrategiasta tekee poikkeuksellisen sen kirjoittamiseen osallistuneiden valtuutettujen rohkeus. Rimaa nostettiin työpaja työpajan jälkeen korkeammalle. Kunnianhimo ja kantti näkyvät erityisesti yllä kuvatussa strategian toimeenpanosuunnitelmassa, jonka toteuttaminen tekee strategiasta elävän myös kuntalaisten arjessa.			

3.6. Meidän Ii Hyvinvointi -malli

Iin kunnan hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen kokonaisuus

Kuntalain (410/2015) 1 §:n mukaan kunnan tehtävänä on edistää asukkaidensa hyvinvointia ja alueensa elinvoimaa sekä järjestää palvelut taloudellisesti, sosiaalisesti ja ympäristöllisesti kestäväällä tavalla. Lisäksi sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämislain (612/2021) 6 § velvoittaa kuntaa edistämään asukkaidensa hyvinvointia ja terveyttä. Kunnalla on ensisijainen vastuu hyvinvoinnin ja terveyden edistämisestä siltä osin kuin tehtävä kytkeytyy kunnan muihin lakisääteisiin toimintoihin.

Kunnan on seurattava asukkaidensa terveyttä ja hyvinvointia sekä niihin vaikuttavia tekijöitä väestöryhmittäin. Lisäksi kunnan tulee arvioida ja raportoida vuosittain valtuustolle kuntalaisten hyvinvoinnista ja siihen vaikuttavista toimenpiteistä. Hyvin toimivilla palveluilla kunta ylläpitää ja vahvistaa yksilöiden ja perheiden fyysistä, psyykkistä ja sosiaalista hyvinvointia sekä toimintakykyä keskittyen ennaltaehkäisevään työhön. Hyvinvointialueuudistuksen myötä kunnan rooli hyvinvointityössä painottuu erityisesti terveyttä ja hyvinvointia tukevien elämäntapojen edistämiseen.

Iin kunnassa tämä näkyy monin tavoin. Kunta tarjoaa liikunta- ja elintapaohjausta, järjestää valistus- ja neuvontatilaisuuksia sekä lukuisia tapahtumia, joissa kuntalaiset saavat tietoa ja tukea omaan hyvinvointiinsa liittyvissä asioissa. Taloudellisten turvaverkkojen merkitys on keskeinen osa kunnan hyvinvointityötä, sillä ne vahvistavat yksilöiden ja perheiden mahdollisuuksia tehdä hyvinvointia tukevia valintoja ja turvata arjen sujuvuus kaikille kuntalaisille.

Kuntalaisten hyvinvointia seurataan erilaisilla kyselyillä ja arvioinneilla, kuten hyvinvointialueen organisoimilla *Minun arkeni ja elämäni* -kyselyllä sekä nuorille suunnatulla *Zekki Pro* -kyselyllä. Kyse-lyjen avulla saadaan kokonaisvaltainen kuva kuntalaisten hyvinvoinnista ja tunnistetaan kehittämis-kohteita. Vuoden 2025 aikana Iin kunnassa on toteutettu useita arviointeja, joiden avulla on selvitetty kuntalaisten hyvinvoinnin, terveyden ja arjen tilaa. Tulokset on koottu yhteen raporttiin, joka muodostaa perustan hyvinvointikertomuksen tilannekuvalle ja jatkosuunnittelulle. Arviointien avulla on tunnistettu vahvuuksia, kehittämiskohteita sekä asukkaiden näkemyksiä siitä, mitkä tekijät tukevat tai heikentävät hyvinvointia eri ikäryhmissä.

Hyvinvointityö kuuluu kaikille kunnan toimialoille, ja sen tulee tukea kuntastrategian toteutumista. Kunnanvaltuusto hyväksyi 30.5.2022 lin uuden kuntastrategian 2030, jonka tavoitteet ohjaavat myös hyvinvointityötä. Kunnanhallituksen päätöksen (21.8.2023 §192) mukaisesti lin kunnan hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen työryhmä (HYTE-työryhmä) vastaa strategisen hyvinvointityön suunnittelusta. Työryhmä osallistuu kunnan strategiseen suunnitteluun, asettaa hyvinvoinnin ja terveyden edistämiseksi tavoitteita sekä määrittelee toimenpiteitä niiden saavuttamiseksi. HYTE-työryhmän puheenjohtajana toimii hyvinvointijohtaja, ja hyvinvointityöstä raportoidaan hyvinvointilautakunnalle, joka vastaa poliittisesta ohjauksesta.

Hyvinvointityötä seurataan myös taloudellisin mittarein. Keskeinen indikaattori on hyte-kerroin, jonka perusteella kunta saa valtionosuutta hyvinvoinnin ja terveyden edistämistyöhön. Vuonna 2024 lin kunnan hyte-kerroin oli 15,7 euroa asukasta kohden, ja kunta sai valtionosuutta 153 700 euroa.

lin kunta on allekirjoittanut Pohjois-Pohjanmaan hyvinvointisopimuksen, jossa kunnat ja hyvinvointialue Pohde sitoutuvat edistämään ja kehittämään pohjoispohjalaisten ihmisten hyvinvointia. Sopimuskausi kattaa vuodet 2019–2025, ja sitä on tarkoitus uudistaa alkamaan vuodesta 2026 eteenpäin. Lähtökohtaisesti hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen (HYTE) asiat sisällytetään uudistettavaan kuntien, Pohteen ja Pohjois-Pohjanmaan liiton strategiseen yhteistyösopimukseen, joka vahvistaa alueellista hyvinvointijohtamista ja yhdyspintatyötä.

Sopimuksen mukaisesti kuntalaisten osallisuus, toimijuus ja vaikuttaminen muodostavat hyvinvointijohtamisen lähtökohdan. lin kunta osallistuu vuosittain lakisääteisiin hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen neuvotteluihin Pohteen kanssa ja on ollut mukana kehittämässä Pohjois-Pohjanmaan hyvinvointikertomuksen uutta mallia sekä yhdyspintatyötä.

lin kunnan hyvinvointikertomus sisältää sekä raportin kuntalaisten terveydestä ja hyvinvoinnista että hyvinvointisuunnitelman tulevien vuosien toimenpiteistä. Hyvinvointisuunnitelma pohjautuu kunnan toimialoilla järjestettyihin hyvinvointityöpajoihin, joissa on koottu iiläisten kokemuksia hyvinvoinnista, hyvästä arjesta ja elämästä. Kunkin toimialan tavoitteet, toimenpiteet ja mittarit sisältyvät lin kunnan talousarvioon, ja niiden toteutumista seurataan vuosittain talousarvion raportointiaikataulun mukaisesti.

Palvelut suunnitellaan niin, että ne ovat saavutettavia ja yhdenvertaisesti tarjolla kaikille kuntalaisille – eri ikäryhmät, eri elämäntilanteet ja erityisryhmät huomioiden. Kunta tekee aktiivista yhteistyötä kolmannen sektorin, paikallisten järjestöjen, yhdistysten ja yritysten kanssa, jotta kuntalaisille voidaan tarjota monipuolisia ja laadukkaita hyvinvointipalveluja.

Tavoitteena on hyvinvoiva kuntalainen – lapsi, nuori, työikäinen ja ikäihminen – joka liikkuu enemmän, jonka elintavat tukevat terveellisempää elämää ja joka kokee mielen hyvinvointia sekä jaksamista arjessa.

3.7. Omistajapolitiikka ja ohjaus

Kunnan omistajapolitiikka on kunnan johtamisen väline. Omistajapolitiikan tavoitteena on tukea kunnan strategian toteutusta. Omistajapolitiikka määrittelee missä tehtävissä ja hankkeissa kunta on mukana omistajana ja sijoittajana. Samalla määritellään omistukselle asetettavat tuotto- ja muut tavoitteet, pääoman käytön ja palvelutuotannon tuotantovälineiden hankinnan periaatteet sekä se, kuka omaisuuden käytöstä vastaa ja miten omaisuuden hallinnan johtaminen ja raportointi on järjestetty.

Valtuusto päättää kunnan omistajapolitiittisista linjauksista. Linjaukset ovat toimintaa suuntaavia ja näin ollen suhteellisen pysyviä. Omistajapolitiittisia linjauksia voidaan täydentää esimerkiksi kunnan maapolitiittisessa ohjelmassa tai asuntostrategiassa. Omistajapolitiittisia ratkaisuja sisältyy muun muassa kunnan toiminta- ja taloussuunnitelmaan ja yksittäisiin investointipäätöksiin.

Omistajaohjaus ja –valvonta kuuluu valtuustolle, toimeenpano hallitukselle sekä valvonta tarkastuslautakunnalle. Konsernijohto, johon kuuluu kunnanjohtaja ja kunnanhallituksen puheenjohtaja ohjaavat tytäryhteisöjä. Kunnan tytäryhteisöjen toiminnasta vastaavat näiden omat hallintoelimet.

Kunnanvaltuusto (24.3.2025 § 31) on hyväksynyt päivitetyn konserniohjeen 1.6.2025 alkaen. Päivitetyn konserniohjeen mukaisesti on kiinnitetty huomiota omistajaohjauksen säännölliseen vuosikellon mukaisiin toimiin, jossa konsernijohto tapaa säännöllisesti kaksi kertaa vuodessa tytäryhtiöiden toimitusjohtajan ja hallituksen puheenjohtajan. Säännöllinen vuosikello mahdollistaa toiminnan pitkäjänteisen kehittämisen. Päivitetyssä konserniohjeessa on asetettu tavoitteita toimielinten kouluttamiseen ja osaamisen vahvistamiseen. Tavoitteena, on että kaikki hallituksen puheenjohtajat käyvät HHJ-puheenjohtajakurssin.

4. TALOUSARVION JA -SUUNNITELMAN RAKENNE JA SITOVUUS

4.1. Talousarvion rakenne ja sitovuus

Kuntalaissa säädetään kuntien talousarvion rakenteesta. Kuntalain mukaan talousarviossa on käyttötalous-, investointi-, tuloslaskelma- ja rahoitusosa. Sama rakenne on taloussuunnitelmassa ja tilinpäätöksen talousarvion toteutumisvertailussa. Iin vesiliikelaitos esittää erilliset talousarviot osana kunnan talousarviokirjaa. Liikelaitoksen luvut sisällytetään ja esitetään osana koko kunnan lukuja. Peruskunnan luvut ja sitovuustasot esitetään erikseen. Talousarviossa on koottuna toimialan sitovuustason sisään talous-arviovuoden ja suunnitelmakauden kehittämishankkeet ja projektit. Investointi- ja käyttötalous-määrärahoille on määritelty sitovuustasot. Tytäryhtiöiden toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet on esitetty erikseen.

Talousarviossa ja -suunnitelmassa hyväksytään kunnan toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet. Talousarvio ja -suunnitelma ovat laadittava siten, että edellytykset kunnan tehtävien hoitamiseen turvataan. Taloussuunnitelman on oltava tasapainossa tai ylijäämäinen enintään neljän vuoden pituisena suunnittelukautena, jos talousarvion laatimisvuoden taseeseen ei arvioida kertyvän ylijäämää. Jos taseen alijäämää ei saada katetuksi suunnittelukautena, taloussuunnitelman yhteydessä on päätettävä yksilöidyistä toimenpiteistä suunnittelukaudella.

Talousarvioon otetaan toiminnallisten tavoitteiden edellyttämät määrärahat ja tuloarviot sekä siinä osoitetaan, miten rahoitustarve katetaan. Määräraha ja tuloarvio voidaan ottaa talousarvioon sitovaksi tasoksi brutto- tai nettomääräisenä. Iin kunnan määrärahat hallinnonaloittain ovat sitovia nettomääräisinä.

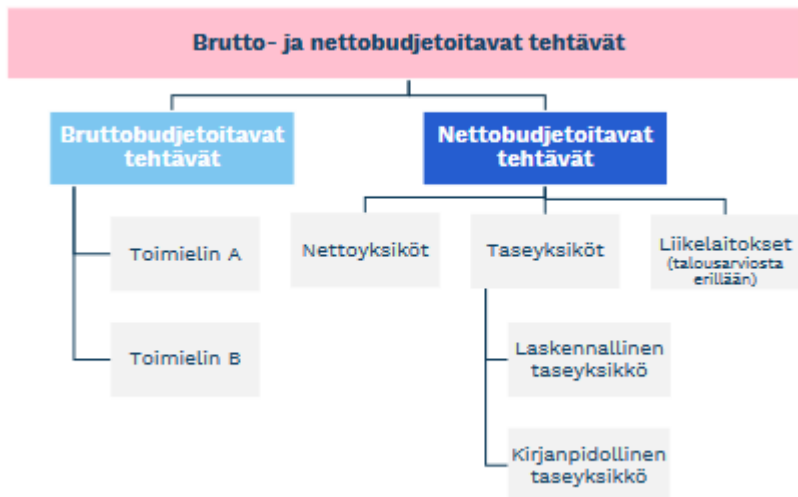
Kuntalain mukaan kunnan toiminnassa ja taloudenhoidossa on noudatettava talousarvioita. Talousarvio ja -suunnitelma sitovat toimielimiä ja henkilöstöä ja ovat samalla näiden valvontavälineitä. Talousarvioon tehtävistä sitovista määrärahamuutoksista päättää valtuusto. Kuntalain mukaan valtuusto vastaa kunnan toiminnasta ja taloudesta.

Talousarvion ja -suunnitelman laadinnan keskeisiä perusteita ovat kuntastrategian toiminnalle ja tavoitteille asetetut tavoitteet.

4.2. Talousarvion osat

4.2.1 Käyttötalousosa

Käyttötalouden budjetointikäytäntö määräytyy tehtäväkohtaisesti. Tehtävän budjetointikäytäntö riippuu siitä, rahoitetaanko sen tulot määrärahoihin vai tuloilla, jotka tehtävä saa luovuttamistaan palvelusuoritteista. Rahoitustavan perusteella kunnan tehtävät voidaan jakaa brutto- ja nettobudjetoitaviin tehtäviin.

Kuvio 6. Brutto- ja nettobudjetoitavat tehtävät.

Talouden ohjaaminen tapahtuu vuosittain tehtävällä talousarviolla ja suunnitelmakauden kattavalla taloussuunnitelmalla. Erilliset yhteistyösopimukset tehdään kunnan ulkopuolisten palvelutuottajien kanssa. Talousarvion laadinnan pohjana on vuoteen 2030 ulottuva lin kunnan strategia, jonka perusteella laaditaan vuoden 2026 talousarvio. Talousarvion laadintaa ohjaa myös Meidän li –hyvinvointimalli.

Lisäksi talousarvion laadintaa ohjaa Resurssiviisauden tiekartta, johon on liitetty strategian tavoitteet. Lin kunta on osallistunut Reetta- ja Reijo-hankkeisiin, joiden tavoitteena on ollut resurssiviisauden tavoitteiden ja eurotavoitteiden yhdistäminen talousarviossa seurattaviksi toimenpiteiksi.

Tuloarviot ja määrärahat osoitetaan vain niiden tehtävien suorittamisesta aiheutuvien menojen kattamiseen, joihin toimielin voi vaikuttaa. Näin ollen ns. vyörytys- ja muut laskennalliset erät eivät sisälly määrärahalla katettaviin menoihin. Kunnan palvelualueet, hallinto, lautakunnat ja liikelaitoksen johtokunta vastaavat palveluprosessien laadukkaasta ja taloudellisesta toimivuudesta, jossa henkilöstön osaaminen ja motivoituminen korostuvat. Talousarvioon huomioidaan sisäiset käyttötalousmenot sekä kunnan ja liikelaitoksen väliset sisäiset maksut ja korvaukset sekä talousarvioon otetaan mukaan kaikki arvioitavissa olevat kalenterivuoden tulot ja menot bruttomääräisinä.

Tehtävän käyttötalousosaan otetaan tehtävien tuloarviot varainhoitovuoden aikana suoritteiden luovuttamisesta saatavista tuloista ja muista lopullisesti tehtävälle kuuluvista tuloista. Lisäksi tehtävään budjetoidaan erikseen valmistus omaan käyttöön tulona, jos tehtävä valmistaa aktivoitavan hyödykkeen kunnan omaan käyttöön eikä valmistuskustannuksia budjetoida menonsiirtona tehtävän menoja vähentäen.

Käyttötalousosan menojen loppusumma on euroina noin miljoona euroa suurempi kuin edellisessä talousarviossa. Suurimpana syynä menojen kasvuun on palveluiden ja tavaroiden hintojen nousu.

4.2.2 Liikelaitokset

	Sitovuustarkastelu		Eliminoinnit		Kunnan tu- loslaskelmaosa ml. Liikelaitos
	Kunnan tu- loslaskelmaosa pl. liikelaitokset	Liikelaitokset yhteensä	Kunta	Liikelaitos	
Toimintatuotot					
Myyntitulot, ulkoiset	1 275 228	2 391 100			3 666 328
Myyntitulot, sisäiset	3 128 668	146 665	-3 128 668	-146 665	0
Tuet ja avustukset	698 791	3 923			702 714
Tuet ja avustukset, kunnalta	0	0	0		0
Maksutuotot	811 200	0			811 200
Muut toimintatuotot, sisäiset	4 194 280	0	-4 194 280		0
Muut toimintatuotot, ulkoiset	2 259 249	300			2 259 549
Valmistus omaan käyttöön		5 000			5 000
Toimintatuotot ja omakäyttö yht.	12 367 416	2 546 988	-7 322 948	-146 665	7 444 791
Toimintamenot					
Henkilöstömenot	-23 302 476	-438 845			-23 741 320
Palvelujen ostot, sisäiset	-3 187 527	-25 150	3 187 527	25 150	0
Palvelujen ostot, ulkoiset	-10 995 976	-654 275			-11 650 251
Aineet, tarvikkeet ja tava- rat, sisäiset	-83 156	0	83 156	0	0
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-3 517 003	-241 197			-3 758 200
Avustukset	-2 218 721	0			-2 218 721
Avustukset, liikelaitoksille	0			0	0
Muut toimintakulut, ulkoiset	-1 786 605	-22 400			-1 808 005
Muut toimintakulut, sisäiset	-4 162 015	-11 765	4 162 015	11 765	0
Toimintamenot yhteensä	-49 252 478	-1 393 632	7 432 698	36 915	-43 176 497
Toimintakate	-36 885 062	1 153 356	109 750	-109 750	-35 731 706
Verotulot	26 360 000				26 360 000
Valtionosuudet	14 483 408				14 483 408
Rahoitustulot ja -menot					0
Korkotulot, ulkoiset	3 000				3 000
Korkotulot, sisäiset				0	0
Muut rahoitustulot, ulkoiset	58 000	3 000			61 000
Muut rahoitustulot, sisäiset	113 383	-113 383	-113 383	113 383	0
Korkomenot, ulkoiset	-820 060	-700			-820 760
Korkomenot, sisäiset		0		0	0
Korvaus peruspääomasta	0	0			0
Muut rahoituskulut, ulkoiset	-12 004				-12 004
Vuosikate	3 300 664	1 042 273	-3 633	3 633	4 342 938
Poistot ja arvon alentumat					0
Suunnitelman mukaiset poistot	-3 811 822	-563 238			-4 375 105
Varausten ja rahastojen muutokset	49 227	18 510			67 737
Tilikauden tulos	-461 931	497 500	-3 633	3 633	35 570

Kun valtuusto on hyväksynyt kunnan talousarvion ja siinä olevan liikelaitoksen toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet, vahvistaa johtokunta liikelaitoksen talousarvion ennen talousarviovuoden alkua. Liikelaitoksen talousarviossa on sitovana tasona valtuustoon nähden netto sekä liikelaitokseen sijoitetun pääoman korko kunnalle. Sitovista tavoitteista poikkeaminen edellyttää valtuuston

päätöstä. Kunnanvaltuusto päättää liikelaitoksen investointien kokonaissumman.

4.2.3 Investointiosa

Investointiosassa ovat palvelualueittain tärkeimmät hankkeet erillisinä, pienet hankkeet on koottu hankeryhmiksi. Investointiosan määrärahan valtuusto hyväksyy hankeryhmittäin tai hankkeittain. Investointiraja on 10 000 euroa.

Jos investoinnin toteutuminen kohdistuu kahdelle tai useammalle suunnitteluvuodelle, ilmoitetaan investoinnin kokonaiskustannusarvio ja sen jaksotus suunnitteluvuosille. Hankkeen perusteluissa valtuusto voi antaa toimielimelle toimivaltuuden tarkistaa hankintamenon jaksottamista myöhemmin kokonaiskustannusarvion rajoissa.

Investointiosaan budjetoidaan investointiin saatu rahoitusosuus, joka voi olla valtionosuutta tai muuta rahoitusosuutta. Rahoitusosuus budjetoidaan tuloksi sille vuodelle, jonka aikana oikeus tuloon arvioidaan syntyvän.

Investointiosaan budjetoidaan aktivoitujen pysyvien vastaavien hyödykkeiden myynnistä saatavat tulot.

4.2.4 Tuloslaskelmaosa

lin kunnan tuloslaskelmassa (ns. virallinen tuloslaskelma) esitetään ulkoiset erät eli tuotot, jotka on saatu kunnan ja liikelaitosten ulkopuolelta ja kulut, jotka ovat mm. henkilöstömenot ja hankinnat kunnan ja liikelaitosten ulkopuolelta. Virallisessa tuloslaskelmassa on peruskunnan lisäksi lin vesiliikelaitos, tuloksesta on eliminoitu pois kaikki kunnan ja liikelaitoksen keskinäiset tulot ja menot.

Tuloslaskelmaosassa osoitetaan, kuinka kunnan tilikauden tulorahoitus riittää palvelutoiminnan menoihin, rahoitusmenoihin ja omaisuuden poistoihin. Tuloslaskelman välituloksena saatava toimintakate ilmoittaa paljonko käyttötalouden kuluista jää katettavaksi verotuloilla ja valtionosuuksilla. Tasapainoinen talous on edellytys kunnan kehitykselle.

Peruskunnan tuloslaskelma, jossa on ulkoiset ja sisäiset tulot/menot.

(ei sisällä lin vesiliikelaitoksen lukuja)

Ulkoiset ja sisäiset, 1 000 €	TP2024	TA2025	TA2026	TS2027	TS2028
Toimintatuotot	14 135	12 550	12 367	12 540	12 579
Valm. omaan käyttöön					
Myyntituotot	4 971	4 556	4 404	4 426	4 449
Maksutuotot	1 085	606	811	824	837
Tuet ja avustukset	1 521	987	699	700	701
Muut toimintatuotot	6 558	6 400	6 454	6 590	6 592
Toimintakulut	- 47 006	- 48 517	- 49 252	- 49 383	- 49 703
Henkilöstökulut	- 22 492	- 22 913	- 23 302	- 23 446	- 23 742
Palvelujen ostot	- 13 052	- 13 877	- 14 184	- 14 170	- 14 336
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	- 4 061	- 3 728	- 3 600	- 3 600	- 3 586
Avustukset	- 1 249	- 2 117	- 2 219	- 2 219	- 2 214
Avustukset liikelaitoksille					
Muut toimintakulut	- 6 153	- 5 882	- 5 948	- 5 948	- 5 825
Toimintakate/jäämä	- 32 872	- 35 968	- 36 885	- 36 843	- 37 125
Verotulot	22 780	23 578	26 360	26 604	27 668
Valtionosuudet	12 949	13 909	14 483	14 806	14 806
Rahoitustuotot ja -kulut	- 840	- 638	- 658	- 844	- 1 044
Korkotuotot	22	3	3	3	3
Muut rahoitustuotot	160	171	171	174	174
Korkokulut	- 1 019	- 800	- 820	- 1 000	- 1 200
Muut rahoituskulut	- 3	- 12	- 12	- 22	- 22
Vuosikate	2 017	882	3 301	3 723	4 305
Poistot ja arvonalentumiset	- 3 725	- 3 887	- 3 812	- 3 799	- 3 730
Suunnitelman mukaiset poistot	- 3 725	- 3 887	- 3 812	- 3 799	- 3 730
Kertaluonteiset poistot					
Arvonalentumiset					
Satunnaiset tuotot ja kulut					
Satunnaiset tuotot					
Satunnaiset kulut					
Tilikauden tulos	- 1 708	- 3 005	- 511	- 76	576
Poistoeron muutos	53	49	49	49	49
Varausten muutos	577				
Rahastojen muutos					
Tilikauden yli-/alijäämä	- 1 078	- 2 956	- 462	- 26	625

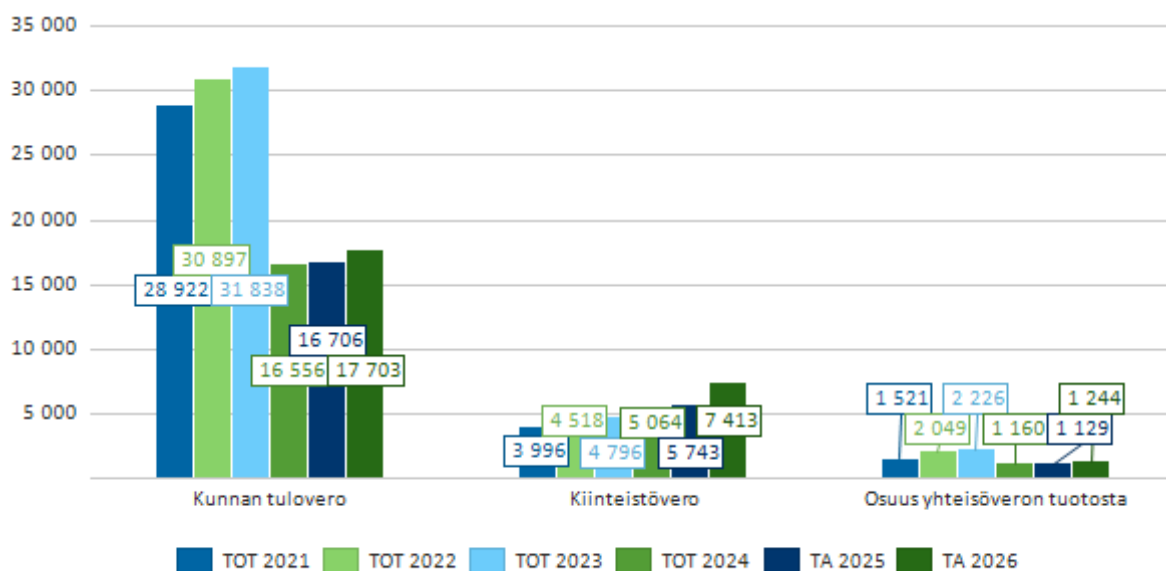
lin kunnan talousarvio sisältää laskelmat alla olevien veroprosenttien mukaan

	TA2025	TA2026*)	TA2027	TA2028
Tuloveroprosentti	8,90	8,90	8,90	8,90
Kiinteistöveroprosentit				
-vakituinen asuinrakennus	0,65	0,65	0,65	0,65
-muu asuinrakennus	1,20	1,20	1,20	1,20
-yleinen kiinteistövero	1,30	1,30	1,30	1,30
-voimalaitos	3,10	3,10	3,10	3,10
-yleishyödyllinen yhteisö	0,00	0,00	0,00	0
-rakentamaton rakennuspaikka	6,00	6,00	6,00	6,00

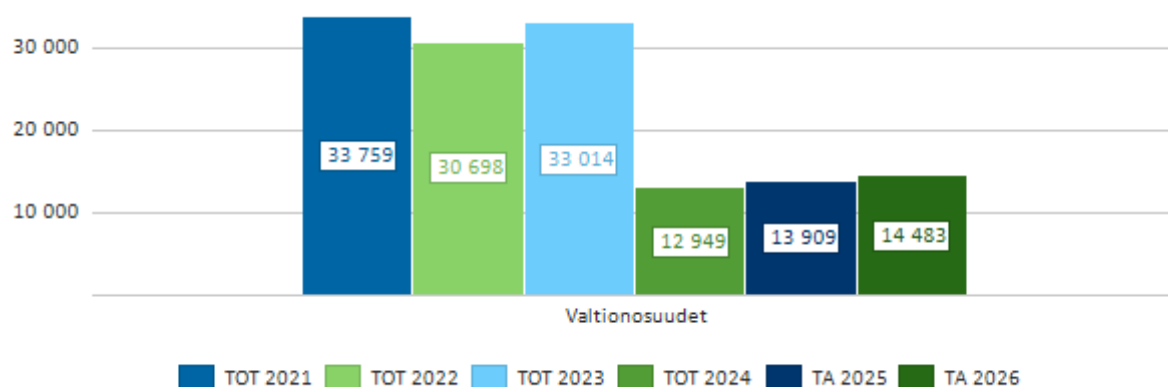
*) vuoden 2025 veroprosentti tulee ilmoittaa prosenttiyksikön kymmenyksen tarkkuudella

lin kunnan verotuloarviot talousarviossa perustuvat kuntaliiton lin kunnalle tekemään ennustekeskitykseen, joka puolestaan perustuu osin syksyn kuntatalousohjelmassa esitettyihin arvioihin verotulojen kehityksestä. Veroennustekeskityksessä on myös huomioitu verotilitykset syyskuuhun asti sekä Verohallinnon 25.09 julkaisema ennakkotieto valmistuvasta kunnallis- ja yhteisöverotuksesta 2025. Verotulojen kehittyminen Kuntaliiton verokehikon mukaan

Ulkoiset ja sisäiset, 1 000 €	TP 2024	TA 2025	TA 2026	TS 2027	TS 2028	Muutos% TA2025-TA2026
Verotulot	22 780	23 578	26 360	26 604	27 668	11,80 %
Kunnan tulovero	16 556	16 706	17 703	17 994	18 720	5,97 %
Kiinteistövero	5 064	5 743	7 413	7 373	7 573	29,08 %
Osuus yhteisöveron tuotosta	1 160	1 129	1 244	1 237	1 375	10,19 %

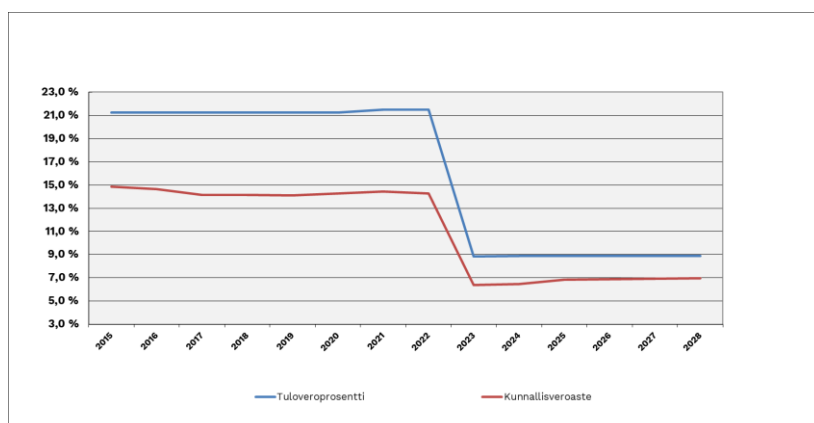
Ulkoiset ja sisäiset, 1 000 €	TP2024	TA2025	TA2026	TS2027	TS2028
Valtionosuudet	12 949	13 909	14 483	14 806	14 806

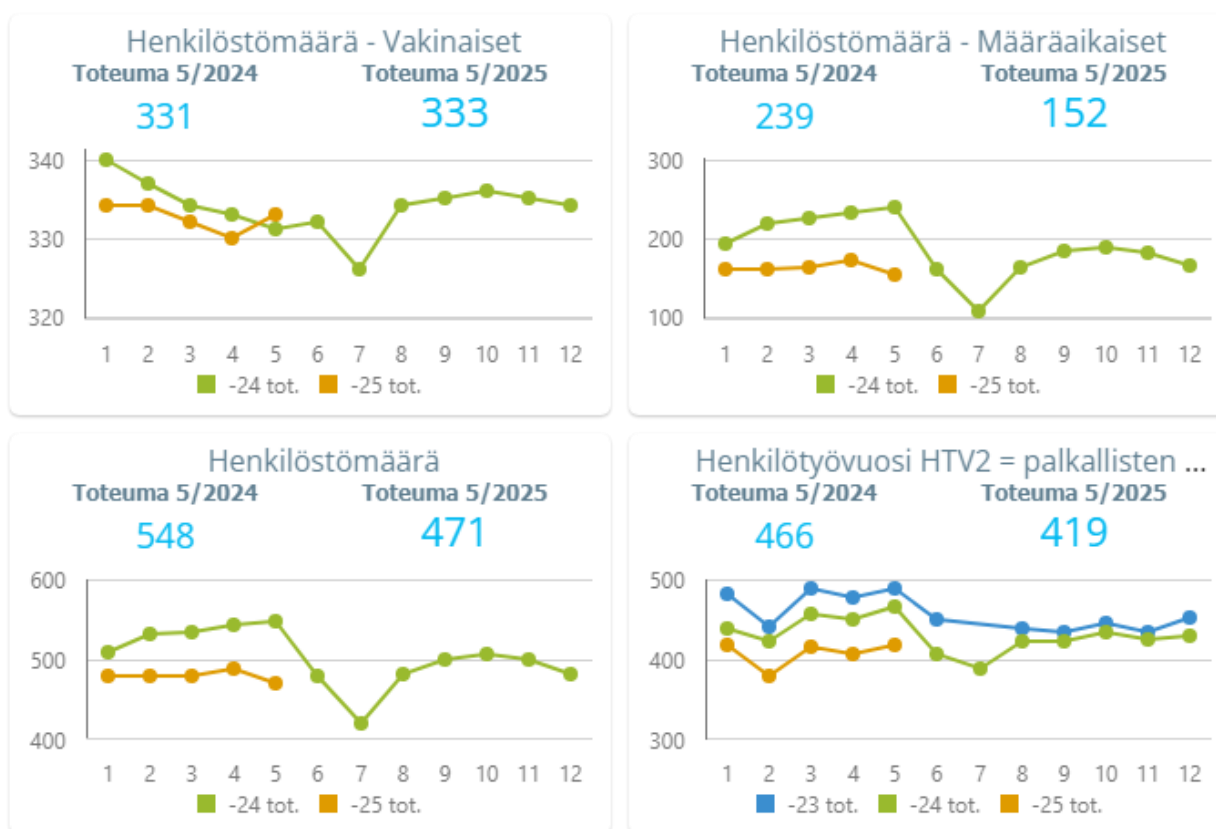
Ulkoiset ja sisäiset, 1 000 €	TP2024	TA2025	TA2026	TS2027	TS2028
Verotulot	22 780	23 578	26 360	26 604	27 668
Valtionosuudet	12 949	13 909	14 483	14 806	14 806

Tuloveroprosentti ja efektiivinen kunnallisveroaste						1 000 €
Verovuosi	2023	2024	2025	2026	2027	2028
Ansiotulot	235 985	241 041	246 409	253 027	260 555	269 708
Maksettava vero	15 068	15 590	16 906	17 432	18 024	18 765
<i>Tuloveroprosentti</i>	8,86 %	8,90 %	8,90 %	8,90 %	8,90 %	8,90 %
<i>Kunnallisveroaste</i>	6,38 %	6,47 %	6,86 %	6,89 %	6,92 %	6,96 %
<i>Erotus</i>	2,48 %	2,43 %	2,04 %	2,01 %	1,98 %	1,94 %

* verotulot Suomen Kuntaliitto * valtionosuudet VM

Ulkoiset, 1 000 €	TP2024	TA2025	TA2026	TS2027	TS2028
IIN KUNTA JA LIIKELAITOKSET					
Henkilöstökulut	- 22 866	- 23 335	- 23 741	- 23 887	- 24 183
Palkat ja palkkiot	- 18 682	- 18 961	- 19 270		
Henkilösivukulut	- 4 183	- 4 374	- 4 471		
Eläkekulut	- 3 745	- 3 866	- 3 903		
Muut henkilösivukulut	- 438	- 508	- 568		
IIN KUNTA					
Henkilöstökulut	- 22 492	- 22 913	- 23 302	- 23 446	- 23 742
Palkat ja palkkiot	- 18 378	- 18 622	- 18 918		
Henkilösivukulut	- 4 114	- 4 291	- 4 385		
Eläkekulut	- 3 684	- 3 791	- 3 827		
Muut henkilösivukulut	- 430	- 499	- 558		
HALLINTO- JA TALOUSPALVELUT					
Henkilöstökulut	- 932	- 948	- 943	- 961	- 981
Palkat ja palkkiot	- 776	- 791	- 784		
Henkilösivukulut	- 155	- 157	- 158		
Eläkekulut	- 139	- 139	- 139		
Muut henkilösivukulut	- 17	- 18	- 19		
ELINVOIMA- JA YRITYSPALVELUT					
Henkilöstökulut	- 184	- 181	- 186	- 190	- 194
Palkat ja palkkiot	- 150	- 146	- 151		
Henkilösivukulut	- 34	- 35	- 36		
Eläkekulut	- 30	- 31	- 31		
Muut henkilösivukulut	- 4	- 4	- 4		
SIVISTYSPALVELUT					
Henkilöstökulut	- 15 970	- 16 050	- 16 573	- 16 582	- 16 800
Palkat ja palkkiot	- 13 022	- 13 040	- 13 467		
Henkilösivukulut	- 2 947	- 3 010	- 3 106		
Eläkekulut	- 2 640	- 2 658	- 2 704		
Muut henkilösivukulut	- 307	- 353	- 402		
HYVINVOINTIPALVELUT					
Henkilöstökulut	- 2 623	- 2 879	- 2 700	- 2 754	- 2 810
Palkat ja palkkiot	- 2 155	- 2 336	- 2 187		
Henkilösivukulut	- 468	- 543	- 513		
Eläkekulut	- 418	- 480	- 449		
Muut henkilösivukulut	- 50	- 63	- 64		
YHDYSKUNTAPALVELUT					
Henkilöstökulut	- 2 783	- 2 856	- 2 901	- 2 959	- 2 959
Palkat ja palkkiot	- 2 273	- 2 310	- 2 328		
Henkilösivukulut	- 510	- 546	- 572		
Eläkekulut	- 457	- 484	- 504		
Muut henkilösivukulut	- 53	- 62	- 68		
IIN VESILIIKELAITOS					
Henkilöstökulut	- 374	- 422	- 439	- 441	- 441
Palkat ja palkkiot	- 305	- 339	- 352		
Henkilösivukulut	- 69	- 84	- 87		
Eläkekulut	- 61	- 75	- 76		
Muut henkilösivukulut	- 8	- 9	- 10		

Kunnan tulopohja

4.2.5 Rahoitusosa

Rahoituslaskelmassa osoitetaan, kuinka paljon tulorahoituksen lisäksi tarvitaan pääomarahoitusta investointeihin ja lainan lyhennyksiin ja miten rahoitustarve katetaan tai kuinka suuri rahoitusjäämä on ja miten sitä käytetään. Rahoituslaskelmassa vuosikatteen riittävyyttä arvioidaan suhteessa investointeihin ja lainanlyhennyksiin.

lin kunnan rahoituserät sisältävät ulkoiset tulot ja menot. Korkomenot ovat otettujen ja suunnitelmakaudella nostettavien lainojen korkomenoja.

Talousarvion tasapainoperiaatteen mukaan talousarviossa osoitetaan, miten rahoitustarve katetaan. Rahoitusosassa osoitetaan, miten talousarvio vaikuttaa maksuvalmiuteen, kuinka paljon tarvitaan tulorahoituksen lisäksi pääomarahoitusta investointeihin ja lainanlyhennyksiin sekä miten rahoitustarve katetaan. Tulorahoituksen riittämättömyys tarkoittaa lisääntyvää lainanottotarvetta ja korkomenojen kasvua, joka näkyy tuloslaskelmassa.

4.3. Sitovuus valtuustoon nähden

4.3.1 Sitovuustasot

PERUSKUNNAN JA LIIKELAITOSTEN TALOUSARVION MÄÄRÄRAHOJEN JA TULOARVIOIDEN		
YHTEENVETO	Määrärahat	
	SITOVUUS	TALOUSARVIO 2026
KÄYTTÖTALOUSOSA		
Hallinto- ja talouspalvelut	N	-3 116 894
Elinvoima ja yrityspalvelut	N	-889 142
Sivistyspalvelut	N	-27 548 370
Hyvinvointipalvelut	N	-6 148 992
Yhdyskuntapalvelut	N	818 336
lin vesiliikelaitos	N	1 153 356
KÄYTTÖTALOUS YHTEENSÄ		-35 731 706
TULOSLASKELMAOSA		
VEROTULOT	N	26 360 000
VALTIONOSUUDET	N	14 483 408
RAHOITUSTUOTOT JA -KULUT	N	-768 764

INVESTOINTIOSA		
Kunnan investoinnit	N	-10 240 000
lin vesiliikelaitos		-1 650 000

RAHOITUSOSA		
Antolainauksen muutokset		
Antolainasaamisten lisäyksestä	B	0
Antolainasaamisten vähennykset	B	0
Lainakannan muutokset		
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	B	12 754 062
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	B	
Lyhytaikaisten lainojen muutos	N	-5 207 000
Oman pääoman muutokset	B	
Vaikutus maksuvalmiuteen		
TALOUSARVION LOPPUSUMMA		0

N=sitovuus nettomääräraha/-tuloarvio, B=bruttomääräraha/-tuloarvio

4.3.2 Tilivelvollisuus

Kuntalain 125 § mukaan tilivelvollisiksi määritellään toimielimen jäsenet sekä asianomaisen toimielimen tehtäväalueen johtavat viranhaltijat. Tilivelvollisuus ei tuo viranhaltijalle mitään sellaista vastuuta, joka ei kuuluisi hänelle hänen asemansa perusteella muutoinkin – esimiehenä, laskujen hyväksyjänä tai määrärahojen käytöstä päättävänä viranhaltijana. Tilivelvollisuus merkitsee sitä, että viranhaltijan toiminta tulee valtuuston arvioitavaksi, viranhaltijaan voidaan kohdistaa muistutus tilintarkastajan antamasta tilintarkastuskertomuksessa ja viranhaltijalle voidaan myöntää tai olla myöntämättä vastuuvapaus. Tilivelvollinen vastaa toiminnan ja talouden osalta sekä omasta että alaistensa tekemisestä ja siitä mitä jää hoitamatta.

Tilivelvollisella on henkilökohtainen vastuu sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan asianmukaisesta järjestämisestä ja jatkuvasta ylläpidosta johtamansa toiminnan osalta. Tilintarkastuskertomukseen on sisällytettävä lausunto sisäisen valvonnan ja konsernivalvonnan asianmukaisesta järjestämisestä sekä esitys vastuuvapauden myöntämisestä ja mahdollisesta muistutuksesta, joka voidaan kohdistaa tilivelvolliseen. Muistutuksen edellytyksenä on, että tilivelvollinen on toiminut vastoin lakia tai valtuuston päätöksiä eikä virhe tai aiheutunut vahinko ole vähäinen.

lin kunnassa tilivelvollisiksi viranhaltijoiksi on määritelty kunnanjohtaja, hallinto- ja talousjohtaja, elinvoimajohtaja, yhdyskuntajohtaja (Vesi liikelaitoksen johtaja), hyvinvointijohtaja ja sivistysjohtaja. Tilivelvollisuuden puuttuminen ei vapauta esimiestä valvontavastuusta.

Valtuutetut eivät ole tilivelvollisia, mutta kunnan muiden toimielinten jäsenet ovat. Kuntalain 31.1 §:n mukaan kunnan toimielimiä ovat valtuuston lisäksi kunnanhallitus, lautakunnat, valiokunnat, johtokunnat, niiden jaostot sekä toimikunnat.

Lain mukaan tilintarkastajan on tilintarkastuskertomuksessa otettava kantaa siihen, voidaanko tilivelvolliselle myöntää vastuuvapaus. Tällöin tilintarkastajan on myös yksilöitävä asianomainen tilivelvollinen. Viime kädessä harkintavalta siitä, ketkä ovat tilivelvollisia, voidaan katsoa olevan tilintarkastuskertomuksen antavalla tilintarkastajalla.

4.4. Sisäinen valvonta ja riskienhallinta

Kuntalain 14 §:n mukaan kunnanvaltuuston tulee päättää kunnan ja kuntakonsernin sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan perusteista. Sisäinen valvonta on osa kunnan johtamista ja hallintaa, joilla arvioidaan asetettujen tavoitteiden toteutumista, toimintaprosesseja ja niitä uhkaavia riskejä. sisäiseen valvontaan kuuluu muun muassa sisäinen tarkastus, jonka tehtävänä on varmentaa sisäisen valvonnan toimivuus. Sisäisen valvonnan merkitys korostuu kunnan toiminnan tullessa monimuotoisemmaksi. Perusteista päätettäessä valtuusto ohjaa sitovasti kunnanhallitusta sen huolehtiessa kunnan sisäistä valvonnasta ja riskienhallinnan järjestämisestä.

Kuntalain mukaan sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan tulee perustua järjestelmälliseen ja dokumentoituun toimintatapaan. Perusteluissa voidaan myös todeta, että sisäisestä valvonnasta ja riskienhallinnasta on voimassa, mitä kunnan hallintosäännössä on määrätty tai muutoin ohjeistettu.

Kuntalain mukaan valtuuston tulee hyväksyä hallintosääntö, jossa on tarpeelliset määräykset sisäisestä valvonnasta ja riskienhallinnasta. Kuntalaissa on myös määrätty, että kunnan liikelaitoksen sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan asianmukaisesta järjestämisestä vastaa johtokunta ja johtaja. Sisäisen valvonnan toteutumisesta ja riskienhallinnasta pitää tehdä selonteko tilinpäätöksen yhteydessä toimintakertomukseen.

Vastaavasti Kuntalain 123.1 § 4 kohta mukaan on tilintarkastajan tarkastettava, onko kunnan ja kuntakonsernin sisäinen valvonta ja riskienhallinta sekä konsernivalvonta järjestetty asianmukaisesti. Jotta tilintarkastaja pystyy todentamaan sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan sekä konsernivalvonnan toimeenpanoa ja tuloksellisuutta täytyy kunnanhallituksen, lauta- ja johtokuntien raportoida toimenpiteet.

lin kunnanhallitus vastaa kokonaisvaltaisen sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestämisestä. Kunnanhallitus vastaa riskienhallinnan järjestämisestä siten, että kunnan toiminnan olennaiset riskit tunnistetaan ja kuvataan, riskin toteutumisen vaikutukset, toteutumisen todennäköisyys ja mahdollisuudet hallita riskiä arvioidaan. Riskienhallinnan tarkoituksenmukaisuutta ja vaikuttavuutta seurataan ja pyritään kehittämään havaittujen puutteiden pohjalta. Riskikartoituksesta on tehty erillinen taulukko, joka käsitellään talousarvion yhteydessä.

lin kunnan riskien kartoitus ja priorisointi on otettu osaksi talousarvionlaadintaprosessia. Kartoituksen yhteydessä määritellään erillisellä liitteellä toimenpiteet riskien poistamiseksi tai pienentämiseksi. Riskienhallintatoimenpiteet raportoidaan tilinpäätöksen yhteydessä. Riskienhallinnan onnistuminen vaatii päämäärätietoista johtamista, joka konkretisoituu tehokkaana toimintana asioiden eteenpäin viemiseksi ja riittävällä viestinnällä. Riskienhallintaprosessi on osa kaikkia toimintoja ja päätöksentekoa. Riskienhallintaprosessin tarkoituksena on varmistaa, että toimintaympäristön muutokset huomioidaan ja ennakoidaan.

Koko kuntakonsernin tasolla onnistumisen edellytyksenä on konsernijohtoon sitoutuminen asiaan. Kuntalaki edellyttää, että konsernitilinpäätöksen laadinnan yhteydessä tulee toimintakertomukseen sisällyttää tietoa riskienhallinnan järjestämisestä ja keskeisistä johtopäätöksistä.

5. TALOUSARVIO

5.1. Kuntastrategia, tavoitteet

lin kuntastrategia vuoteen 2030 saakka hyväksyttiin kunnanvaltuustossa 30.5.2022 §64. Kuntas-
strategian päivitystä valtuustokaudelle 2025-2029 valmistellaan ja päätetään alkuvuodesta 2026.

Kunta kehittyy, mikäli suunta on selvä ja kaikki tietävät oman tehtävänsä matkalla. Tavoitteiden tu-
lee olla tarpeeksi korkealla, jotta ne haastavat ylittämään itsensä, ja toisaalta tarpeeksi
käytännöllisiä, jotta ne on mahdollista saavuttaa. Tärkeintä on, että suunta on yhteisesti päätetty ja
siihen sitoudutaan kaikilla tasoilla.

lin kunnan strategiassa on neljä läpileikkaavaa teemaa: Ihmiset ensin, Yhteiset viisaat valinnat,
Tasapainoinen talous ja Periksiantamattomuus. Tavoitteet on asetettu 16 lupaukseksi, jolla tavoitel-
laan strategian toteutumista.

Kasvu

VAHVUUKSIEN VOIMISTAMINEN

Hyödyntääksemme erinomaista sijaintiamme asukkaiden ja yritysten houkuttelussa, tarvitsemme
muilta puuttuvia erottautumistekijöitä. Kasvu mahdollistetaan kannattavan yritystoiminnan edellytyk-
sien luomisella ja vahvistamalla vielä entisestään asukkaiden kokemusta osana luontoa asumisesta
– yhdistäen nämä elementit kestävän kehityksen tavoitteisiin. Näin voimme erottautua muista Oulun
kehyskunnista. Ja jos 4-tien uusi linjaus tai paikallisjunahanke etenevät käännämme myös ne vah-
van kasvun mahdollistajiksi.

Luonnonläheinen li

PAIKKARIIPPUMATTOMUUS

Paikkariippumattomuus kyseenalaistaa tavanomaisen elämäntavan ja mahdollistaa vapauden, josta
yleensä voi nauttia vain viikonloppuisin ja lomilla. - Iläiset saavat siis asua ja tehdä töitä siellä missä
muut mökkeilevät. Luonnonläheisen lin lupaukset rakentavat paikkariippumattomuutta hyödyntäen
digitalisaation ja luoden etätyöskentelyyn mahdollisuuksia.

Henkinen hyvinvointi

TYÖELÄMÄN SUUNNANÄYTTÄJÄ

Hyvinvointiin investoiminen tarkoittaa myös sitä, että uudistamme työelämän ajattelu- ja
toimintatavat (synnyttäen myötätuntoa ja myötäiloa) hyödyntäen teknologisten muutosten tarjoamia
mahdollisuuksia ja huomioimalla ruuhkavuosien, ikääntyvän ja monimuotoisen työväestön er-
ityistarpeet. Panostamalla työnantajana omaan työhön liittyviä vaikutus- mahdollisuuksia lisäävään
ja työn merkityksellisyyttä vahvistavaan osaamisen kehittämiseen, voimme ennaltaehkäistä myös
työvoimapulan syntymisen.

Systeeminen muutos

MERKITYKSELLISEMPI ARKI= KESTÄVÄ TULEVAISUUS

Kaikki vaikuttaa kaikkeen, joten uudistaminen on toteutettava huomioiden yksittäisten osien vaikutus
toisiinsa ja kokonaisuuksiin. Kun yhdistämme kestävän elämäntavan tavoittelun asukkaiden kanssa
yhteiskehittävään parempaan ja merkityksellisempään arkeen, systeemisestä muutoksesta

saadaan asukkaita inspiroiva ja osallistava kokonaispaketti. - Työskentelyn taustalla Resurssiviisaili -tiekartan keskeiset pitkän tähtäimen tavoitteet, ei ilmastopäästöjä, ei jätettä, ei ylikulutusta

VALTUUSTO PÄÄTTÄÄ LUPAUSTEN TEEMAT (MITÄ?), HENKILÖSTÖ LAATII LUPAUKSET (MITEN?)

1. Valtuusto päättää kehittämisteemat ja palvelulupauksiin liittyvät teemat eli sen mitä luvataan.
2. Henkilöstö laati sisällöllisinä asiantuntijoina lopulliset lupaukset (eli päättää sen miten lupaukset lunastetaan?)
3. Kunta varmistaa, että lupauksen lunastamiseen tarvittava osaaminen on vaaditulla tasolla ja että kehittämisellä on vaadittavat resurssit
6. Lupaus otetaan arkipäivän valintoihin arviointikriteeriksi

STRATEGIA EI OLE KOSKAAN VALMIS, VAAN KOKOAJAN KEHITTYVÄ

Strategian lupauksia arvioidaan vuosittain tilinpäätöksen ja talousarvion laadinnan yhteydessä, peilaten strategian lupauksia kustannuksiin ja ottaen huomioon toimintaympäristön mahdolliset muutokset. Iin asukkaat arvioivat strategian lupauksia 2 vuoden välein sitä varten kehitetyllä verkkokyselyllä.

Arviointi suositetaan arvioimalla sitä kuinka hyvin lupaukset toteutuvat ja ovatko lupaukset tärkeä tai merkityksellisiä asukkaiden arjessa. Vastaustausten perusteluja (miksi on merkityksellinen?) voidaan hyödyntää niin kunnanpalvelujen kehittämisessä kuin myös strategian päivittämisessä.

ASUKKAAT, YHDISTYKSET JA YRITYKSET MUKAAN!

Lupaukset pyritään suunnittelemaan siten, että ne houkuttelevat laajasti myös muita osallistumaan lupauksen toteuttamiseen. Näin myös asukkaat voivat halutessaan osallistua omalta osaltaan strategian toteuttamiseen. - Kunta haastaa myös paikalliset yritykset ja yhdistykset mukaan lupauksen toteuttamiseen.

TEEMOJEN NOUSU "ASIALISTALLE"

Kahden vuoden välein toteutettavan kuntalaisbarometrin avulla asukkaat saavat arvioida arkeensa liittyviä väitteitä, ja sitä ovatko ne oman arjen kannalta tärkeitä tai merkittäviä. - Jos asia on asukkaalle tärkeä tai merkityksellinen, saa kuntalainen perustella vastauksensa. Vastauksissa toistuvat teemat nostetaan seuraavan kuntastrategiaan kehittämisteemaksi tai lupaukseksi. 2021 kuntalaisbarometrin vastauksissa nousi esille mm. luontosuhde ja ruuhkavuosien haasteet, joten ne on nostettu tässä strategiassa esille.

5.2. Henkilöstösuunnitelma

Henkilöstösuunnittelu

Osana vuoden 2026 talousarviovalmistelua sivistyspalveluissa on käyty ammattijärjestöjen kanssa tuotannollis-taloudelliset yhteistoimintaneuvottelut. Työnantaja on antanut neuvottelukutsun to 9.10.2025 ja neuvottelut on käyty 16.10.2025-27.11.2025 välisenä aikana. Neuvottelutuloksen osalta sivistyspalveluiden henkilöstömenoihin saadaan vuoden 2026 aikana 0,3 milj. euron säästöt. Yhteistoimintaneuvottelut päättyivät erimielisinä.

Iin kunnan henkilöstömenot ovat talousarvion 2026 mukaisesti 23,7 miljoonaa euroa. Henkilöstömenojen osuus on 55 % kaikista kunnan ulkoisista toimintamenoista. Henkilöstömenoista 69% kohdistuu sivistyspalveluihin, 11 % hyvinvointipalveluihin ja 12 % yhdyskuntapalveluihin.

Vuonna 2025 henkilöstösuunnittelun avuksi otettiin käyttöön Opiferus Taloussuunnittelun henkilöstösuunnittelu -osio. Opiferuksen hesu-toimintoa käytettiin apuna, kun tehtiin vuoden 2026 talousarviota henkilöstökulujen osalta. Uuden järjestelmän myötä henkilöstösuunnittelu helpottuu ja tehostuu eikä palkkakustannuksia tarvitse pyöritellä erillisillä exceleillä. Henkilöstösuunnittelua voidaan tehdä myös syvällisemmin kuin aiemmin.

Kunnan henkilöstömäärän arvioidaan säilyvän lähes ennallaan. Sivistyspalveluiden henkilömäärään vuonna 2026 tulee vaikuttamaan syksyllä 2025 käytävät muutosneuvottelut. Lisäksi lähivuosina tulee useita eläköitymisiä kaikilla toimialoilla. Tästä syystä osaamisen kehittämisen sekä hiljaisen tiedon siirtämisen käytännöt ovat keskiössä. Myös uusien työntekijöiden perehdytyksessä on hyvä ottaa huomioon siirrettävä osaaminen.

Henkilöstön työhyvinvoinnin ja osaamisen kehittämisen toimenpiteillä pyritään vahvistamaan lin kunnan vetovoimaa työnantajana sekä tukemaan henkilöstön pysyvyyttä.

Osaamisen kehittäminen

Vuoden 2025 aikana on kartoitettu henkilöstön osaamisen tarpeita ja niiden pohjalta on päivitetty uusi osaamisen kehittämisen suunnitelma vuosille 2025-2027. Osaamisen kehittämisen painopisteitä tulevana vuosina tulevat olemaan esihenkilöosaamisen vahvistaminen, koko henkilöstön digitaalisten ja tekoälyvalmiuksien kehittäminen sekä työhyvinvoinnin edistäminen. Syksyllä 2025 alkanut Hyvinvoinnin rakentajat -hanke kytkeytyy omien teemojensa mukaisesti kaikkiin osaamisen kehittämisen suunnitelman osa-alueisiin.

Osaamisen kehittämisen suunnitelmassa otetaan huomioon erilaisia osaamisen kehittämisen tapoja sekä muistutellaan niin perehdyttämisen kuin myös työyhteisön vuorovaikutuksen tärkeydestä opimisen kannalta.

Osaamisen kehittämiseen halutaan kannustaa ja tavoitteena on, että koko henkilöstö kouluttautuisi vähintään kolme (3) päivää vuodessa. Omaehtoisin tutkintoon johtaviin koulutuksiin voi käyttää edelleen viisi (5) palkallista työpäivää vuodessa (maksimissaan kahden vuoden ajan yhteen tutkintoon). Koulutuspäivistä on vuosittain haettu Työllisyysrahastolta koulutustukikorvausta. Tätä korvausta voidaan hakea vielä vuoden 2025 osalta tammikuussa 2026. Tämän jälkeen korvausta ei voi enää hakea Suomen hallituksen päätettyä lakkauttaa koulutustukikorvaus.

Kunnan henkilöstöllä on ollut käytössään syksystä 2023 alkaen Eduhousen verkkokoulutukset. Eduhousen palvelu on päätetty irtisanoa vuoden 2025 loppuun, sillä sen käyttäjämääriä ei ole saatu korotettua tarpeeksi. Vuonna 2026 Eduhouseen varattu summa käytetään henkilöstön koulutamiseen. Mahdollisten koulutuksien aiheita ei ole vielä tarkennettu tarkemmin.

Työhyvinvointi

Vuoden 2025 alussa päättyneen Työelämän leirinuotiot -hankkeessa syntyneen työhyvinvoinnin edistämistä ylläpitävän Tsemppari-tiimin toiminta on jatkunut koko vuoden 2025.

Työhyvinvointiin panostamista jatketaan vuonna 2026. Työhyvinvoinnin rakentajat -hankkeen teemat ulottuvat työhyvinvointiin monesta eri näkökulmasta. Tavoitteena on, että hankkeen aikana saadaan juurutettua uusia toimintatapoja työhyvinvoinnin tukemiseen henkilöstölle. Tsemppari-tiimi tulee toimimaan tämänkin hankkeen apuna.

Vuonna 2025 aikana on panostettu paljon työkykyjohtamiseen, jossa on kiinnitetty erityisesti huomiota pitkiin sairauspoissaoloihin. Työkykyjohtamisen tueksi otettiin käyttöön korvaavan työn malli. Mallin jalkauttaminen henkilöstölle tapahtui syksyllä 2025, jatkuen alkuvuoteen 2026. Mallin tavoit-

teenä on saada säästöjä sairauspoissaolokustannuksissa sekä välttää pitkittyneitä sairauspoissaoloja. Mallin käyttöä seurataan ja siitä raportoidaan vuosittain henkilöstöraportilla.

	TP2023	TP2024	TA2025	per 30.9.2025	TA2026	TS2027	TS2028
1. Hallinto- ja talouspalvelut							
Vakinaiset	9	8,4	8,5	8,5	9,5	9,5	9,5
Määräaikaiset	1	1	2	2	0	0	0
Yhteensä	10	9,4	10,5	10,5	9,5	9,5	9,5
2. Elinvoima- ja yrityspalvelut							
Vakinaiset	1	1,5	1,5	1,5	1,5	1,5	1,5
Määräaikaiset	0	0	0	0	0	0	0
Yhteensä	1	1,5	1,5	1,5	1,5	1,5	1,5
3. Sivistyspalvelut							
Vakinaiset	259	245,5	234	241,5	253,5	253,5	253,5
Määräaikaiset	62	57	57	40	28	28	28
Yhteensä	321	302,5	291	281,5	281,5	281,5	281,5
4. Hyvinvointipalvelut							
Vakinaiset	50	47	54	54	54	54	54
Määräaikaiset	41	9	9	9	9	9	9
Yhteensä	91	56	63	63	63	63	63
5. Yhdyskuntapalvelut							
Vakinaiset	48,8	48,5	48,5	48	53	53	53
Määräaikaiset	12	13	13	8	7	7	7
Yhteensä	60,8	61,5	61,5	56	60	60	60
6. li:n kunta							
Vakinaiset	367,8	350,9	346,5	353,5	371,5	371,5	371,5
Määräaikaiset	116	80	81	59	44	44	44
Yhteensä	483,8	430,9	427,5	412,5	415,5	415,5	415,5

Henkilöstömuutokset ja niiden perustelut

5.3. Hallinto- ja talouspalvelut

Tehtäväalueet:

Tehtäväalueet:

Kunnanjohto, kunnanvaltuusto ja -hallitus, yleishallinto, asianhallinta, tietohallinto, talousohjaus ja HR-palvelut (palkka- ja palvelussuhdeasiat sekä henkilöstösuunnittelu ja -raportointi, yhteistoiminta ja työsuojelu), kunnan asiointipiste, maaseutuviranomaispalvelut ja vaalit.

Hallinto- ja talouspalvelut vastaavat kunnan yleishallinnon, talouden, henkilöstösuunnittelun ja palvelussuhdeasioiden, tietohallinnon, asianhallinnan ohjauksesta ja kehittämisestä. HR-palvelut tuotetaan yhteistyössä hyvinvointipalvelut -toimialan kanssa. Hallinto- ja talouspalvelut vastaa kunnan asiointipisteen toiminnasta sekä kuntalaisten neuvonnasta.

Yleishallinnon palveluihin kuuluu päätöksenteon tuki, kunnanhallituksen ja -valtuuston toimielinten valmistelutehtävät ja kokousjärjestelyt, asianhallintajärjestelmän pääkäyttäjäyys, ohjaus ja neuvonta, kunnan hallintosäännön ja ohjeistusten ylläpito ja luottamushenkilöiden tuki.

Talouspalvelut ohjaa talousarvion, osavuositarkastusten ja tilinpäätöksen valmistelua ja laadintaa, varmistaa kunnan kirjanpidon oikeellisuuden yhteistyössä Monetra Oulu Oy:n kanssa sekä huolehtii kunnan kassanhallinnasta ja lainojen kilpailutuksesta. Talouspalveluissa kehitetään talousraportointia ja kuukausittaista talousennustetta. Talouspalvelut varmistaa yhteistyössä Monetra Oulu Oy:n kanssa, että toimintaprosessit sujuu palvelusopimuksen mukaisesti.

HR-palvelut tuotetaan yhteistoiminnassa hyvinvointipalvelut -toimialan kanssa. Palkka- ja palvelussuhdeasioiden osalta toimeenpannaan 1.10.2025 otettua tasopalkkajärjestelmää. Yhteistoiminnan vuosikellon mukaisesti parannetaan työnantajan ja pääluottamusedustajien välistä yhteistyötä säännöllisellä yhteistoiminnalla. Henkilöstösuunnittelua kehitetään ennakoivaan suuntaan ja seurannan tueksi parannetaan kuukausittaista raportointia.

Tietohallinto vastaa kunnan tietohallinnon toteutumisesta yhteistyössä LapIT:n kanssa. Tietohallinto vastaa kunnan päätelaitteiden elinkaaren hallinnasta, verkkoyhteyksistä sekä tukee toimialoja ICT-kehittämisessä sekä tukee ja neuvoa kunnan henkilöstöä ja luottamushenkilöitä.

Asianhallinta vastaa kunnan arkistotoimen ja asianhallinnan tehtävistä sekä toimii kunnan tietosuojavaltuutettuna. Asianhallinta ohjaa toimialojen asianhallintaa yhteistyössä toimialojen kanssa.

Asiointipiste palvelee ja neuvoa kuntalaisia palvelutarjonnan kanssa. Asiointipisteellä toimii myös Kelan etätoimipiste ja Postin kirjepalvelut

Merkittävimmät toiminnalliset muutokset ja poikkeamat:

Toimialan keskeiset muutokset vuonna 2026 liittyy omistajaohjauksen kehittämiseen ja kuntakonsernin ohjauksen ja valvonnan tehtäviin. Kunnanvaltuusto (24.3.2025 §31) hyväksyi päivitetyn konserniohjeen, jonka tavoitteena on selkeyttää omistajaohjauksen rakennetta sekä tehostaa konserniohjausta.

Hankintalain muutos vaikuttaa kunnan mahdollisuuksiin hankkia sidosyksikköhankintoja yhteisöiltä, joissa kunnalla ei ole 10 % vähimmäisomistusta. Hankintalain muutokseen valmistaudutaan kartoittamalla erilaisia vaihtoehtoja erityisesti talous- ja henkilöstöhallinnon sekä tietohallinnon järjestämisessä kunnassa.

Vuonna 2026 järjestetään Ilmastoareena lissä, jonka talousarviomäärärahat on varattu hallinto- ja talouspalveluiden toimialalle.

Taloudelliset muutokset:

Hallinto- ja talouspalveluiden toimialan talousarvio kasvaa 5,6 % vuoden 2025 talousarvioon verrattuna. Taloudellisia muutoksia on toimialan palkankorotukset ja ostopalveluiden hinnankorotukset. Toimialan talousarvioraamiin on varattu 60 tuhatta euroa vuoden 2026 Ilmastoareenan järjestämiseen. Ilman ilmastoareenan varausta kasvu-% olisi 3,6 %.

Tavoitteet ja toimenpiteet:

Toimenpiteet:

1. Prosessien kehittäminen
 - Kehitetään koko kunnan talousohjausta sekä ennusteen käyttöä raportoinnissa
 - Kehitetään henkilöstöraportointia ja henkilöstöseurantaa
2. Palveluntuottajakumppanien palvelusopimukset ja toiminnan tehostaminen
 - Tehdään toimenpiteitä ulkoistettujen palveluiden tuottavuuden lisäämiseksi
 - Seurataan palvelujen kehittymistä
3. HR-toiminnot (yhteistavoitteet hyvinvointipalveluiden kanssa)
 - Kehitetään henkilöstöohjeiden versiohallintaa ja viestintää
 - Vahvistetaan kunnan esihenkilöiden HR-osaamista
4. Omistajaohjaus
 - Kehitetään kunnan tytäryhteisöjen raportointia ja tavoitteiden seurantaa

Ulkoiset ja sisäiset, 1 000 €	TP 2024	TA 2025	TA 2026	TS 2027	TS 2028
Toimintatuotot	180	131	71	144	80
Toimintakulut	- 3 487	- 3 081	- 3 188	- 3 166	- 3 161
Toimintakate/jäämä	- 3 307	- 2 950	- 3 117	- 3 022	- 3 081

Henkilöstömäärä:

Henkilöstömäärä (toimiala)	TP2023	TP2024	TA2025	per 30.9.2025	TA2026	TS2027	TS2028
1. Hallinto- ja talouspalvelut							
Vakinaiset	9	8,4	8,5	8,5	9,5	9,5	9,5
Määräaikaiset	1	1	2	2	0	0	0
Yhteensä	10	9,4	10,5	10,5	9,5	9,5	9,5

5.4. Elinvoima- ja yrityspalvelut

Tehtäväalueet:

Elinvoimapalvelut vastaa kunnan elinvoiman, kasvun ja kehittämisen edistämisestä osana kuntastrategiaa ja elinkeino-ohjelmaa. Toimialaa johtaa elinvoimajohtaja.

Elinvoimapalveluiden keskeisiin tehtäviin kuuluvat kaavoitus, elinkeinoelämän toimintaedellytysten edistäminen, kehittämistoiminta sekä kuntamarkkinointi ja -viestintä. Toimiala ostaa yrityspalvelut, kehittämis- ja hanketoiminnan, kuntaviestinnän ja -markkinoinnin lin Micropolis Oy:ltä. Palvelujen sisältö ja tavoitteet on määritelty kunnan ja Micropoliksen välisessä palvelusopimuksessa. Elinvoimajohtaja vastaa palvelusopimuksen tavoitteiden toteutumisesta sovitun mukaisesti.

Ulkoiset ja sisäiset, 1 000 €	TP 2024	TA 2025	TA 2026	TS 2027	TS 2028
Toimintatuotot	54				
Toimintakulut	- 874	- 884	- 889	- 893	- 904
Toimintakate/jäämä	- 820	- 884	- 889	- 893	- 904

Tunnusluvut

	TP 2024	TP 2025	TAE 2026	TS 2027	TS 2028
Henkilöstön lkm	1,5	1,5	1,5	1,5	1,5

Henkilöstömäärä:

Henkilöstömäärä (toimiala)	TP2023	TP2024	TA2025	per 30.9.2025	TA2026	TS2027	TS2028
2. Elinvoima- ja yrityspalvelut							
Vakinaiset	1	1,5	1,5	1,5	1,5	1,5	1,5
Määräaikaiset	0	0	0	0	0	0	0
Yhteensä	1	1,5	1,5	1,5	1,5	1,5	1,5

Sitovat tavoitteet

Luonnonläheinen li

Ympäristö kertoo tarinaa omaehtoisesta elämäntavasta

Tavoite: Iijoen vesistön kestävä käyttö, veden laadun parantaminen sekä vaelluskalakantojen palauttaminen ja luonnonkierron turvaaminen, Iijoki-sopimus.

Tavoite: Retkeilyreitistöjen kehittäminen, Retkli -hanke

Tavoite: Vesistöjen kestävä käyttö, Suot vesienpuhdistajana -hanke

Vastuu Helena Illikainen (Elinvoimajohtaja)

Kasvu

Vahva ja kestävä kasvu rahoittaa hyvinvoinnin ja kehittämisen kylissä ja taajamissa

Tavoite: Toteutuneet työpaikat			
Mittarit	Lähtö	Tavoite	Toteuma
Uusi mittari	0	45	
Tavoite: Saadut yritystuet			
Mittarit	Lähtö	Tavoite	Toteuma
Uusi mittari	0	25	
Tavoite: yritystapahtumat			
Mittarit	Lähtö	Tavoite	Toteuma
Uusi mittari	0	10	
Tavoite: Olevien yritysten kontaktointi			
Mittarit	Lähtö	Tavoite	Toteuma
Uusi mittari	0	300	
Tavoite: Yrityshoukuttelu			
Mittarit	Lähtö	Tavoite	Toteuma
Uusi mittari	0	90	
Tavoite: Yritysten sijoittuminen			
Mittarit	Lähtö	Tavoite	Toteuma
Uusi mittari	0	15	
Tavoite: Hervan ja Isokankaan teollisuuden kehittämisvyöhykkeiden toimintaympäristöjen kehittämisen hankerahoituksella.			
Tavoite: Perustetut yritykset			
Mittarit	Lähtö	Tavoite	Toteuma
Uusi mittari	0	45	
Tavoite: Kestävän matkailun edistäminen, Iijoki 360 -hanke			
Mittarit	Lähtö	Tavoite	Toteuma
Uusi mittari	0		
Vastuu	Helena Illikainen (Elinvoimajohtaja)		
Henkinen hyvinvointi			
Vähennämme nykyajan henkisten haasteiden vaikutusta iäkkäiden elämässä			
Tavoite: Asukaslähtöisen ja arvopohjaisen matkailun kehittäminen hankerahoituksella.			
Vastuu	Helena Illikainen (Elinvoimajohtaja)		
Systeeminen muutos			
Kasvatamme lin verkostomaista valtaa / kokoaan isompi li			
Tavoite: Kiertotalouden edistäminen, Luonnonvarojen älykäs käyttö digitaalisella kiertotalouden ohjauksella -hanke (Kiertola)			
Tavoite: Tavaraliikenteen kestävä kehittäminen, Matava-hanke			
Vastuu	Helena Illikainen (Elinvoimajohtaja)		

5.4.1. Elinvoimapalvelut

Tehtäväalueet:**Painopistealueet ja toiminnalliset tavoitteet**

Kunnan keskeinen tehtävä on luoda toimintaympäristö, joka tukee yritysten perustamista, kasvua ja kilpailukykyä sekä vahvistaa työllisyyttä. Hyvät toimintaedellytykset ovat perusta elinvoimaiselle kunnalle, laadukkaille palveluille ja kestäväälle yritystoiminnalle. Tämän työn tuloksena lissä syntyy uusia yrityksiä, työpaikkoja ja investointeja.

Vuonna 2026 elinvoimapalveluiden painopiste säilyy kunnan elinvoima- ja elinkeinopolitiikan määrätietoisessa toteuttamisessa sekä elinkeinoelämän toimintaedellytysten turvaamisessa ja vahvistamisessa. Maankäytön suunnittelua ja kaavoitusta kehitetään ennakoivasti vastaamaan sekä asumisen että yritystoiminnan tarpeita. Konkreettisia elinvoimapalveluissa edistettäviä asioita ovat muun muassa valtatie 4:n uusi tielinjaus, asemanseudun ja kirkkorannan kehittäminen, Pentinkankaan yritysalueen toteutumisen edistäminen, elinkeino-ohjelman päivittäminen sekä Hervan ja Isokankaan alueiden kehittäminen. Tarkemmin muita toimialan tavoitteita on määritelty tämän talousarvion lin Micropolis Oy:tä koskevassa talousarvion osassa.

Elinvoimapalvelut tekee tiivistä yhteistyötä muiden kunnan toimialojen sekä seudullisten ja valtakunnallisten toimijoiden kanssa kuntastrategian mukaisten tavoitteiden saavuttamiseksi.

Ulkoiset ja sisäiset, 1 000 €	TP 2021	TA 2022	TA 2023	TS 2024	TS 2025
Toimintatuotot	64				
Toimintakulut	- 712	- 771	- 860	- 593	- 593
Toimintakate/jäämä	- 648	- 771	- 860	- 593	- 593

5.4.2. Maankäytön suunnittelu**Tehtäväalueet:**

Maankäytön suunnittelun tulosalue vastaa kunnan strategisesta maankäytöstä sekä yleis- ja asemakaavoituksesta. Toimintaa ohjaavat kuntastrategia, elinkeino-ohjelma, maapoliittinen ohjelma sekä muut maankäyttöä koskevat säädökset, strategiat ja suunnitelmat. Suunnittelu tehdään tiiviissä yhteistyössä yhdyskuntapalvelujen toimialan kanssa. Tulosalueen tehtävistä vastaa kunnanarkkitehti.

Merkittävimmät toiminnalliset ja taloudelliset muutokset:

Maankäytön suunnittelulla edistetään kuntastrategian tavoitteita, yhdyskuntarakenteen eheyttä, elinympäristön viihtyisyyttä, palvelujen saavutettavuutta sekä asumisen ja liikkumisen kestävyyttä. Suunnittelulla turvataan myös kulttuuriympäristön arvojen säilyminen. Oikea-aikaisella kaavoituksella varmistetaan tonttivarannon riittävyys elinkeinoelämän ja asuinrakentamisen tarpeisiin. Kunnanarkkitehti tekee suunnittelussa tiivistä yhteistyötä kunnan eri toimialojen kanssa.

Asuinrakentamiselle varattuja asemakaava-alueita on eri puolilla kuntaa, ja tontteja on tarjolla muun muassa Liesharjun ja Tikkasenharjun alueilla. Yksityisomisteisia rakentamattomia tontteja on myös lukuisa määrä. Omakotitonttien varanto riittää useiksi vuosiksi. Kunta jatkaa aktiivista maanhankintaa. Maanhankinnan painopisteitä ovat strategisen yleiskaavan teollisuuden ja taajaman laajenemisalueet sekä Pentinkankaan ja Etelä-lilaakson alueet.

Vireillä olevat, käynnistettävät ja tarkasteluun tulevat kaavahankkeet:

Yleiskaavat:

Seljänperän yleiskaava (vireillä)
 Hervan osayleiskaava (vireillä)
 Asemanseudun yleiskaavan päivittäminen (käynnistäminen)
 Kivimaan tuulivoimapuiston osayleiskaava (vireillä)
 Numerokankaan tuulivoimapuiston osayleiskaava (vireillä)
 Kovasinkankaan tuulivoimapuiston osayleiskaava (vireillä)
 Talvisuon tuulivoimapuiston osayleiskaava (vireillä)
 Isokankaan teollisuusvyöhykkeen yleiskaavoitus (käynnistäminen)
 Pookin merituulivoimapuisto (vireillä)

Asemakaavat:

Kirkonrannan asemakaava (vireillä)
 Asemanseudun asemakaava (käynnistäminen)
 Hervan asemakaava (vireillä)
 Keskustan asemakaava-alueen muutos (käynnistäminen)

5.5. Sivistyspalvelut**Tehtäväalueet:**

Opetus ja varhaiskasvatus muodostavat sivistyspalveluiden kokonaisuuden, jossa tilojen käyttö, palveluverkko ja tukipalvelut järjestetään taloudellisesti ja toiminnallisesti tarkoituksenmukaisimmalla tavalla. Henkilöstömäärät ja tilojen bruttoneliöt ovat kunnan toiminnassa suurimmat. Hallinnonalan palvelut kattavat suoraan tai välillisesti ison osan kunnan väestöstä. Opetuksen ja varhaiskasvatuksen hallinto on tiivis kokonaisuus. Hallinnonala jakautuu opetukseen, varhaiskasvatukseen sekä toimialan hallintoon.

Sivistyspalveluiden toiminnan järjestäminen

Opetuspalvelut muodostuvat kouluilla annettavasta esiopetuksesta, perusopetuksesta ja lukio-opetuksesta. Varhaiskasvatuspalveluiden toimialaan kuuluvat kunnallisissa ja yksityisissä päiväkodeissa toteutettava varhaiskasvatus ja esiopetus, perhepäivähoito, avoin varhaiskasvatus, palvelusetelijärjestelmä sekä erilaisten tukien suorittaminen.

Sivistyspalveluiden talousarviossa on vuodelle 2026 selkeä kasvupaine liittyen oppimisen tuen ja tuntijakouudistuksen lakimuutoksiin sekä palkankorotuksiin. Keskitettyjen palkankorotusten vaikutus tulee olemaan sopimuskaudella 25-1/28 yhteensä 7,37%. Lisäksi tiukentunut kuntatalous asettaa haasteita. Näistä syistä johtuen sivistyspalveluiden toimialalla on aloitettu 16.10.2025 yhteistoimintaprosessi, jonka tavoitteena on sekä toiminnallisin että tuotannollisin ja taloudellisin toimenpitein hillitä toimialan kasvutarvetta ja vaikuttaa tasapainottavasti koko kunnan taloustilanteeseen. Jotta vuoden 2026 talousarvion tavoitteisiin on mahdollista päästä, vaatii se talouden sopeuttamista. Sivistyspalveluiden toimialalla toteutettiin vuoden 2025 aikana 300 000€ leikkaukset osana talouden tasapainottamisesta. Saman vuonna kuitenkin oppimisen tuen lainsäädäntö lisäsi kuntien resursointivelvoitetta 0,122 vvh oppilasta kohden. Iin kunnassa tämä tarkoitti kahdeksan henkilötyövuoden lisäämistä opetukseen. Lisäksi tuntijakouudistus astui voimaan samana ajankohtana lisäten resurssipainetta alakoulujen luokille suomen kielen ja matematiikan opetukseen.

Yhteistoimintaprosessilla tavoiteltavilla säästöillä pyritään vaikuttamaan tilanteeseen siten, että pysy-

tään edelleen maltillisessa kasvussa. Yhteistoimintaprosessilla ja määräaikaisen henkilöstön vähentämisellä tavoitellaan 325 000€ säästöjä vuoden 2026 talousarvioon ja 650 000€ säästöjä suunnitelmavuodelle 2027.

Näistä lähtökohdista esitetty talousarvio vuodelle 2026 on laadittu annettuihin tavoitteisiin sopivaksi mutta tavoitteisiin pääseminen edellyttää syyslukukauden 2025 aikana yhteistoimintamenettelyn mukaisen prosessin läpikäymistä. Palvelusuunnitelmassa 2025-2030 on sitouduttu nykyiseen palveluverkkoon ja kulujen sopeuttaminen kohdennetaan sivistystoimen palveluiden ja toimintojen sisälle. Yhteistoimintaprosessi on meneillään talousarvion laatimisen aikana, joten talousarviossa esitettyjen euromäärien edellytyksenä on yhteistoimintaprosessin vieminen loppuun suunnitellulla tavalla.

Henkilöstösuunnitelma päivittyy yhteistoimintaprosessin myötä ja tarkennettu suunnitelma esitellään käyttötalouden hyväksymisen yhteydessä. Yhteistoimintaprosessissa tavoitellaan noin 10htv:n vähennystä vuodelle 2026 ja 20 htv:n vähennystä suunnitelmavuodelle 2026. Lautakunnassa esitellään sitovana koko toimialan yhteinen talousarvio ja opetusta ja varhaiskasvatusta tarkastellaan erillisinä kokonaisuuksina käyttötalouden hyväksymisen yhteydessä.

Ulkoiset ja sisäiset, 1 000 €	TP 2024	TA 2025	TA 2026	TS 2027	TS 2028
Toimintatuotot	1 758	1 439	1 152	1 152	1 152
Toimintakulut	- 27 582	- 27 998	- 28 701	- 28 750	- 29 008
Toimintakate/jäämä	- 25 823	- 26 559	- 27 548	- 27 598	- 27 855

Henkilöstömäärä:

Sivistyspalvelut (HTV)	TP2023	TP2024	TA2025	per 30.9.2025	TA2026	TS2027	TS2028
Vakituiset	259	245,5	234	241,5	253,5	253,5	253,5
Määräaikaiset	62	57	57	40	28	28	28
Yhteensä	321	302,5	291	281,5	281,5	281,5	281,5

Sitovat tavoitteet

Luonnonläheinen li

Ympäristö kertoo tarinaa omaehtoisesta elämäntavasta

Tavoite: Lupaus 5: Vahvistamme osana luontoa asumista ja sitä kautta luontoon liittyviä hyvinvointivaikutuksia;

Koulut ja päiväkodit toimivat lähiliikuntapaikkoina kuntalaisille.

Mittari Yhteistyö yhdyskuntapalveluiden kanssa.

Tavoitetila Lähiluonnon ja hyvinvointinäkökulman huomioiminen Valtarin kouluhankkeessa.

Tavoite: Lupaus 6: Takaamme iiläisille vielä vapaamman, omaehtoisemman ja turvallisemman elämän lissä;

Palvelusuunnitelman 2025-2030 arvopohja rakentuu hyvään, turvalliseen ja itsenäiseen elämään ja opinpolkuun.

Mittari Opetuksen ja varhaiskasvatuksen laadunhallinta.

Tavoitetila

**Tavoite: Lupaus 7: Vahvistetaan yhtä aikaa luonnon monimuotoisuutta, talouskasvua ja sosiaalista oikeudenmukaisuutta;
Panostetaan edelleen vahvaan kestäväan kehityksen työhön.**

Mittari 50/50 toiminta, kirjausten seuraaminen. Toimintakauden arviointi.

Tavoitetila

**Tavoite: Lupaus 8: Otetaan vesistöt vielä voimakkaammin asukkaiden voimavaraksi ja matkailun kehittämisen painopisteeksi;
Luonnonvesien hyödyntäminen opetuksessa ja kasvatuksessa.**

Mittari Toiminnan arviointi lukuvuosittain.

Tavoitetila

Arvio Työsuunnitelmiin kirjatut retket lähiluontoon. Uinninopetusta luonnonvesissä ja Vihkosaaren uimalaa hyödyntäen. Vesistöjen hyödyntäminen opetustarkoituksiin.

Vastuu rehtorit, koulunjohtajat

Kasvu

Vahva ja kestävä kasvu rahoittaa hyvinvoinnin ja kehittämisen kylissä ja taajamissa

**Tavoite: Lupaus 1: lin väestö kasvaa, yrityksiä perustetaan ja työpaikat kasvavat;
Laadukas opetus ja varhaiskasvatus, joka toimii vetovoimatekijänä.
Monipuolinen palveluverkko.**

Mittari Uudet varhaiskasvatushakemukset.
Oppilastilastot.

Tavoitetila Saadaan pidettyä perusopetuksen aloittava ikäluokka noin 130-140 oppilaassa. Uusia aloittavia lukiolaisia tavoitteena noin 50 vuosittain.

Tavoite: Lupaus 2: Hyödynnämme strategista yleiskaavaa ja liikenneväylien muutosta mahdollisuutena kehittyä ja kasvaa;

Ratapihan kehittäminen heijastuu parhaimmillaan Aseman alueen oppilasmääriin.

Mittari Oppilasmäärätilasto.

Tavoitetila Uusia asukkaita Aseman seudulle.

Tavoite: Lupaus 3: Teemme listä Suomen nopeimmin yritysten tontti- ja toimitilaratpeisiin vastaavan kunnan;

Toimiva opetuksen- ja varhaiskasvatuksen palveluohjaus.

Mittari Järjestetään oikea-aikaisesti ja laadukkaasti varhaiskasvatus- ja koulupaikat uusille kuntalaisille.

Uudet varhaiskasvatushakemukset. Oppilasmäärien tilastot.

Tavoitetila

Arvio Järjestetään oikea-aikaisesti ja laadukkaasti varhaiskasvatus- ja koulupaikat uusille kuntalaisille.

Vastuu Palveluohjaaja

Henkinen hyvinvointi

Vähennämme nykyajan henkisten haasteiden vaikutusta liläisten elämässä

**Tavoite: Lupaus 9: Kehitämme sekä kyliä että keskustan asuinalueita nykyaikaisin välinein;
Kyliden ja asuinalueiden yhteisöllisyyden vahvistaminen. Digitaalisuuden kehittäminen.**

Mittari Tilojen käyttöasteiden nosto. Erilaiset tapahtumat.

Tavoitetila

Tavoite: Lupaus 10: Vahvistamme iiläisten nuorten tervettä itsetuntoa; Laadukas kasvatustyö opetuksessa ja varhaiskasvatuksessa. Tunne- ja vuorovaikutustaitoihin saaminen. Oppilas- ja opiskeluhuoltotyö.

Mittari Opiskeluhuollon ohjausryhmä valvoo ja seuraa toiminnan toteuttamista.

Tavoitetila

Tavoite: Lupaus 11: Sujuvoitamme iiläisten ruuhkavuosia elävien ihmisten elämää; Pienten koululaisten vuorohoidon pilotointi. Koulujen kerhotoiminta.

Mittari Asiakasmäärien seuranta.

Tavoitetila

Tavoite: Lupaus 12: Rakennamme kaikkiin iiläisiin yhteisöihin ja yhteisöjen välille vielä voimakkaampaa ryhmähenkeä ja yhteisöllisyyttä; Varhaiskasvatuksen yhteinen vanhempaintoimikunta. Koulun ja kodin yhteistyö. Vastuullisuuden käsikirja.

Mittari Kokoontumisten määrä.

Tavoitetila

Arvio Vanhempaintoimikunnan toiminnan alulle innostaminen. Vastuullisuuden käsikirjan laatiminen. Yhteiset vanhempainillat.

Vastuu aluepäiväkodinjohtajat, rehtorit, koulunjohtajat

Systeeminen muutos

Kasvatamme lin verkostomaista valtaa / kokoaan isompi li

Tavoite: Lupaus 14: Uudistamme yrityskehittämistä siten, että systeeminen muutos johtaa iiläisten yritysten menestystarinoihin; Yrittäjyyskasvatuksen ja yrittäjyysyhteistyön kehittäminen opetuksessa ja varhaiskasvatuksessa.

Mittari Toimintakauden arviointi.

Tavoitetila

Tavoite: Lupaus 15: Tavoittelemme kestäväää elämäntapaa siten, että se sisältää yhtä aikaa sosiaalisen, taloudellisen ja ekologisen kestävyuden; Panostetaan edelleen vahvaan kestävään kehityksen työhön. Luodaan visio tulevaisuuden ympäristökansalaisesta.

Mittari Toimintakauden arviointi.

Tavoitetila

Tavoite: Lupaus 16: Kehitymme systeemisen muutoksen mittaroinnin edelläkävijäksi; Aktiivinen osallisuus hyvinvointialueiden ja perhekeskusverkoston jäsenenä.

Mittari Kokoontumiskerrat.

Tavoitetila

Tavoite: Lupaus 13: Uudistamme yhtä aikaa toimintastrategian, johtamisen ja yhteistyömuodot; Toimialan toimintastrategian ja johtamisen kehittäminen kaikilla johtamisen osa-alueilla.

Mittari Sivistyksen johtotiimin ja opetuksen ja varhaiskasvatuksen johtoryhmätyöskentelyn laadun arviointi.

Tavoitetila

Arvio Opetuksen ja varhaiskasvatuksen johtamisen, toiminnan, suunnittelun ja hallinnon yhdenmukaistaminen.

Vastuu sivistyksen johtotiimi

5.5.1 Sivistyksen hallinto

Tehtäväalueet:

Opetuksen ja varhaiskasvatuksen hallinto johtaa, toteuttaa ja toimeenpanee toimialan hallintoa, taloutta, henkilöstöasioita, arviointia ja päätöksentekoa. Hallinnossa työskentelevät toimialajohtajan (sivistysjohtaja) alaisena varhaiskasvatuspäällikkö, opetuksen yksiköiden johtajat, toimistosihteerit ja tukihenkilöstö. Varhaiskasvatuksen yksiköiden johtajat ja vastuuhenkilöt ovat varhaiskasvatuspäällikön alaisia. Toimialan yksiköiden johtajat hyödyntävät hallintoresurssia ja valmistelevat asioita talouden, henkilöstöprosessien ja päätöksenteon osalta yhdessä hallinnon kanssa.

Hallinnon keskeisenä tavoitteena on mahdollistaa hyvä ja laadukas toiminta, toimia tukipalveluna, tuottaa tietoa, valmistella muutoin päätöksentekoa sekä laatia toimialaa koskevat keskeiset suunnitelmat ja näitä koskevat arvioinnit. Hallinto ohjaa ja toteuttaa talousarvion laatimisen, tilinpäätöksen, henkilöstösuunnittelun sekä varmistaa prosessien toimivuuden, lainmukaisuuden ja tasapuolisuuden. Hallinto valmistelee keskeisiä toimialaa koskevia linjauksia lautakunnalle ja muille kunnan toimielimille.

Sitovat tavoitteet:

Hallintoa koskevat sitovat tavoitteet:

- toimialan talousarvion valmistelu talousarvio-ohjeen mukaisesti
- tilinpäätöksen esittäminen
- sisäisen valvonnan toteuttaminen
- toimialaa koskevien säännösten, ohjeiden ja vastuiden toteuttaminen ja toimeenpaneminen
- toimialaa koskevien suunnitelmien, dokumenttien ja asiakirjojen valmistelu
- toimialaa koskevien päätösten valmistelu ja toimeenpano
- toimialan henkilöstöhallinnon toteuttaminen
- toimialaa koskevien maksujen, taksojen, suoritteiden ja asiakkuuksien hoitaminen

Merkittävimmät toiminnalliset ja taloudelliset muutokset:

Hallinnonuudistuksen ja uudistetun hallintosäännön mukaisten tehtävien ja toimivaltojen organisointi ja toteuttaminen.

5.5.1. Varhaiskasvatus

Tehtäväalueet:

Kunnalliset varhaiskasvatuspalvelut (päiväkodit ja perhepäivähoito), avoin varhaiskasvatus sekä yksityinen varhaiskasvatus (palveluseteli) ja yksityisen hoidon tuki.

Sitovat tavoitteet:

Varhaiskasvatuspalveluiden toimialaan kuuluvat kunnallisissa ja yksityisissä päiväkodeissa toteutettava varhaiskasvatus ja esiopetus, perhepäivähoito, avoin varhaiskasvatustoiminta, yksityisen hoidon tukien ja kuntalisien suorittaminen yksityisille palvelun tuottajille sekä kotihoidontuen suorittaminen kotitalouksille.

Varhaiskasvatusta määritteleviä lakeja ovat mm. varhaiskasvatusturvalaki, valtioneuvoston asetus varhaiskasvatuksesta, laki kotihoidon ja yksityisen hoidon tuesta, laki ja asetus yksityisen palveluiden valvonnasta, lastensuojelulaki ja laki varhaiskasvatuksen asiakasmaksuista. Varhaiskasvatuspalvelujen toimintaa ohjataan sekä valtakunnallisilla että kunnan omilla päätöksillä.

Varhaiskasvatusta toteutetaan perheiden tarpeista lähtevänä, lapsen hyvinvointia, kasvua, oppimista ja kehitystä edistävänä palveluna. Varhaiskasvatus perustuu valtakunnalliseen varhaiskasvatussuunnitelmaan.

Toimintakulttuuria on kehitetty vuoden 2025 aikana erityisesti laadunhallinnan näkökulmasta ja työ jatkuu vuodelle 2026 Valssi-laadunarvioinnin mittari avulla. Jatkamme edelleen myös esiopetuksen oppilaaksioton uudistamisen parissa. Varhaiskasvatuksen henkilöstön työhyvinvoinnin edistäminen sekä varhaiskasvatushenkilöstön saatavuuden parantaminen ovat olleet tärkeässä roolissa. Vuoden 2026 aikana keskitymme valtakunnallisen varhaiskasvatussuunnitelman jalkauttamiseen ja perehdyttämiseen henkilöstölle. Lisäksi tarkastelemme avoimen varhaiskasvatustoiminnan laajentamista mahdollisiin perheryhmiin. Yhtenä keskeisenä kehittämisen kohteena on myös vuorohoito ja sen järjestelyt.

5.5.2. Opetuspalvelut

Tehtäväalueet:

Opetuspalvelut muodostuvat kouluilla annettavasta esiopetuksesta, perusopetuksesta ja lukio-opetuksesta. Perusopetuksen tehtävä on tukea oppilaan kasvua ihmisyyteen ja vastuulliseen yhteiskunnan jäsenyyteen sekä antaa oppilaalle elämässä tarvittavia tietoja ja taitoja. Tavoitteena on edistää sivistystä, tasa-arvoisuutta ja kansainvälisyyttä sekä estää syrjäytymistä. Oppimisen tuen tavoitteena on mahdollistaa koulunkäynti ja perusopetuksen suorittaminen haastavissakin tilanteissa omassa kunnassa.

Lin lukion tehtävänä on antaa opiskelijoilleen laaja yleissivistys, jatko-opintokelpoisuus ja edistää työelämäntietoisuutta. Lukio tukee opiskelijan edellytyksiä elinikäiseen oppimiseen ja itsensä kehittämiseen.

Opetuksen tavoitteena on tukea lasten, nuorten ja perheiden kokonaishyvinvointia osana moniammatillista arjen toimintaympäristöä. Kaikessa toiminnassa korostuu ensisijaisena periaatteena tarkoituksenmukaisen ja helposti saavutettava tuki. Opetuksen toimintaa ohjaavat ensisijaisesti Perusopetuslaki- ja asetus, Lukiolaki, Oppilashuoltolaki sekä muut lapsia ja nuoria koskevat lait ja normistot.

Sitovat tavoitteet:

Perusopetuksen opetussuunnitelma ja lukion opetussuunnitelma määrittävät opetuksen yksiköiden tavoitteita. Oppilas- ja opiskelijahuoltolain perusteella laadittavat opiskeluhoitojen suunnitelmat ja lin kunnan pedagoginen suunnitelma antavat sisältöä ja suuntaa arjen tasolla tapahtuvalle oppimisen ja hyvinvoinnin poluille. Opetuksen tavoitteena on tukea lasten, nuorten ja perheiden kokonaishyvinvointia osana moniammatillista arjen toimintaympäristöä. Kaikessa toiminnassa korostuu ensisijaisena periaatteena tarkoituksenmukainen ja helposti saavutettava tuki.

Vuoden 2025 kehittämisen kohteina ovat painottuneet oppimisen tuen uudistus ja opetuksen ja varhaiskasvatuksen tulosalueiden toimintatapojen yhdenmukaistaminen. Nämä painopisteet tulevat jatkumaan myös vuoden 2026 ajan. Lisäksi keskeisinä kehittämisen kohteina vuonna 2026 tulevat olemaan opetuksen laadunhallinta ja johtamisosaamisen ja taloudenhallinnan kehittäminen. Jatkamme myös pienten koululaisten vuorohoidon pilotointia ja yläkouluikäisten etäopetuksen kehittämistä. Perhekeskusverkoston työ on saatu alulle yhteistyössä hyvinvointialueen kanssa.

Lukion osalta kehittämistyötä jatketaan kehittämistyöryhmän avulla, joka toimii vielä kevätkauden 2026. Kehittämistyöryhmä laatii lukiolle viestintäsuunnitelman jonka avulla lukion laadukasta perustyötä, ilmastotyötä ja kansainvälistymistä tehostetaan edelleen. Talousarviovuoden aikana tarkastellaan kurssitarjonnan laajentamista ja kartoitetaan kaksois-/kolmoistutkinnon mahdollisuudet.

Kasvu - Lupa 1: Iin väestö kasvaa, yrityksiä perustetaan ja työpaikat kasvavat

Tavoite: Esimerkki tavoite

Toimenpiteet Testitoimenpide

Mittarit	Lähtö	Tavoite	Toteuma
Testimittari	0	3	

5.6. Hyvinvointipalvelut

Tehtäväalueet:

Hyvinvointipalvelut muodostavat laaja-alaisen kokonaisuuden, joka kattaa kunnan asukkaiden hyvinvointia, osallisuutta ja elämänlaatua tukevat palvelut, työllisyyden hoidon sekä kunnan henkilöstön osaamisen ja työhyvinvoinnin kehittämisen. Toimialaa johtaa hyvinvointijohtaja, joka vastaa kokonaisuudessaan hyvinvointipalveluiden johtamisesta, taloudesta, suunnittelusta ja kehittämisestä sekä hyvinvointilautakunnan asioiden valmistelusta ja päätösten toimeenpanosta.

Hyvinvointipalvelut sisältävät kuntalaisten hyvinvointia, liikuntaa, kulttuuria, nuoruutta, osallisuutta ja työllisyyttä edistäviä palveluja sekä kansalaisopiston, kirjaston ja KulttuuriKauppilan toiminnat. Keskeisiä tehtäväalueita ovat hyvinvointi- ja yhdyspintatyö, avustustoiminta, kansalaisopisto ja taidekoulu, kirjasto- ja kulttuuripalvelut, vapaa-aika- ja nuorisopalvelut sekä tapahtumat.

Toimialan hallinto vastaa lisäksi koko kunnan henkilöstön osaamisen ja työhyvinvoinnin johtamisesta. Hyvinvointi- ja yhdyspintatyö sisältää hyvinvoinnin edistämisen, järjestöyhteistyön, neuvostotoiminnan ja yhteistyön hyvinvointialueen kanssa kuntalaisten palvelujen varmistamiseksi.

Vuodesta 2025 alkaen työllisyyden hoito on siirtynyt kunnalle TE24-uudistuksen mukaisesti. Työllisyyspalvelut ovat keskeinen osa kunnan elinvoiman vahvistamista ja yhteisöllisyyden tukemista. Tavoitteena on sujuvoittaa työnhakijoiden ja avoimien työpaikkojen kohtaamista sekä edistää työllistymistä. Työnhakijoiden koulutusta ja osaamista kehitetään vastaamaan työmarkkinoiden tarpeita, ja erityistä huomiota kiinnitetään työkyvyn vahvistamiseen ja yksilölliseen palveluohjaukseen. Työllisyyspalvelut tukevat myös niitä asiakkaita, joiden työkykyä ei voida kehittää, ohjaamalla heidät oikea-aikaisesti kuntoutukseen, eläkkeeseen tai muihin palveluihin yhteistyössä hyvinvointialueen kanssa. Palveluja kehitetään jatkuvasti ja niitä tuodaan lähemmäksi asiakasta esimerkiksi vahvistamalla kasvokkaista palvelua heti työnhakijan ilmoittautuessa.

Sitovat tavoitteet:

Luonnonläheinen li - Lupaus 5: Vahvistamme osana luontoa asumista ja sitä kautta luontoon liittyviä hyvinvointivaikutuksia
Tavoite: Ympäristötaidepuiston kehittäminen osana Oulu2026:sta
Mittari Kunnostettujen ja uusien taideteosten lukumäärä.

Tavoitetila Taidepuisto on houkutteleva kokonaisuus ja matkailuvaltti.

Tavoite: Osallistava budjetointi keskittyy yhteisöjen toteuttamiin hankkeisiin, jotka tukevat luonnonläheisen lin strategista tavoitetta.
Mittari Toteutetut hankkeet

Tavoitetila Toteutettavat hankkeet valitaan osallistavan budjetoinnin kautta, ja tavoitteena on toteuttaa vähintään kaksi uutta hanketta vuoden aikana.

Vastuu Hyvinvointi ja yhdyspinnat

Luonnonläheinen li - Lupaus 6: Takaamme iiläisille vielä vapaamman, omaehtoisemman ja turvallisemman elämän lissä
Tavoite: Omatoimikirjaston palvelut
Mittari Laina- ja asiakasmäärät

Tavoitetila Kirjaston asiakas- ja lainausmäärät kasvavat.

Luonnonläheinen li - Lupaus 7: Vahvistetaan yhtä aikaa luonnon monimuotoisuutta, talouskasvua ja sosiaalista oikeudenmukaisuutta
Tavoite: Hyvinvointipalveluiden tuottamat tapahtumat kuntalaisille. Esim. Rantapoikakiertue, Kesäkerhot, Kirjastokinot ym.
Mittari Kävijämäärät

Tavoitetila lissä tapahtuu paljon tapahtumia ja jokaiselle iiläiselle löytyy jokin tapahtuma, jonne haluaa osallistua.

Vastuu Koko toimiala

Luonnonläheinen li - Lupaus 8: Otetaan vesistöt vielä voimakkaammin asukkaiden voimavaraksi ja matkailun kehittämisen painopisteeksi
Tavoite: Vesistöjen kunnostushankkeet, Vene-verkosto
Mittari Lukumäärä

Tavoitetila Mukana vähintään yksi vesistö/vuosi

Kasvu - Lupaus 1: lin väestö kasvaa, yrityksiä perustetaan ja työpaikat kasvavat
Tavoite: li tunnetaan Oulu2026-kulttuuripääkaupunkivuoden aktiivisena ja näkyvänä kuntana, joka tuottaa laadukkaita ja omaleimaisia kulttuurisisältöjä. Oulu2026:n myötä syntyy pysyviä yhteistyökenteitä eri toimijoiden välille.
Mittari Oulu2026:n kuuluvia tai siihen kytkeytyviä tapahtumia ja tuotantoja tuotetaan vähintään 5kpl.

Tavoitetila Oulu2026 tapahtumissa vierailee vähintään 10 000 vierailijaa.

Tavoite: Työllisyyspalveluiden asiakaspalveluprosessien kehittäminen entistä vaikuttavammaksi.
Mittari Palveluissa (työllistymistä edistävät toimenpiteet) olevien asiakkaiden määrä.

Tavoitetila Työllisyyspalveluiden asiakkaista vähintään 50 % työllistyy, siirtyy koulutukseen, muuhun työllisyyttä edistävään palveluun tai oikealle etuudelle.

Tavoite: Positiivisen kunnan imagon luominen medianäkyvyyden ja brändityön avulla.
Mittari Medianäkyvyyden määrä ja sosiaalisen median seuraajamäärät.

Tavoitetila Vähintään yksi somejulkaisu viikossa ja sosiaalisen median seuraajamäärän kasvu 10 % vuoden 2025 tasosta.

Tavoite: Työllisyyspalvelut vahvistavat paikallista yrittäjyyttä yhteistyössä yritysten ja oppilaitosten kanssa

Mittari Yritysyhteistyöhön osallistuvien yritysten määrä.

Tavoitetila Yritysyhteistyöhön osallistuvien yritysten määrä kasvaa 20 % vuodesta 2025. Työllisyyspalveluiden ja yritysten yhteiset tapahtumat vähintään 4 kpl/vuosi.

Tavoite: Liikuntapalveluiden kokonaisvaltainen kehittäminen.

Mittari Liikkumisen kehittämissuunnitelma

Tavoitetila Kehittämissuunnitelma valmis.

Henkinen hyvinvointi - Lupaus 9: Kehitämme sekä kyliä että keskustan asuinalueita nykyaikaisin välinein

Tavoite: Julkisen taiteen hankkeet

Mittari Ulkopuolisen rahoituksen hankinta

Tavoitetila Oulu2026 ohjelma toteutunut suunnitellusti.

Tavoite: Kyläradio- ja kyläkummi-hankkeet.

Mittari Hankkeen toimet.

Tavoitetila Hankkeet saaneet rahoituksen ja toimenpiteet käynnistyneet.

Tavoite: Kylien huomioiminen palveluiden kehittämisessä

Mittari Toteutuneet palvelut, kävijä/osallistuja määrät

Tavoitetila Elinvoimaiset kylät

Vastuu Koko toimiala

Henkinen hyvinvointi - Lupaus 10: Vahvistamme iiläisten nuorten tervettä itsetuntoa

Tavoite: Nuorten palvelujen kehittäminen nuoria kuullen

Mittari Toteutuneet palvelut, kävijä/osallistuja määrät. Kouluterveyskyselyt. Nuorille suunnatut kyselyt.

Tavoitetila Tarjoamme nuorille monipuolisia palveluja, joihin on matala kynnys osallistua.

Tavoite: Nuorten monialaisen yhteispalvelun tuottaminen yhteistyössä muiden toimijoiden kanssa.

Mittari Yhteinen toimintamalli käytössä

Tavoitetila Nuorten monialaisen yhteispalvelun toiminta mallinnettu yhteistyössä muiden toimijoiden kanssa ja toiminta toteutunut

Tavoite: Nuorten kulttuurihyvinvoinnin edistäminen.

Mittari Kulttuurihyvinvointisuunnitelma valmis.

Tavoitetila Nuorille kohdennetut kulttuurihyvinvointipalvelut kuvattu.

Tavoite: Laadukas ja monipuolinen taidekoulun toiminta

Mittari Taidekoulun yleisen oppimäärän suorittaneiden lkm/ vuosi, taidekoulun oppilasmäärä/ vuosi

Tavoitetila Luoda oppimista ja kestäväää hyvinvointia edistäviä opetusmuotoja, Osaamisperusteinen ops

Tavoite: Nuorten työpajatoiminnan valmennuspalvelujen vaikuttavuuden kehittäminen.

Mittari Sijoittuminen työpajajakson jälkeen. Sovari -mittari. Asiakaskyselyt/-palautteet.

Tavoitetila Työpajajakson jälkeinen positiivinen sijoittuminen väh . 50%

Vastuu Työllisyyspalvelut

Henkinen hyvinvointi - Lupaus 11: Sujuvoitamme iiläisten ruuhkavuosia elävien ihmisten elämää

Tavoite: Kansalaisopiston perhemyönteiset kurssit	
Mittari	Toteutuneiden kurssien määrä
Tavoitetila	Kansalaisopiston kurssitarjonnassa on kursseja, joihin voi osallistua koko perhe.
Vastuu	Kansalaisopisto
Henkinen hyvinvointi - Lupaus 12: Rakennamme kaikkiin iiläisiin yhteisöihin ja yhteisöjen välille vielä voimakkaampaa ryhmähenkeä ja yhteisöllisyyttä	
Tavoite: Hyvinvointipalveluiden tuottamat tapahtumat kuntalaisille. Esim. Rantapoikakiertue, kesäkerhot, kirjastokinot	
Mittari	Osallistujamäärät ja tapahtumien määrät.
Tavoitetila	Laajat kulttuurihyvinvointipalvelut. Iissä tapahtuu paljon tapahtumia ja jokaiselle iiläiselle löytyy jokin tapahtuma, jonne haluaa osallistua.
Vastuu	Koko toimiala
Systeeminen muutos - Lupaus 15: Tavoittelemme kestävä elämäntapaa siten, että se sisältää yhtä aikaa sosiaalisen, taloudellisen ja ekologisen kestävyuden	
Tavoite: IisiApu-kahvilan toiminnan vakiinnuttaminen. Taloudellisen ja ekologisen kestävyuden kautta hyvinvoinnin edistäminen.	
Mittari	Kävijöiden lkm/vk. Jaettavan ylijäämäärä kg/vk. Mukana olevien yhteistyökumppaneiden lkm/vk
Tavoitetila	Sosionomisesti heikommassa asemassa olevien kuntalaisten auttaminen nykyresurssein yhteistyössä kunnan, 3. sektorin ja yritysten kanssa mm. ylijäämäruokajako. Vapaaehtoistoiminnan kehittäminen

Merkittävimmät toiminnalliset ja taloudelliset muutokset:

Hyvinvointipalveluiden työtä ohjaa keskeisesti koko kunnan hyvinvointisuunnitelma, joka nivoutuu vahvasti kunnan strategiaan ja tukee kuntalaisten henkistä, fyysistä ja kulttuurista hyvinvointia, osallisuutta sekä elinvoimaisuutta. Vuonna 2026 laaditaan uusi laaja hyvinvointikertomus ja -suunnitelma, joka ohjaa hyvinvointityötä koko valtuustokauden ajan. Samalla se tukee ja vahvistaa päivitettävää kuntastrategiaa. Valtuusto hyväksyy laajan hyvinvointikertomuksen ja -suunnitelman kerran valtuustokaudessa, ja lisäksi valtuustolle raportoidaan vuosittain hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen kehityksestä. Uusi hyvinvointisuunnitelma antaa selkeän suunnan toimialan kaikille osa-alueille ja linjaa työtä tuleville vuosille.

Vuoden 2025 alusta työllisyyspalvelut siirtyivät kokonaisuudessaan kunnan peruspalveluiksi, ja kulunut vuosi on ollut vaihe, jossa on rakennettu uusia toimintamalleja, vahvistettu yhteistyötä ja luotu pohjaa pitkäjänteiselle kehittämiselle. Vuonna 2026 työllisyyspalveluissa syvennetään jo aloitettua työtä työnhakijoiden ja työnantajien tukemiseksi. Tavoitteena on edelleen kehittää palveluja niin, että työnhakijoiden osaaminen ja työmarkkinoiden tarpeet kohtaavat entistä paremmin. Organisaation sisäisiä rakenteita on uudistettu, jotta työntekijöiden vastuut ja roolit olisivat selkeämmät ja palveluprosessit entistä sujuvampia. Työllisyyspalveluissa jatketaan uusien toimintamallien kehittämistä, jotka parantavat työnvälitystä, osaamisen tunnistamista ja työkyvyn tukemista. Työllisyyspalvelut jatkaa yhteistyötä Iin Micropolis Oy:n kanssa, ja tätä yhteistyötä tullaan edelleen vahvistamaan. Lisäksi palveluja kehitetään asiakaslähtöisesti ja vuorovaikutteisesti, painottaen kasvokkaisen palvelun merkitystä ja paikallisten yritysten tarpeiden huomioimista.

Vuosi 2026 on myös Oulun kulttuuripääkaupunkivuosi, jossa Iin kunta toimii osatoteuttajana ja on vahvasti mukana omilla tuotannoillaan. Kunta toteuttaa laadukkaan ja monipuolisen kokonaisuuden, johon sisältyvät muun muassa Art Ii Biennaali, IlmastoAreena ja Nättepop Piknik sekä useita muita

tapahtumia. Kulttuuripääkaupunkivuosi tarjoaa ainutlaatuisen mahdollisuuden vahvistaa lin brändiä ja tunnettua sekä lisätä kunnan vetovoimaa niin vierailijoiden, matkailijoiden kuin mahdollisten uusien asukkaiden silmissä. Tavoitteena on, että vuoden aikana lin tapahtumissa vierailee vähintään 10 000 kävijää.

Keskeisenä painopistealueena vuonna 2026 on myös liikkumisen edistäminen. Liikkumattomuudesta aiheutuvat kustannukset ovat merkittävät, ja se vaikuttaa laajasti sekä fyysiseen että psyykkiseen hyvinvointiin. Hyvinvointialueuudistuksen myötä kuntien tehtävä painottuu entistä vahvemmin ennaltaehkäisevään työhön, ja liikkumisen edistäminen on tässä keskeinen keino. Kunta toteuttaa erilaisia liikkumista tukevia toimenpiteitä, kuten liikunta- ja elintapaohjausta sekä liikuntatilojen markkinointia ja saavutettavuuden kehittämistä. Yhtenä vuoden päätavoitteena on liikkumisen kehittämissuunnitelman valmistuminen, joka toimii pohjana uusille liikkumista edistäville toimenpiteille ja investoinneille.

Työhyvinvoinnin ja osaamisen kehittämisen saralla tulokset ovat olleet hyviä, ja vuonna 2025 sairauspoissaolot ovat laskeneet selvästi. Tätä työtä jatketaan määrätietoisesti vuonna 2026. Keskeisiä toimenpiteitä ovat korvaavan työn mallin jalkauttaminen sekä Työhyvinvoinnin rakentajat -hankkeen kehittämis toimien hyödyntäminen. Osaamisen kehittämisen suunnitelma on päivitetty syksyllä 2025, ja tulevana vuonna keskitytään erityisesti sen toimeenpanoon. Painopisteitä ovat tekoälyn ja digitaalisten työkalujen hyödyntäminen, johtamisvalmiuksien vahvistaminen sekä työhyvinvoinnin kehittäminen osana organisaation arkea.

Tilakysymykset haastavat edelleen hyvinvointipalveluita. Nätteporin kiinteistön käyttöikä on tullut päätökseensä. Suunnitelmana on, että kansalaisopisto ja taidekoulu sekä vapaa-aika- ja nuorisopalvelut siirtyvät Kisakentän talon pätyyn. Tähän tilaratkaisumuutokseen on varattu määrärahat talousarvion investointiosaan. Kirjastopalveluiden osalta ratkaisu on vielä avoin, ja kokonaisuuden tarkastelu on vaativa, sillä kirjasto tarvitsee toiminnallisesti monipuoliset ja tarkoituksenmukaiset tilat. Kunnan omista kiinteistöistä ei tällä hetkellä löydy kirjastolle soveltuvia väistö- tai muuntojoustavia tiloja, joten tavoitteena on löytää ratkaisu, joka turvaa kirjastopalveluiden toiminnan pitkäjänteisesti ja mahdollistaa niiden kehittämisen tulevaisuudessa. Tulevan vuoden keskeinen tavoite on saada kirjaston tilaratkaisu päätettyä. Tilakysymystä tarkasteltaessa on tärkeää muistaa, että kirjaston tehtävä on laajempi kuin kirjojen lainaaminen. Kirjastolain mukaan kirjaston tulee lukemisen edistämisen lisäksi tukea elinikäistä oppimista, vahvistaa yhteiskunnallista ja kulttuurista osallisuutta, edistää aktiivista kansalaisuutta, demokratiaa ja sananvapautta sekä tarjota pääsy aineistoihin, tietoon ja kulttuurisältöihin. Kirjaston tiloja käytetäänkin yhä enemmän yhteisölliseen toimintaan, oppimiseen ja kohtaamisiin.

Kaikessa toiminnassa hyvinvointipalvelut tukeutuvat siihen, että ne tuottavat koko kuntaan, kaikkiin kyliin ja kaikenikäisille kuntalaisille laadukkaita ja monipuolisia palveluita. Lupauksemme on, että jokaiselle iälliselle löytyy hyvinvointipalveluista jotakin.

Talousarvio vuodelle 2026 on laadittu tiukkaa talouskuria noudattaen. Kokonaisuudessaan talousarvio kasvaa noin 3,3 prosenttia, mikä vastaa 197 415 euron nousua edellisvuoteen verrattuna. Sisäisten kustannusten nousu on ollut 12,5 prosenttia ja ulkoisten menojen nousu 2,4 prosenttia. Sisäiset menot — jotka koostuvat pääosin tilavuokrasta, siivouskustannuksista ja muista hallinnollisista kuluista — ovat nousseet merkittävästi, eikä niihin pystytä toimialalla itse juurikaan vaikuttamaan. Ulkoisten kustannusten nousua, noin 2,4 prosenttia, selittävät pääosin palkankorotukset.

Vaikka kokonaisrahoitus ei ole kasvanut merkittävästi, toimintaa on tarkasteltu kriittisesti ja palveluja on kehitetty systeemisen muutoksen kautta. Tämä on mahdollistanut palvelujen laadun parantamisen ja uusien toimintamallien tuottamisen ilman merkittäviä lisäkustannuksia. Palvelutarjontaa on myös laajennettu käynnistämällä Vihkosaaren uimavalvonta, ranta-uimakoulut ja Rantakiertue.

Työllisyyspalveluiden talousarvion laatiminen on edelleen haastavaa, sillä toiminta on uutta ja uudistuksen mukainen rahoitusmalli ei ole vielä ollut käytössä täyttä kalenterivuotta. Koska kyseinen valtakunnallinen rahoitusjärjestelmä on edelleen vakiintumisvaiheessa, sen taloudellisia vaikutuksia ei voida vielä tarkasti ennustaa. Lisäksi on epävarmuutta siitä, tuleeko työllisyysalueelta kunnille vielä

joitakin kustannuksia tai tulonsiirtoja, mikä vaikeuttaa kokonaisuuden arviointia. Ennustettavuus paranee tulevina vuosina, kun kokemusta kertyy ja rahoitusmallin toiminnalliset mekanismit täsmentyvät. Laajemmin toimintaa haastaa tällä hetkellä heikko työllisyystilanne. Työttömyys on valtakunnallisesti lisääntynyt, ja yritysten rekrytointinäköymät ovat epävarmat. Tämä vaikuttaa sekä työllisyyspalveluiden toimintaan että kunnan talouteen kokonaisuutena, sillä heikko työllisyyskehitys heijastuu myös verotuloihin ja palveluiden kysyntään.

Hyvinvointipalvelut yhteensä

Ulkoiset ja sisäiset, 1 000 €	TP 2024	TA 2025	TA 2026	TS 2027	TS 2028
Toimintatuotot	834	701	594	594	594
Toimintakulut	- 4 044	- 6 653	- 6 743	- 6 755	- 6 824
Toimintakate/jäämä	- 3 209	- 5 952	- 6 149	- 6 161	- 6 229

Henkilöstömuutokset ja niiden perustelut:

Henkilöstömäärä:

Henkilöstömäärä (toimiala)	TP2023	TP2024	TA2025	per 30.9.2025	TA2026	TS2027	TS2028
4. Hyvinvointipalvelut							
Vakinaiset	50	47	54	54	54	54	54
Määräaikaiset	41	9	9	9	9	9	9
Yhteensä	91	56	63	63	63	63	63

5.7. Yhdyskuntapalvelut

Tehtäväalueet:

Yhdyskuntapalvelut tuottaa kunnan kiinteistö- ja rakennuttamispalvelut, infra- ja ympäristöpalvelut, ateria- ja puhtauspalvelut, viranomaispalvelut sekä mittauspalvelut. Lisäksi yhdyskuntapalvelut vastaa kunnan maaomaisuuden hoitamisesta.

Toimielimet: yhdyskuntalautakunta, rakennuslautakunta

Viranhaltijat: yhdyskuntajohtaja, kiinteistöpäällikkö, infra- ja ympäristöpalvelupäällikkö, ateria- ja puhtauspalvelupäällikkö, rakennustarkastajat, maanmittausinsinööri

Keskeiset muutostekijät toimintaympäristössä

- Maailmanpoliittinen tilanne lisää tarvetta varautumiselle
- Rakennetun omaisuuden korjausvelan kasvu
- Henkilöstömuutokset organisaatiossa
- Talouden niukkuus

Kuntastrategiaa tukevat toimenpiteet on kuvattu erillisellä toiminnallisten tavoitteiden liitteellä.

Keskeiset toiminnan mittarit

Henkilöstö

- Sairauspoissaolojen määrä
- Työtyytyväisyyskyselyn tulokset
- Koulutusten määrä

Rakennusvalvonta

5. Luvitetut asunnot
6. Ympäristökatselmusten ja siistiskehotusten määrä
7. Lupien läpimenoaika

Tontit ja mittaust

8. Rakentamattomien tonttien myynti ja vuokraus
9. Raakamaan hankintamäärä
10. Omana toiminta tehtyjen mittausten määrä

Ateria- ja puhtauspalvelut

11. Asiakastytyväisyys
12. Puhtauspalveluiden yksikkökustannukset
13. Kouluruuan hinta ja maku

- 14. Paikallisten elintarvikkeiden käyttöaste
- 15. Kasvisruokavaihtoehdon osuus
- 16. Ruokahävikin määrä

Infra- ja ympäristöpalvelut

- 17. Asukasbarometrin tulokset
 - Kunnossapidon yksikkökustannukset
 - Investointien kustannusten pitävyys

Kiinteistö- ja rakennuttamispalvelut

- 18. Huoltokirjojen ajantasaisuus
- 19. Huoltotoimenpiteiden suoritusaste
 - Kiinteistönhoidon yksikkökustannukset
 - Investointien kustannusten pitävyys

Yhteiset

- Viestinnän vuosisuunnitelmien ajantasaisuus ja toteuma
- Asiakaspalautteiden käsittelyaika

Investoinnit

Yhdyskuntapalvelut vastaa lin kunnan investointien koostamisesta. Tulevien vuosien investoinneissa keskitytään peruskorjauksiin ja strategisesti tärkeimpiin kohteisiin. Korjausvelan kasvu niin kunnan kiinteistökannassa kuin infrassakin on haastava ja edellyttää perusteellista tarkastelua. Investoinnit kohdistetaan kuntastrategian painopisteiden mukaisesti kunnan veto- ja pitovoiman sekä elinvoiman lisäämiseksi tasapuolisesti kaikkien kuntalaisten hyväksi.

Merkittävimmät investoinnit vuonna 2026 ovat: Valtarin koulun investointi, Kirjaston investointi, Aseman alueen MAL investointi, pienempiä korjausinvestointeja pääasiallisesti infra- ja kiinteistöpuolella.

Taloudelliset muutokset

Yhdyskuntapalveluiden toimialalla toimintatuottojen odotetaan pysyvän edellisvuoden tasolla.

Toimintakulut kasvavat maltillisesti 443 k€ vuoden 2025 talousarvioon verrattuna. Nousua on sekä henkilöstökuluissa että palveluiden ostossa, kun taas aineissa ja tarvikkeissa kulut laskevat. Vuonna 2025 solmittu alueurakka siirtää kulujen painopistettä aineista ja tarvikkeista palveluiden ostoon.

Ulkoiset ja sisäiset, 1 000 €	TP 2024	TA 2025	TA 2026	TS 2027	TS 2028
Toimintatuotot	11 115	10 279	10 550	10 649	10 752
Toimintakulut	- 10 138	- 9 901	- 9 731	- 9 818	- 9 807
Toimintakate/jäämä	977	377	818	831	945

Henkilöstömäärä:

Henkilöstömäärä (toimiala)	TP2023	TP2024	TA2025	per 30.9.2025	TA2026	TS2027	TS2028
5. Yhdyskuntapalvelut							
Vakinaiset	48,8	48,5	48,5	48	53	53	53
Määräaikaiset	12	13	13	8	7	7	7
Yhteensä	60,8	61,5	61,5	56	60	60	60

Sitovat tavoitteet

Yhdyskuntapalveluiden hallinto

Tehtäväalueet:

Yhdyskuntapalveluiden hallinnon tulosalueen vastuulla on toimialueen hallinnon järjestämisen lisäksi kunnan maa- ja metsäomaisuuden hoitaminen sekä joukkoliikenteen yhteistyö. Tulosalueen henkilöstöön kuuluu yhdyskuntajohtajan lisäksi toimistos sihteeri ja maanmittausinsinööri.

Sitovat tavoitteet:

Ratapihan kehittäminen
Hyödynnämme sähköisiä palveluita asiakaspalvelussamme

Kasvu - Lupaus 2: Hyödynnämme strategista yleiskaavaa ja liikenneväylien muutosta mahdollisuuksien kehittyä ja kasvaa

Tavoite: Ratapihan kehittäminen

Mittari Ratapiha-alueen sekä asemalaitureiden saneeraaminen etenee.

Tavoitetila Aseman seudun kehittäminen on aloitettu ja suunnitelmat valmiina.

Systeeminen muutos - Lupaus 16: Kehitymme systeemisen muutoksen mittaroinnin edelläkävijäksi

Tavoite: Hyödynnämme sähköisiä palveluita asiakaspalvelussamme

Mittari Sähköinen palaute- / yhteydenottojärjestelmä vakinaisessa käytössä ja palautteet saadaan sitä kautta 80 %.

Tavoitetila Kuntalaiset ovat tietoisia sähköisestä palautekanavasta ja asiakaspalvelu on parantunut.

Merkittävimmät toiminnalliset ja taloudelliset muutokset:

Henkilöstön pysyvyyteen kiinnitetään erityistä huomiota. Systeeminen muutos tuodaan vakiintuneeksi osaksi toimialan kehittämistä.

5.7.1. Kiinteistö- ja ympäristötekniset palvelut

Tehtäväalueet:

Kiinteistö- ja rakennuttamispalveluiden tehtävänä on tuottaa kunnan uudis- ja peruskorjauskohteiden rakennuttamispalvelut sekä kiinteistönhuolto. Tavoitteena on tuottaa kiinteistöjen käyttäjille **terveelliset, turvalliset, toimivat ja tarkoituksen mukaiset tilat**.

Sitovat tavoitteet:

1. Kiinteistönpidon tavoitteet ja toimintalinjaukset määrittelevä kiinteistöohjelma laadittu ja kiinteistöt on salkutettu
2. Kiinteistöjen pitkän tähtäimen suunnitelmat, huolto-ohjelmat ovat ajantasalla ja käytössä
3. Vuosittaiset kiinteistökierrokset järjestetään ja kiinteistöjen käyttäjätyytyväisyyttä mitataan
4. Kiinteistönhoidon tehtäväkuvaukset ja vastuujakotaulukko on päivitetty
5. Valtarin uuden koulun rakentaminen käynnissä

Henkinen hyvinvointi - Lupaus 9: Kehitämme sekä kyliä että keskustan asuinalueita nykyiaikaisin välinein

Tavoite: Valtarin uuden koulun rakentaminen käynnissä

Mittari Rakentaminen käynnissä.

Tavoitetila Rakentaminen käynnistynyt ja etenee suunnitellusti.

Tavoite: Kirjaston tilaratkaisu

Mittari Kirjaston sijoittaminen on ratkaistu, suunnitelmat tehty ja rakentaminen käynnistyy.

Tavoitetila Kirjaston uudet tilat on suunniteltu yhteistyössä työntekijöiden kanssa sekä projektin kilpailutukset on tehty.

Vastuu Kiinteistöpäällikkö / Yhdyskuntajohtaja

Systeeminen muutos - Lupaus 13: Uudistamme yhtä aikaa toimintastrategian, johtamisen ja yhteistyömuodot

Tavoite: Kiinteistöohjelmaa toteutetaan systemaattisesti.

Mittari Kiinteistöohjelman tavoitteiden ja toimenpiteiden seuranta.

Tavoitetila Kiinteistöohjelmaa toteutetaan suunnitellusti.

Tavoite: Kiinteistöjen pitkän tähtäimen suunnitelmat ja huolto-ohjelmat ovat ajan tasalla ja käytössä.

Mittari Tehdään pts:t ja ajantasaistetaan huolto-ohjelmat.

Tavoitetila Pts:t ja huolto-ohjelmat ajan tasalla.

Tavoite: Vuosittaiset kiinteistökierrokset järjestetään ja kiinteistöjen käyttäjätyytyväisyyttä mitataan.

Mittari Järjestetään kierrokset ja samalla tehdään käyttäjäkyselyt.

Tavoitetila Kiinteistökierrokset järjestetty ja käyttäjätyytyväisyys kasvaa.

Tavoite: Kiinteistönhoidon tehtäväkuvaukset ja vastuujakotaulukko on päivitetty.

Mittari Päivitetään tehtäväkuvat ja vastuujakotaulukko

Tavoitetila Tehtäväkuvat ja vastuujakotaulukot päivitetty.

Vastuu Johanna Vakkuri, Keijo Karkkainen

Merkittävimmät toiminnalliset ja taloudelliset muutokset:

Rakennuttaminen

Rakennuttamisen merkittävin tehtävä on Valtarin uuden koulun rakennuttaminen sekä tukea hyvinvointipalveluita kirjaston tarveselvityksen laadinnassa. Lisäksi rakentamisohjelmassa määriteltyjen perusparannustöiden hankinta kuuluu rakennuttamisen keskeisiin tehtäviin.

Kiinteistöomaisuuden hallinta

Ylläpidettävien kiinteistöjen määrää pyritään vähentämään tulevien vuosien aikana kiinteistöohjelman linjausten mukaisesti. Samanaikaisesti kiinteistöjen vuokrasopimukset tulee tarkastella ja tarvittaessa päivittää kiinteistöohjelman linjausten mukaisiksi. Omaisuudenhallintaa kehitetään yhteistyössä kunnan muiden toimialueiden kanssa.

Peruskorjaukset

Strategisesti merkittävien kiinteistöjen osalta laaditaan pitkän tähtäimen perusparannussuunnitelmat ja arvioidaan peruskorjausrahoituksen tarpeet kiinteistökohtaisesti. Kiinteistöjen vuokria tulee tarkastella suhteessa peruskorjaustöiden rahoitustarpeeseen.

Sisäilmaongelmiin liittyvät haasteet ovat yksi indikaatio kunnan yhä heikkenevästä kiinteistökannasta ja lisääntyvästä korjausvelasta. Sisäilmatyöryhmän prosessia tarkastellaan, jotta sisäilmatyö olisi mahdollisimman vaikuttavaa.

Kiinteistönhoito

Kiinteistönhoitoa kehitetään päivittämällä tehtäväkuvat ja vastuunjakotaulukot. Strategisesti merkittäviin kiinteistöihin järjestetään vuosittaiset kiinteistökierrokset, joiden yhteydessä kiinteistöhoitoon tehtäväkuvat, pitkän tähtäimen suunnitelmat ja kehittämistarpeet käydään käyttäjien kanssa läpi. Samalla mitataan käyttäjätyytyväisyyttä kiinteistökohtaisesti.

5.7.2. Ateria- ja puhtauspalvelut

Tehtäväalueet:

Palvelulupauksemme **"Tuotamme asiakaslähtöisesti toimivia ja laadukkaita ateria- ja puhtauspalveluja"** velvoittaa meitä toteuttamaan palvelut kunnan strategisten, ekologisten ja taloudellisten tavoitteiden mukaisesti.

lin ateria- ja puhtauspalvelut toimivat yhdyskuntalautakunnan alaisena tulosalueena, jonka tehtävänä on tuottaa palveluita käyttäjien tarpeita kuunnellen.

Toimintaan vaikuttavat kunnan strategiset linjaukset palvelujen tuottajana ja eri hallintokuntien tarpeet. Toimintaympäristössä tapahtuvat muutokset vaikuttavat yksikön toimintaan. Lautakunnan vastuuna on ohjata toimintaa määrittelemällä toimialueen tehtävät ja hyväksymällä talousarviovuoden talouden- ja toiminnan tavoitteet ja vastuut.

Ateria ja puhtauspalvelut tulosalue

Tulosalueen esihenkilö ohjaa ja valvoo ateria- ja puhtauspalvelualueiden toimintaa strategisten tavoitteiden mukaisesti. Vastaa toimialueen henkilöstöhallinnosta ja varautumisen suunnittelusta. Valvoo tulosalueen talouden ja toiminnallisten tavoitteiden toteutumista ja raportoi niistä lautakunnalle. Esittelijänä lautakunnassa toimii yhdyskuntajohtaja.

Ateriapalvelut:

Ateriapalvelujen tehtävänä on tuottaa kaikille asiakasryhmilleen turvallisia, monipuolisia ja laadukkaita ateriapalveluita. Ruokalistat suunnitellaan täyttämään eri-ikäisten ruokailijoiden tarpeet, tuottamaan mielihyvää ja makuelämyksiä. Suunnittelussa huomioidaan ruoan myönteinen vaikutus asiakkaiden kasvuun, terveyteen ja hyvinvointiin. Ruoka-aineiden valinnassa huomioidaan paikallisuus ja kotimaisuus.

Asiakaskyselyjen kautta ja avulla selvitetään mitkä ovat syyt, miksi ruokaa menee hävikkiin. Kuunnellaan aidosti toiveita. Otetaan tavoitteeksi, että kaikki lin lapset ja nuoret nauttivat koululounaan.

Puhtauspalvelut:

Puhdistuspalvelujen ensisijainen tarkoitus on huolehtia siivouksellisin keinoin kiinteistöjen kunnossapidosta ja vastata asiakkaiden työympäristön viihtyvyydestä. Siivouksessa kiinnitetään huomioita energian, veden ja pesuaineiden käyttöön. Siivouksessa käytetään ympäristöystävällisiä tuotteita ja vettä säästäviä toimintatapoja.

Sitovat tavoitteet:**Toiminnalliset muutokset****Ateriapalvelut**

Ateriatuotantoa kehitetään yhteistyössä asiakkaiden kanssa. Ateriapalvelun toiminnan keskiössä on hävikin hallintaan liittyvien toimenpiteiden edistäminen ruokatuotannon ja tarjonnan ketjussa. Ateriapalvelujen roolia kirkastetaan kuntalaisten hyvinvoinnin mahdollistajina osallistumalla *Pohjois-Pohjanmaan ravitsemusterveyden suunnitelman* toimeenpanoon ja ruokakasvatus Ruukun hallinnoimaan ruokakasvatustyöhön. Tavoitteena on ruokahävikin määrän väheneminen.

Henkilöstöä kannustetaan ja osallistetaan toiminnan kehittämiseen erilaisissa ateria ja puhtauspalvelun työryhmissä ja osaamista vahvistetaan mahdollistamalla lisä- ja täydennyskoulutukseen osallistumisen oppisopimuskoulutusta hyödyntämällä.

Henkilöstön eläköityessä uusien henkilöiden palkkaamisen sijasta tarkastellaan toimintatapoja ja uudistetaan toimintamalleja. Jos palveluja ei pystytä tuottamaan nykyisillä resursseilla palkataan uusia osaajia. Henkilöstömenot pysyvät vuoden 2025 tasolla.

Puhtauspalvelut

Toimintaa kehitetään ottamalla käyttöön uudenlaista teknologiaa mm. siivouksessa käytettäviä yhdistelmärobotteja ja uudenlaisia nanoteknologiaan ja puhdasvesi siivoukseen perustuvia menetelmiä. Teknologian avulla pyritään ylläpitämään siivoustasoa, niin että raskaita perussiivouksia voidaan keventää ja soveltuvilta osin siivoustasajuutta vähentää. Tavoitteena on myös siirtyä Haminan koulussa vuoropäiväsiivoukseen.

Luonnonläheinen li - Lupaus 7: Vahvistetaan yhtä aikaa luonnon monimuotoisuutta, talouskasvua ja sosiaalista oikeudenmukaisuutta
Tavoite: Hävikkiin menevän ruoan määrä vähenee

Mittari	Tarkennetaan tilaamista. Ruokaa luovutetaan ruoka-apuun
Tavoitetila	Palvelukeittiöiden tilausprosessia on tarkennettu. Ruoka-apuun luovutetun ruoan määrä suhteessa biojätteeseen menevään syömäkelpoiseen ruokaan.

Mittarit	Lähtö	Tavoite	Toteuma
Ruoka-apuun luovutetun määrä vähenee edellisestä vuodesta.	0		

Tavoite: Ateriapalveluiden asiakkaat ovat tyytyväisiä ruoan laatuun

Mittari	Asiakastyytyväisyys kyselyt tehdään kaikille asiakkaille
Tavoitetila	Asiakkaiden tyytyväisyys ruoan laatuun on parantunut

Mittarit	Lähtö	Tavoite	Toteuma
Ruoan laatu saa arvioinnissa arvosanan 3 (mittari 1-5)	0		
Vastuu	Ateria- ja puhtauspalvelupäällikkö		

Systeeminen muutos - Lupaus 15: Tavoittelemme kestävää elämäntapaa siten, että se sisältää yhtä aikaa sosiaalisen, taloudellisen ja ekologisen kestävyys
Tavoite: Ruokalistat suunnitellaan toteuttamaan koulu- ja varhaiskasvatuksen ruokasuosituksia

Mittari	Ruokalistasuunnittelu tehdään tuotannonohjausjärjestelmään ja tarkastetaan suositusten mukaisuus
Tavoitetila	Suosituksen mukaiset ruokalistat toteutuu 90%
Tavoite: Puhtauspalvelun laatua seurataan laatukäynneillä.	
Mittari	Toteutuneet laadunseurannat ja laatukäynnit kohteissa.
Tavoitetila	Laatukäyntien kokonaisarvio toteutuu tasolle 3, asteikko 1-5
Vastuu	Puhtauspalvelusta vastuussa oleva esihenkilö ja palveluohjaaja

Merkittävimmät toiminnalliset ja taloudelliset muutokset:

Talousarvioon vaikuttavat muutokset

TA-2026 on laadittu kunnanhallituksen hyväksymien ohjeiden ja strategian pohjalta. Ateria- ja puhtauspalvelujen toimintaan vaikuttaa kunnan kiinteistöohjelma. Kiinteistöohjelman ja omistajapoliittisten toimenpiteiden vaikutusta käyttötalouteen talousarviokaudelle 2026 ei ole voitu huomioida koska päätöksiä ei ole tehty.

Hallinto

Hallinnon menoja on vyörytetty suoraan toimialoille niiltä osin mitkä ovat mahdollisia. Hallinnon yhteisiin menoihin on budjetoitu henkilöstön kehittämiseen, työhyvinvointiin, sairauspoissaoloihin ja matkustuskuluihin liittyviä yhteisiä kuluja. Hallinnon kuluissa on näiden lisäksi toimisto- ja henkilöstöpalvelujen vyörytettävät erät ja kustannukset, joita ei voida suoraan osoittaa kohteille. Ateria- ja puhtauspalvelujen hallinnon kuluissa on myös koko kunnan hankintojen koordinoinnin henkilöstökustannus.

Ateriapalvelut

Ateriapalveluiden käyttötalousmenoihin on lisätty työvaatekustannuksiin työkenkien ostoon liittyvät menot, muut menoerät pysyivät edellisvuoden tasossa. Hintojen nousuun varaudutaan ruokalista- ja palvelutoiminnan suunnittelussa.

Ateriapalvelun käytössä olevaa toiminnanohjausjärjestelmään käyttöä laajennetaan niin, että kaikki sisäiset ja ulkoiset laskutettavat tuotteet ml. puhtauspalvelun erillistilaukset, hoidetaan järjestelmän kautta. Strategian mukaan hankinnoissa edistetään kotimaisen ja paikallisten raaka-aineiden käyttöä ja kiinnitetään huomiota hävikin hallintaan. Hävikin hallintaan pyritään vaikuttamaan asiakkaiden kanssa tehtävällä yhteistyöllä hävikin vähentämiseksi ja lisiApu- kahvilassa luovuttamalla syömäkel-poista ruokaa ruoka-apuun yhteistyössä hyvinvointipalvelujen kanssa.

Puhdistuspalvelut

Raamissa on varauduttu puhdistuspalvelujen digitalisaation lisäämiseen hankkimalla palvelu- ja laadun seurantaan arviointityökalu. Raamissa on huomioitu pesuaineiden hintojen nousu raaka-aineiden hintojen noustessa. Kalustoa uusitaan tarpeen mukaan.

Talouden tasapainottamisen ohjelman mukaan puhtauspalveluja pyritään automatisoimaan. Siivousrobotteja otetaan käyttöön hyödyntäen leasing-sopimuksia. Kyläkoulujen kautta saadun kokemuksen myötä vuoropäiväsiivouksen käyttöä laajennetaan isompiin kohteisiin.

5.7.3. Infra- ja ympäristöpalvelut

Tehtäväalueet:

Tulosalueen vastuulle kuuluvat kadut, satamat ja veneväylät, puistot ja viherväylät sekä ulkoliikunta- paikat ja muut ulkoilualueet sekä hulevesiverkostot. Lisäksi infra- ja ympäristöpalvelut hoitavat viran- omaisyhteistyönä kunnallisteknisten verkostojen yhteensovittamista ja liikenneturvallisuuden alueella sekä näiden lisäksi alueellista tulvan torjuntaa ja öljyvahinkojen jälkitorjuntaa.

lin kunnan infra- ja ympäristöpalveluiden tehtävät ja tavoitteet ovat:

20. Suunnitella ja toteuttaa infrastruktuuria ja yleisiä alueita siten, että se palvelee kunnan asuk- kaiden, yritysten ja muiden toimijoiden tarpeita ja odotuksia.
21. Huolehtia infrastruktuurin ja yleisten alueiden kuntoarvioista, korjaus- ja investointisuunnitel- mista, energiatehokkuudesta ja ympäristöystävällisyydestä.
22. Valvoa infrastruktuurin ja yleisten alueiden käyttöä, kunnossapitoa ja turvallisuutta sekä huo- lehtia siihen liittyvistä sopimuksista, luvista ja vakuutuksista.
23. Kilpailuttaa, valvoa ja ohjata kunnan infran ja yleisten alueiden rakennushankkeita sekä vas- tata niiden suunnittelusta, laadunvarmistuksesta ja taloudesta.
24. Toimia yhteistyössä kunnan muiden toimialojen, sidosryhmien ja viranomaisten kanssa infra- struktuuriin ja yleisiin alueisiin sekä niiden rakennuttamiseen liittyvissä asioissa.
25. Kehittää kunnan infrastruktuurin hallintaa ja strategiaa sekä seurata rakennusmarkkinoiden tilannetta ja kehitystä.

lin kunnan infra- ja ympäristöpalveluiden tavoitteena on tuottaa kunnalle laadukkaita, turvallisia, toi- mivia ja taloudellisia infrastruktuuriratkaisuja sekä edistää kunnan elinvoimaisuutta, palvelujen saata- vuutta ja asukkaiden hyvinvointia.

Sitovat tavoitteet:

- Pitkän tähtäimen suunnitelmat sekä infran omaisuudenhallintaohjelma on laadittu sekä säh- köinen palautejärjestelmä on käyttöön otettu
 - Pitkän tähtäimen suunnitelmat sekä infran omaisuudenhallintaohjelma ohjaavat pitkä- jänteisesti ja kauasantoisesti infra- ja ympäristöpalveluiden toimintaa.
 - Sähköisen palautejärjestelmän avulla kuntalaispalautteita voidaan hallinnoida sekä palveluita kehittää helpommin. Palautejärjestelmän avulla myös kunnossapidon laa- tutasossa pysymistä voidaan hallinnoida helpommin.

Luonnonläheinen li - Lupaus 5: Vahvistamme osana luontoa asumista ja sitä kautta luontoon liittyviä hyvinvointivaikutuksia

Tavoite: Lähivirkistys-, puisto- ja ulkoliikunta-alueiden palveluverkostojen kehittäminen

Mittari	Saneerattuja lähivirkistys-, puisto- ja ulkoliikunta-alueita määrärahojen puitteissa
Tavoitetila	Puistojen ja lähiliikuntapaikkojen viihtyvyyttä on parannettu istutuksilla ja muilla toimenpiteillä monimuotoisuus huomioiden.

Luonnonläheinen li - Lupaus 6: Takaamme iäläisille vielä vapaamman, omaehtoisemman ja turvalli- semman elämän liissä

Tavoite: Liikenneturvallisuuden parantaminen

Mittari	Liikenneturvallisuuden parannuskohteet tunnistettu.
---------	---

Tavoitetila	Luodaan liiläisille turvallisempi ympäristö liikkua kunnan alueella.
Vastuu	Infra- ja ympäristöpalvelu-päällikkö
Kasvu - Lupaus 1: lin väestö kasvaa, yrityksiä perustetaan ja työpaikat kasvavat	
Tavoite: Katuverkoston kunnossapidon turvaaminen	
Mittari	Saneerattuja/päällystettyjä/rakennettuja katuja vuosittain määrärahojen puitteissa
Tavoitetila	Katuverkoston kuntoa on parannettu lin kunnan alueella tavoitteen mukaisesti.
Vastuu	Infra- ja ympäristöpalvelu-päällikkö

Merkittävimmät toiminnalliset ja taloudelliset muutokset:

Katujen, puistojen, leikkipaikkojen, eräiden ulkoliikuntapaikkojen sekä muiden viheralueiden kunnossapito alueurakkamallilla on käynnistynyt lokakuussa 2025. Alueurakkaan kuuluvat ulkoliikuntapaikkojen osalta Vihkosaaren uimaranta ja talviuintipaikka, Vatungin uimaranta, Tikkamäki, Tikkasenharjun lähiliikunta- ja leikkipaikka sekä keskuskentän nurmialueet. Urakka siirtää infra- ja ympäristöpalveluiden kustannusten painopistettä aineista ja tarvikkeista palveluiden ostoon.

Ulkoliikuntapaikkojen talvikunnossapidon kilpailutus toteutetaan v. 2025 lopussa. Pääosa ulkoliikuntapaikkojen kunnossapidosta hoidetaan edelleen omana työnä, varsinkin kesäkunnossapidon osalta.

Kaikille kunnossapidettävillä alueilla on määritetty kunnossapitoluokat, jotka ohjaavat kunnossapidon laatua ja hoidon tasoa.

Valaistuksen palamisaikoja ohjataan energiansäästön näkökulmasta. Puupylväitten päivitys metallipylväisiin ja vanhat valaisimet korvataan vähitellen LED-valaisimilla. Valaistuksen osalta kunnossapidosta vastaa vuoden 2024 lopulla järjestetyn kilpailutuksen perusteella urakoitsija.

Katujen ja yleisten alueiden osalta vuonna 2026 toteutuu ensimmäinen täysi v.2025 solmitun alueurakan sopimusvuosi ja katujen ja yleisten alueiden kunnossapidosta vastaa alueurakoitsija.

Vuoden 2025 aikana määritellään avustusperiaatteet kumppanuussopimusmallilla yhdistysten ylläpitämien ulkoliikuntapaikkojen osalta.

Hulevesien hallinnan yleissuunnitelma, hulevesiohjelma sekä hulevesien tulvariskien kartoitus valmistuu loppuvuodesta 2025 ja kyseiset strategiset asiakirjat tulevat ohjaamaan toimialarajat ylittävästi hulevesien hallintaa asemakaavan mukaisilla alueilla aina kaavoituksesta rakentamiseen.

Loppuvuodesta 2025 valmistuvat pitkän tähtäimen suunnitelmat tulevat antamaan konkreettisen tilanteen korjausvelan määrästä sekä antavat mahdollisuuden pitkäjänteisen investointisuunnitelman laatimiselle.

5.7.4. Virainomaispalvelut

Tehtäväalueet:

Rakennusvalvonta vastaa rakentamislupa-asioista, rakennusaikaisesta valvonnasta, sekä ohjaa ja

neuvoo hyvän rakennetun ympäristön muodostumista. Kaikki rakennusvalvonnan lupaprosessit toimivat sähköisten järjestelmien kautta.

Sitovat tavoitteet:

Rakennusvalvonnan tavoite on turvallisen ja viihtyisän ympäristökuvan edistäminen ohjaamalla ja neuvomalla laadukasta rakentamista.

Kasvu - Lupaus 3: Teemme iistä Suomen nopeimmin yritysten tontti- ja toimitilatarpeisiin vastaava kunta

Tavoite: Rakennuslupaprosessin tarkasteleminen

Mittari	Asuinrakennusten rakentamislupien käsittelyaika alle 1 kk. Muiden rakentamislupien käsittelyaika alle 3 kk.
Tavoitetila	lin rakennusvalvonnan prosessit ovat Pohjois-Suomen kolmen kärjessä käsittelyajoissa mitattuna.
Vastuu	Rakennustarkastajat / Yhdyskuntajohtaja

Henkinen hyvinvointi - Lupaus 9: Kehitämme sekä kyliä että keskustan asuinalueita nykyaikaisin välinein

Tavoite: Selkeä opastus ja ohjaus rakentamislupien hakemisessa

Mittari	Vastataan kaikkiin yhteydenottoihin 2 työpäivän sisällä.
Tavoitetila	Tyytyväiset kuntalaiset ja parantunut asiakaspalvelu rakennusvalvonnassa.
Vastuu	Rakennustarkastajat / Yhdyskuntajohtaja

Systeeminen muutos - Lupaus 15: Tavoittelemme kestäväää elämäntapaa siten, että se sisältää yhtä aikaa sosiaalisen, taloudellisen ja ekologisen kestävyuden

Tavoite: Ohjaus pitkän elinkaaren rakentamiseen. Suositellaan energiaystävällistä rakentamista.

Mittari	Uudet asuinrakennukset A ja B energialuokissa 100 %.
Tavoitetila	lin kunnan rakennusvalvontaan tulee energiaystävällisiä rakennuslupahakemuksia ja rakennusvalvonnan ohjeistuksia kuunnellaan.
Vastuu	Rakennustarkastajat / Yhdyskuntajohtaja

Systeeminen muutos - Lupaus 16: Kehitymme systeemisen muutoksen mittaroinnin edelläkävijäksi

Tavoite: Hyödynnämme sähköisiä palveluita asiakaspalvelussamme.

Mittari	Sähköinen palaute- / yhteydenottojärjestelmä vakinaisessa käytössä ja palautteet saadaan sitä kautta 80 %.
Tavoitetila	Kuntalaiset ovat tietoisia sähköisestä palautekanavasta ja asiakaspalvelu on parantunut.
Vastuu	Yhdyskuntajohtaja / muut viranhaltijat

Merkittävimmät toiminnalliset ja taloudelliset muutokset:

Edelleen muutoksessa olevan rakentamista ohjaavan lain muuttuminen ja sen myötä tulevat koulutustarpeet ja ohjelmistojen päivitykset tuovat jonkin verran lisäkustannuksia vuodelle 2026. Teollisuuden energiavarastohankkeet ovat suurimpia lupatuloja tuovia rakentamiskohteita.

5.8. lin Vesiliikelaitos

TOIMINNAN KUVAUS

lin vesiliikelaitos on vesihuoltolain 3 §:n 3. kohdan tarkoittama *vesihuoltolaitos*, joka huolehtii yhdyskunnan vesihuollosta kunnan hyväksymällä toiminta-alueella. Toiminta-ajatuksenamme on **tuottaa puhdasta juomavettä ja toimiva viemärointi kaikissa tilanteissa.**

Talousvesi

Pohjavedenottoamoilla ja vesijohtoverkostolla turvataan toiminta-alueen talousveden tarve kustannustehokkaasti ja turvallisesti. Talousveden laatua tarkkaillaan sekä viranomaisten hyväksymän valvontatutkimusohjelman mukaisesti että asiakaspalautteen perusteella. Valvontatutkimusohjelman mukainen tarkkailu on tilattu ulkopuoliselta toimijalta. Omana toimintana talousveden laatua tarkkaillaan aistinvaraisesti (väri, haju, maku) ja tarvittaessa suoritetaan vesinäytteiden tutkimus hyväksytyssä laboratoriossa. Asiakaspalautteet tilastoidaan ja käsitellään henkilöstön kokouksissa, jotta saman ongelman toistuvuus voitaisiin estää ja kohdentaa esimerkiksi investointeihin varattavat resurssit tarpeellisimpiin kohteisiin.

Jätevesi

lin alueella jätevedet johdetaan viemäriverkoston ja jätevedenpumppaamoiden ja edelleen li – Haukipudas – Oulu siirtoviemärin kautta Taskilan jäteveden puhdistamolle. Oulun veden Taskilan jätevedenpuhdistamolle johdettavan jäteveden määrä mitataan kuntien välisellä rajalla ja kunta maksaa jäteveden käsittelystä Oulun vedelle erikseen hyväksytyn sopimuksen mukaisesti.

Kuivaniemen alueella jätevedet johdetaan viemäriverkoston ja jätevedenpumppaamoiden kautta Kuivaniemen aseman jätevedenpuhdistamolle käsiteltäväksi. Kuivaniemen jätevedenpuhdistamon toiminnan jatkamisesta on annettu hylkäävä ympäristölupapäätös 20.6.2023. Valvontaviranomainen valvoo tehostetusti laitosta siihen saakka, kunnes toiminnalla on lainvoimainen ympäristölupa. Uusi ympäristölupahakemus ja siihen pyydytetyt täydennykset on toimitettu valvontaviranomaiselle. Uuden ympäristölupapäätöksen mukaisiin toimenpiteisiin on varauduttu talousarvion investointiosassa.

Käyränkankaan vesiosuuskunta, Jakkukylän vesiosuuskunta ja Oijärven Vesi Oy

Mainittujen kunnan alueella toimivien vesihuoltolaitosten kanssa kehitetään yhteistoiminnassa ja vastuullisesti kunnan vesihuoltoa. Laitoksilla ei ole viemäriverkostoa, eikä jätevesien käsittelyä. Eri-ityistilanteissa avustetaan laitoksia, mutta kuitenkin niin, että oma toiminta ei vaarannu. Ko. laitoilla ei ole omaa vedenottoa tai talousveden muuta tuotantoa, vaan ne ostavat talousveden lin vesiliikelaitokselta. Käyränkankaan vesiosuuskunta, Jakkukylän Vesiosuuskunta ja Oijärven Vesi Oy ovat ilmaisseet halunsa siirtää vesihuoltotoiminnan lin vesiliikelaitokselle. Vuoden 2025 valmistui selvitys em. vesihuoltolaitosten liittämisestä lin vesiliikelaitokseen. Vesiliikelaitos on laatinut yhdistymisehdot vesihuoltotoiminnan yhdistymiselle ja yhdistymistä on valmisteltu Oijärven Vesi Oy:n ja Jakkukylän Vesiosuuskunnan osalta. Yhdistyminen tapahtunee aikaisintaan vuoden 2027 alusta.

Pitkän aikavälin toiminnan tavoitteita:

Talousvesi

Tavoite: tuotetun talousveden määrä on pysyvästi enintään 1,2 x laskutetun talousveden määrä.

Tavoite: veden laatuun liittyvien reklamaatioiden määrä vähenee

Tavoite: verkoston uusiutumisaika kestäväällä tasolla

Jätevesi

Tavoite: puhdistettavaksi toimitetun jäteveden määrä laskee pysyvästi alle 1,3 x laskutetun jäteveden määrä.

Tavoite: verkoston uusiutumisaika kestävällä tasolla

TALOUSVESI

	2022	2023	2024
Vedenottoilla tuotettu vettä	549 421	532 612	553 586
Laskutettu talousvettä	458 598	430 997	440 425
kerroin	1,20	1,24	1,26

JÄTEVESI

	2022	2023	2024
Käsitelty jätevesimäärä	351 182	354 897	356 682
Laskutettu jätevesimäärä	256 252	247 778	258 559
kerroin	1,37	1,43	1,38

Merkittävät muutostarpeet toiminnassa

Vesihuoltolaitosten toimintaa säätelee Suomessa ensisijaisesti vesihuoltolaki (9.2.2001/119). Lain tavoitteena on turvata sellainen vesihuolto, että kohtuullisin kustannuksin on saatavissa riittävästi terveydellisesti ja muutoinkin moitteetonta talousvettä sekä terveyden- ja ympäristönsuojelun kannalta asianmukainen viemärinti.

Vesihuoltolain 18 §:ssä on esitetty maksujen yleiset perusteet. Vesihuollon maksujen tulee olla selkeitä, että pitkällä aikavälillä voidaan kattaa vesihuoltolaitoksen uus- ja korjausinvestoinnit ja kustannukset. Maksuihin saa sisältyä enintään kohtuullinen tuotto pääomalle. Vuonna 2025 toteutettiin taksojen korotus niin, että vesiliikelaitoksen toiminta- ja investointimenot voidaan kattaa maksutuotoilla. Vuodelle 2026 ei ole odotettavissa korotustarpeita vesihuollon maksuihin.

Vuonna 2024 Vesijohtoverkosta saneerattiin 7205 m ja viemäriverkostoa 367 m, kun vuoden 2023 aikana määrät olivat vesijohtoverkoon osalta 6342 m ja viemäriverkon osalta 1621 m.

lin vesiliikelaitoksen investointitaso on 1 650 000 € vuonna 2026. Investointien painopiste on pääosin verkostojen saneerauksissa, mikä on tarpeen vesihuoltolaitoksen palvelutason säilyttämisen kannalta. Nykytilanteessa vesihuoltolain vaatimus kaikkien kustannusten kattamisesta toiminnasta saatavilla maksutuloilla ei tule toteutumaan vuonna 2025, koska Kuvaniemen jätevedenpuhdistamolle annettavan ympäristöluvan lupamääräysten oletetaan velvoittavan merkittäviin saneeraus- ja muutostöihin jätevedenpuhdistamon osalta. Investoinnit voidaan kuitenkin toteuttaa ilman lainaa ja rahoitusvaje voidaan kattaa aiempina vuosina kertyneestä ylijäämästä.

Vuoden 2026 aikana suurimpina asioina ovat verkostojen saneeraaminen, hule- ja vuotovesien vähentäminen, vesilaitosten yhdistymisen loppuunsaattaminen, Kuivaniemen ympäristöluvan lainvoimaisuus ja selvitys jätevesiyhteistyön laajentamisesta ja sopimuksen päivittämisestä.

RISKIENHALLINTA

Kriittiseen infrastruktuuriin kohdistuneet uhat ovat lisääntyneet valtakunnan tasolla. lin vesiliikelaitos varmistaa varautumisen tason. Myös sähköenergian säännöstelyn mahdollisuuteen on varauduttu.

Vesiliikelaitoksen varautumissuunnitelma on laadittu talvella 2020-2021 ja se on päivitetty vuonna 2025. Suunnitelmaa päivitetään muuttuneen tilanteen myötä tarpeen mukaan, kuitenkin vähintään aina, kun uusi johtokunta aloittaa toimintansa.

SITOVAT TAVOITTEET

Luonnonläheinen li - Lupaus 5: Vahvistamme osana luontoa asumista ja sitä kautta luontoon liittyviä hyvinvointivaikutuksia

Tavoite: Ohjeet vesihuoltoon liittymisestä saataville, valmistelua jatketaan.

Mittari Uudet liittäjät kpl

Tavoitetila Mahdollistetaan vähintään 10 uutta liittymää verkostoa laajentamalla.

Vastuu Vesihuoltopäällikkö

Luonnonläheinen li - Lupaus 7: Vahvistetaan yhtä aikaa luonnon monimuotoisuutta, talouskasvua ja sosiaalista oikeudenmukaisuutta

Tavoite: Talousveden tuotantoketjun riskienhallinta.

Mittari Toteutuneet riskit kpl

Tavoitetila Riskienhallintasuunnitelma on ajan tasalla ja sitä noudatetaan

Luonnonläheinen li - Lupaus 8: Otetaan vesistöt vielä voimakkaammin asukkaiden voimavaraksi ja matkailun kehittämisen painopisteeksi

Tavoite: Ranta-alueiden erityispiirteiden huomioiminen verkoston laajenemisissa.

Mittari Uusia ranta-alueiden suunnitelmia verkoston laajenemiselle on käynnissä min 2 kpl

Tavoitetila Vähintään yksi uusi ranta-alueiden laajenemishanke on aloitettu

Vastuu Vesihuoltopäällikkö

Kasvu - Lupaus 1: Iin väestö kasvaa, yrityksiä perustetaan ja työpaikat kasvavat

Tavoite: Ohjeet vesihuoltoon liittymisestä saataville, valmistelua jatketaan.

Mittari Ohjeet on laadittu kirjallisena ja ne on asiakkaan helposti saatavilla nettisivuilla.

Tavoitetila Liittymissopimus, liittymän rakentaminen, tonttijohtojen rakentaminen, vesimittarin asennus ohjeet ovat ajantasalla ja asiakkaiden saatavilla kunnan nettisivuilla.

Kasvu - Lupaus 2: Hyödynnämme strategista yleiskaavaa ja liikenneväylien muutosta mahdollisuutena kehittyä ja kasvaa

Tavoite: Pohjavesien suojelusuunnitelman jalkauttaminen toimintaan.

Mittari Suojelusuunnitelman laatiminen on

Tavoitetila Suojelusuunnitelman laatiminen on käynnistynyt

Kasvu - Lupaus 3: Teemme iistä Suomen nopeimmin yritysten tontti- ja toimitilatarpeisiin vastaava kunta

Tavoite: Uusien kohteiden vesi- ja viemäri liittymät rakennetaan asemakaava-alueella valmiiksi nopealla aikataululla tilauksesta

Mittari Poikkeamat toimitusaikaan kpl

Tavoitetila Liittymien toimitusaika enintään 2 vko valmiilla asemakaava-alueilla. Tai soviteltu asiakkaiden tarpeen mukaisesti. Vesiliikelaitos ei omalla toiminnallaan hidasta rakentamista.

Vastuu Vesihuoltopäällikkö

Henkinen hyvinvointi - Lupaus 10: Vahvistamme iilaisten nuorten tervettä itsetuntoa

Tavoite: Vesivastuullisuuskasvatus kouluissa.

Mittari Vesivastuullisuuteen liittyvät tapahtumat kpl

Tavoitetila Toimintamalli tietoisuuden lisäämiseksi veden kestävä käytön ja vesien suojelun merkityksestä on suunniteltu yhteistyössä vakan ja koulujen kanssa.

Tavoite: Verkostojen kunnossapidon turvaaminen

Mittari	Saneerattuja verkosto kilometrejä vuosittain 10 km.
Tavoitetila	Verkosto saneerauksen avulla on vähennetty äkillisten korjaustarpeiden määrää.
Vastuu	Vesihuoltopäällikkö
Henkinen hyvinvointi - Lupaus 12: Rakennamme kaikkiin iiläisiin yhteisöihin ja yhteisöjen välille vielä voimakkaampaa ryhmähenkeä ja yhteisöllisyyttä	
Tavoite: Kuntalaisyhteyksien parantaminen	
Mittari	Henkilökohtainen viestintä asiakkaille
Tavoitetila	Viestintä on jatkuvaa, oikea-aikaista ja näkyvää.
Vastuu	Vesihuoltopäällikkö / Vesiliikelaitoksen johtaja
Systeeminen muutos - Lupaus 13: Uudistamme yhtä aikaa toimintastrategian, johtamisen ja yhteistyömuodot	
Tavoite: Ohjeet vesihuoltoon liittymisestä saataville, valmistelua jatketaan.	
Mittari	Hyväksyttyä investointi-ohjelmaa vuosille 2025-2035 noudatetaan.
Tavoitetila	Systemaattinen pitkän ajan investointisuunnitelma takaa laadukkaan ja asiakkaita palvelevan toiminta-alueen koko kunnan alueella.
Vastuu	Vesihuoltopäällikkö
Systeeminen muutos - Lupaus 16: Kehitymme systeemisen muutoksen mittaroinnin edelläkävijäksi	
Tavoite: Hyödynnämme sähköisiä palveluita asiakaspalvelussamme.	
Mittari	Sähköinen palaute- / yhteydenottojärjestelmä vakinaisessa käytössä ja palautteet saadaan sitä kautta 80 %.
Tavoitetila	Kuntalaiset ovat tietoisia sähköisestä palautekanavasta ja asiakaspalvelu on parantunut.
Vastuu	Vesiliikelaitoksen johtaja / muut viranhaltijat

HENKILÖSTÖSUUNNITELMA

Henkilöstö

Oman henkilöstön toimenkuva painottuu edelleenkin laitoksen eri toimintojen kunnossapitoon ja valvontaan (erityisesti vesijohto- ja viemäriverkosto), mutta tarkoituksenmukaisissa kohteissa käytetään henkilöstöä myös investointeihin. Toiminnot sovitetaan henkilöstön resurssien mukaisesti ja palveluita ostetaan tarpeeseen.

Henkilökuntaa on vuonna 2025 ollut 7 kokopäivätoimista henkilöä sekä johtaja 20 % työpanoksellaan eli yhteensä 7,2 henkilötyövuotta. Vuodelle 2026 ei ole suunniteltu muutoksia henkilöstöön.

KÄYTTÖTALOUS

Kuntastrategia 2030

lin kunnanvaltuusto on hyväksynyt 30.5.2022 kuntastrategian 2030. Strategian viemiseksi käytäntöön on laadittu erillinen asiakirja, jossa on esitetty eri hallinnonalojen lupaukset strategiassa esitettyjen tavoitteiden saavuttamiseksi.

Strategian toteuttamiseksi vesiliikelaitos on kirjannut konkreettiset toimenpiteet talousarvion liitteenä

olevaan toiminnallisten tavoitteiden taulukkoon.

VALTUUSTON SITOVUUSTASO

Ulkoiset ja sisäiset, 1 000 €	TP2024	TA2025	TA2026	TS2027	TS2028
Toimintatuotot	2 226	2 541	2 542	2 622	2 622
Valm. omaan käyttöön		5	5		
Toimintakulut	- 1 305	- 1 391	- 1 394	- 1 415	- 1 415
Toimintakate/jäämä	921	1 155	1 153	1 207	1 207

TULOSLASKELMA

1 000 €	TP2024	TA2025	TA2026	TS2027	TS2028
Liikevaihto	2 226	2 541	2 542	2 622	2 622
Valmistus omaan käyttöön		5	5		
Materiaalit ja palvelut	- 899	- 935	- 921	- 939	- 939
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	- 238	- 240	- 241	- 246	- 246
Ostot tilikauden aikana	- 248	- 240	- 241		
Varastojen lisäys/vähennys	10				
Palvelujen ostot	- 661	- 694	- 679	- 693	- 693
Asiakaspalvelujen ostot					
Muiden palvelujen ostot	- 661	- 694	- 679		
Henkilöstökulut	- 374	- 422	- 439	- 441	- 441
Palkat ja palkkiot	- 305	- 339	- 352		
Henkilösivukulut	- 69	- 84	- 87		
Eläkekulut	- 61	- 75	- 76		
Muut henkilösivukulut	- 8	- 9	- 10		
Poistot ja arvonalentumiset	- 517	- 537	- 563	- 643	- 643
Liiketoiminnan muut kulut	- 32	- 34	- 34	- 35	- 35
Satunaiset tuotot ja kulut					
Liikelylijäämä (-alijäämä)	404	618	590	564	564
Rahoitustuotot- ja menot	- 61	- 111	- 111	- 111	- 111
Korkotuotot	44				
Muut rahoitustuotot	8	3	3	3	3
Korkokulut		- 1	- 1	- 1	- 1
Muut rahoituskulut	- 113	- 113	- 113	- 113	- 113
Yli-/alijäämä ennen varauksia	343	507	479	453	453
Poistoeron lisäys- ja vähennys	6	19	19	19	19
Tilikauden yli-/alijäämä	349	526	498	471	471

INVESTOINTIBUDJETTI

Vuoden 2026 suunniteltujen investointien nettomäärä on 1 650.000 € alv 0 %, mikä on merkittävästi edellisvuotta korkeampi. Arvioitujen poistojen määrä on 563.283 €. Saneerausinvestointien osuus budjetista on 940 000€ ja uusinvestointien osuus 710 000€

Merkittävimpiä saneerausinvestointikohteita ovat Asemakylän vesihuollon saneeraus, Varsitie - Juontotie - Kauppila vesihuoltoverkostojen saneeraus ja Koulutien vesihuollon saneeraus sekä Kuivaniemen jätevedenpuhdistamon Ympäristöluvan lupamääräysten tuomat saneeraus ja muutostarpeet. Vedenottamoiden osalta jatketaan Kotakankaan vedenottamon suunnittelua ja luvittamista. Lisäksi ranta-alueiden verkostojen täydennysrakentamista jatketaan kustannuskattavuusperiaatteita noudattaen.

VESILIIKELAITOS	TA2026	TS2027	TS2028
PUHDASVESI			
Menot	-740 000 €	-640 000 €	-600 000 €
Netto	-740 000 €	-640 000 €	-600 000 €
JÄTEVESI			
Menot	-910 000 €	-530 000 €	-520 000 €
Netto	-910 000 €	-530 000 €	-520 000 €

VESILIIKELAITOS YHTEENSÄ	TA2026	TS2027	TS2028
Vesiliikelaitos			
Menot	-1 650 000 €	-1 170 000 €	-1 120 000 €
Netto	-1 650 000 €	-1 170 000 €	-1 120 000 €

RAHOITUSBUDJETTI

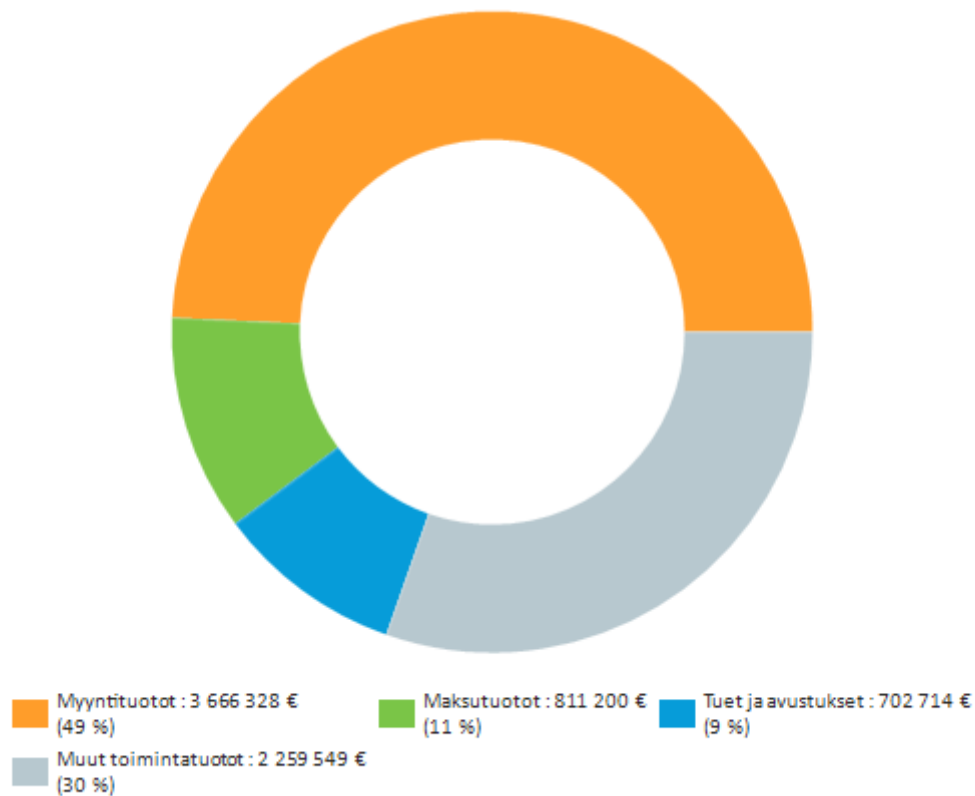
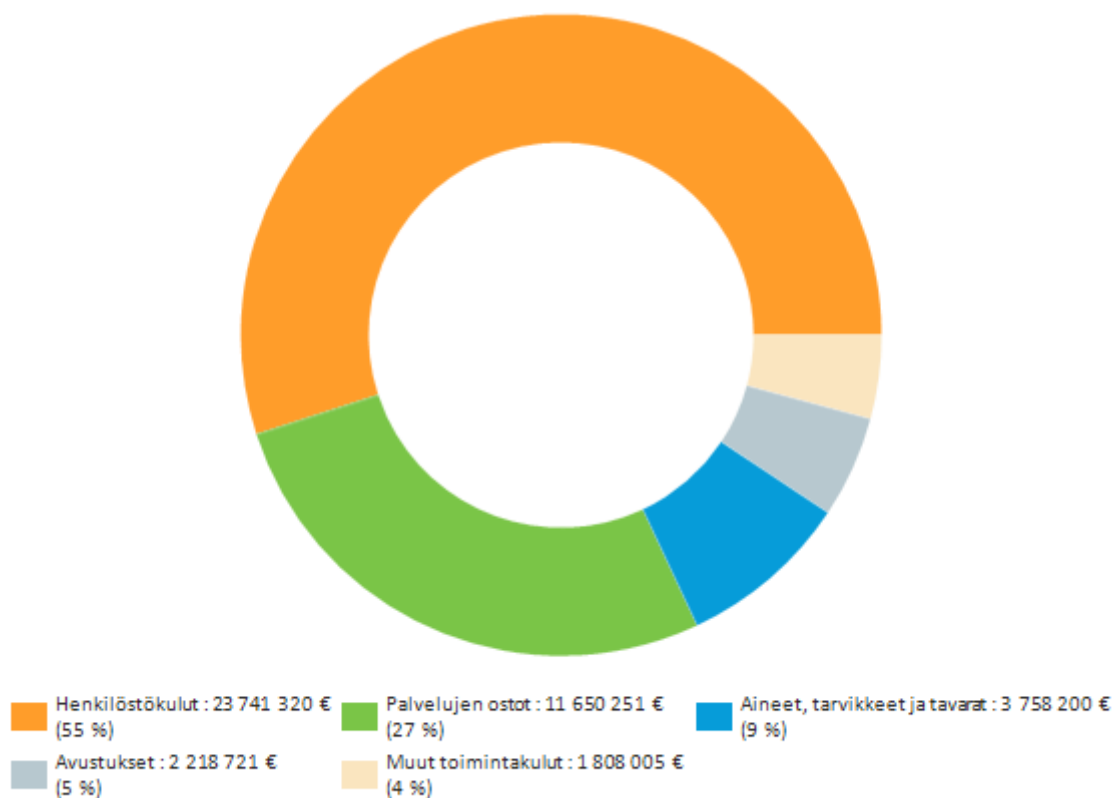
Rahoitusosa	TP 2024	TA 2025	TA 2026	TS 2027	TS 2028
Toiminnan rahavirta					
Liikelyljäämä	403 693	618 000	590 000	564 000	564 000
Poistot	517 240	537 197	563 000	643 000	643 000
Rahoitustuotot ja -kulut	-60 871	-111 000	-111 000	-111 000	-111 000
Toiminnan rahavirta yhteensä	860 063	1 044 197	1 042 000	1 096 000	1 096 000
Satunnaiset erät					
Tulorahoituksen korjauserät					
Investointien rahavirta					
Investointimenot	-993 966	-1 150 000	-1 650 000	-1 170 000	-1 120 000
Rahoitusosuudet investointeihin					
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutusvoitot					
Toiminnan ja investointien rahavirta	-133 903	-105 803	-608 000	-74 000	-24 000
Rahoituksen rahavirta					
Antolainauksen muutokset					
Antolainasaamisten lisäykset					
Antolainasaamisten vähennykset					
Lainakannan muutokset					
Pitkäaikaisten lainojen lisäys					
Pitkäaikaisten lainojen vähennys					
Lyhytaikaisten lainojen muutos	0				

Lainakannan muutokset yhteensä	0				
Oman pääoman muutokset					
Muut maksuvalmiuden muutokset					
Rahoituksen rahavirta yhteensä					
Vaikutus maksuvalmiuteen					
Rahavarat 31.12.	1 006 220	782 072	174 072	100 072	76 072
Rahavarat 1.1.	1 635 241	887 875	782 072	174 072	100 072

6. TULOSLASKELMAOSA

Kunnan tuloslaskelma, tunnusluvut ja suunnitelmakausi

Ulkoiset, 1 000 €	TP2024	TA2025	TA2026	TS2027	TS2028
Toimintatuotot	8 911	7 579	7 440	7 692	7 731
Valm. omaan käyttöön		5	5		
Myyntituotot	3 953	3 775	3 666	3 769	3 792
Maksutuotot	1 085	606	811	824	837
Tuet ja avustukset	1 528	991	703	704	705
Muut toimintatuotot	2 346	2 206	2 260	2 396	2 398
Toimintakulut	- 40 858	- 42 396	- 43 176	- 43 328	- 43 649
Henkilöstökulut	- 22 866	- 23 335	- 23 741	- 23 887	- 24 183
Palvelujen ostot	- 10 749	- 11 318	- 11 650	- 11 651	- 11 816
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	- 4 011	- 3 883	- 3 758	- 3 763	- 3 749
Avustukset	- 1 249	- 2 117	- 2 219	- 2 219	- 2 214
Avustukset liikelaitoksille					
Muut toimintakulut	- 1 983	- 1 743	- 1 808	- 1 809	- 1 686
Toimintakate/jäämä	- 31 947	- 34 812	- 35 732	- 35 636	- 35 917
Verotulot	22 780	23 578	26 360	26 604	27 668
Valtionosuudet	12 949	13 909	14 483	14 806	14 806
Rahoitustuotot ja -kulut	- 901	- 749	- 769	- 955	- 1 155
Korkotuotot	66	3	3	3	3
Muut rahoitustuotot	55	61	61	64	64
Korkokulut	- 1 019	- 801	- 821	- 1 001	- 1 201
Muut rahoituskulut	- 3	- 12	- 12	- 22	- 22
Vuosikate	2 881	1 926	4 343	4 819	5 401
Poistot ja arvonalentumiset	- 4 242	- 4 424	- 4 375	- 4 442	- 4 373
Suunnitelman mukaiset poistot	- 4 242	- 4 424	- 4 375	- 4 442	- 4 373
Kertaluonteiset poistot					
Arvonalentumiset					
Satunnaiset tuotot ja kulut					
Tilikauden tulos	- 1 361	- 2 498	- 32	377	1 028
Poistoeron muutos	59	68	68	68	68
Varausten muutos	577				
Rahastojen muutos					
Tilikauden yli-/alijäämä	- 726	- 2 430	36	445	1 096

Toimintatuotot Kunta + liikelaitokset (Ulkoinen)**Toimintakulut Kunta + liikelaitokset (Ulkoinen)**

7. INVESTOINTIOSA

HALLINNON INVESTOINNIT

HALLINTO	TA2026	TS2027	TS2028
MAAN HANKINTA			
Menot	-450 000 €	-450 000 €	-450 000 €
Netto	-450 000 €	-450 000 €	-450 000 €
MUUT INVESTOINNIT			
Menot	-710 000 €	-2 460 000 €	-1 400 000 €
Tulot	250 000 €	800 000 €	450 000 €
Netto	-460 000 €	-1 660 000 €	-950 000 €

HALLINTO YHTEENSÄ	TA2026	TS2027	TS2028
Hallinnon investoinnit			
Menot	-1 160 000 €	-2 910 000 €	-1 850 000 €
Tulot	250 000 €	800 000 €	450 000 €
Netto	-910 000 €	-2 110 000 €	-1 400 000 €

KIINTEISTÖINVESTOINNIT

KIINTEISTÖT	TA2026	TS2027	TS2028
UUDISKOhteet			
Menot	-7 100 000 €	-9 400 000 €	-1 000 000 €
Netto	-7 100 000 €	-9 400 000 €	-1 000 000 €
KORJAUSKOhteet			
Menot	-660 000 €	-1 000 000 €	-1 000 000 €
Netto	-660 000 €	-1 000 000 €	-1 000 000 €

KIINTEISTÖT YHTEENSÄ	TA2026	TS2027	TS2028
Kiinteistöinvestoinnit			
Menot	-7 760 000 €	-10 400 000 €	-2 000 000 €
Netto	-7 760 000 €	-10 400 000 €	-2 000 000 €

INFRA- JA YMPÄRISTÖINVESTOINNIT

INFRA- JA YMPÄRISTÖ	TA2026	TS2027	TS2028
Uudet kaava-alueet			
Menot	0 €	-300 000 €	0 €
Tulot	0 €	120 000 €	0 €
Netto	0 €	-180 000 €	0 €
Katusaneeraukset			
Menot	-900 000 €	-780 000 €	-990 000 €
Tulot	100 000 €	0 €	0 €
Netto	-800 000 €	-780 000 €	-990 000 €
Vesistöt ja satamat			
Menot	-200 000 €	-370 000 €	-350 000 €
Netto	-200 000 €	-370 000 €	-350 000 €
Puistot ja leikkipaikat			
Menot	-335 000 €	-300 000 €	-310 000 €
Netto	-335 000 €	-300 000 €	-310 000 €

ULKOLIIKUNTAPAIKAT			
Menot	-185 000 €	-320 000 €	-300 000 €
Netto	-185 000 €	-320 000 €	-300 000 €
HULEVESIJÄRJESTELMÄT			
Menot	-50 000 €	-50 000 €	-50 000 €
Netto	-50 000 €	-50 000 €	-50 000 €

INFRA- JA YMPÄRISTÖ YHTEENSÄ	TA2026	TS2027	TS2028
Infra- ja ympäristöinvestoinnit			
Menot	-1 670 000 €	-2 120 000 €	-2 000 000 €
Tulot	100 000 €	120 000 €	0 €
Netto	-1 570 000 €	-2 000 000 €	-2 000 000 €

VESILIIKELAITOS INVESTOINNIT

VESILIIKELAITOS	TA2026	TS2027	TS2028
PUHDASVESI			
Menot	-740 000 €	-640 000 €	-600 000 €
Netto	-740 000 €	-640 000 €	-600 000 €
JÄTEVESI			
Menot	-910 000 €	-530 000 €	-520 000 €
Netto	-910 000 €	-530 000 €	-520 000 €

VESILIIKELAITOS YHTEENSÄ	TA2026	TS2027	TS2028
Vesiliikelaitos			
Menot	-1 650 000 €	-1 170 000 €	-1 120 000 €
Netto	-1 650 000 €	-1 170 000 €	-1 120 000 €

IIN KUNTA YHTEENSÄ

KUNNAN INVESTOINNIT YHTEENSÄ	TA2026	TS2027	TS2028
INVESTOINNIT			
Menot	-12 240 000 €	-16 600 000 €	-6 970 000 €
Tulot	350 000 €	920 000 €	450 000 €
Netto	-11 890 000 €	-15 680 000 €	-6 520 000 €
Kunta			
Menot	-10 590 000 €	-15 430 000 €	-5 850 000 €
Tulot	350 000 €	920 000 €	450 000 €
Netto	-10 240 000 €	-14 510 000 €	-5 400 000 €

8. RAHOITUSOSA

Rahoitusosa	TP 2024 1 000 €	TPE 2025	TA 2026 1 000 €	TS 2027 1 000 €	TS 2028 1 000 €
Toiminnan rahavirta					
Vuosikate	2 881	3 187	4 343	4 819	5 401
Satunnaiset erät, netto			0	0	0
Tulorahoituksen korjauserät	-213				
Investointien rahavirta					
Investointimenot	-5 357	-3 117	-12 240	-16 600	-6 970
Rahoitusosuudet investointimenoih	399		350	920	450
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot	309	0			
Toiminnan ja investointien rahavirta	-1 981	70	-7 547	-10 861	-1 119
Rahoituksen rahavirta					
Antolainauksen muutokset					
Antolainasaamisten lisäykset			0	0	0
Antolainasaamisten vähennykset	0	0	0	0	0
Lainakannan muutokset					
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	0	5 367,0	12 754	10 167	1 532
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-6 210	0,0	0,0	0,0	
Lyhytaikaisten lainojen muutos	7 600	-5 437,0	-5 207	694	-413
Oma pääoman muutokset	0	0	0		
Muut maksuvalmiuden muutokset	-1 574	0	0	0	0
Rahoituksen rahavirta	-184	-70	7 547	10 861	1 119
Rahavarojen muutos	-2 164	0	0	0	0

9. HANKKEET JA PROJEKTIT

lin kunta hankkeet yhteensä

Hankkeet (€)	TP 2024	TA 2025	TA 2026	TS 2027	TS 2028
Toimintatuotot	588	380	315		
Toimintakulut	- 774	- 581	- 482		
Toimintakate/jäämä	- 186	- 200	- 167		

Elinvoima- ja yrityspalvelut hankkeet

Hankkeet (€)	TP 2024	TA 2025	TA 2026	TS 2027	TS 2028
Toimintatuotot					
Toimintakulut					
Toimintakate/jäämä					

Sivistyspalvelut hankkeet

Hankkeet (€)	TP 2024	TA 2025	TA 2026	TS 2027	TS 2028
Toimintatuotot	243	203	158		
Toimintakulut	- 355	- 264	- 144		
Toimintakate/jäämä	- 111	- 61	14		

Hyvinvointipalvelut hankkeet

Hankkeet (€)	TP 2024	TA 2025	TA 2026	TS 2027	TS 2028
Toimintatuotot	330	177	157		
Toimintakulut	- 366	- 310	- 337		
Toimintakate/jäämä	- 36	- 132	- 180		

Yhdyskuntapalvelut hankkeet

Hankkeet (€)	TP 2024	TA 2025	TA 2026	TS 2027	TS 2028
Toimintatuotot					
Toimintakulut					
Toimintakate/jäämä					

10. IIN KUNNAN MERKITTÄVIMMÄT RISKIT JA NIIDEN HALLINTAKEINOT

Kokonaisvaltaisen riskienhallinnan tavoitteena on varmistaa asetettujen tavoitteiden saavuttaminen ja talousarvion toteutuminen oikealla ennakkoinnilla. Toimielimet ovat kirjanneet riskien hallintakeinot, joilla voidaan rajata riskin vaikutusta ja vaikuttaa riskin toteutumisen todennäköisyyteen, jolloin riskin merkitys kunnan kannalta pienenee. Kunnan vahinkoriskejä hallitaan vakuuttamisen avulla.

Iin kunnan kuntatalouden vahvistuminen on perustunut verotulojen ja valtionosuuksien kasvuun, joka on ollut seurausta positiivisesta väestönkasvusta ja palveluverkon tiivistämisestä. Merkittävänä taloudellisena riskinä on tulorahoituksen leikkaus hyvinvointialueiden aloittaessa toimintansa vuoden 2023 alusta. TE-palvelut siirtyvät valtiolta kuntien vastuulle 1.1.2025 alkaen. Valtion rahoitusosuus suhteessa palveluiden järjestämisen menotasoon on riski rahoituksen riittävyyselle.

Merkittävänä taloudellisena riskinä voidaan pitää kuntien valtionosuusuudistuksen vaikutusta kunnan saamien kiinteistöverotulojen ja valtionosuuksien tasausjärjestelmän välillä. Tämän toteutuessa kunnan taloudellinen toimintakyky heikentyisi huomattavasti. Lisäksi sivistystoimen lainsäädännön muutokset ja niiden täysimääräinen rahoitus valtiolta haastaa taloudellista tilaa. Lakimuutosten lyhyt siirtymäaika haastaa riittävien määrärahojen varaamisen toiminnan muutoksiin.

Merkittävä strateginen muutos on toimintaympäristössä, kun uuden hallituksen hallituspolitiikka vaikuttaa myös kuntien toimintaan. Strategisena riskinä nähdään riittävän ajoissa reagoiminen kunnan väestön muutokseen ja asiakastarpeiden tunnistamiseen. Toimiva organisaatorakenne ja prosessit nostetaan myös strategiseksi riskiksi.

Toiminnallisista muutoksista suurimpana riskinä nähdään ulkopäin tulevat muutokset, jotka vaikuttavat työn tai toiminnan odottamattomiin muutoksiin. Riskiä voidaan pienentää päivittämällä varautumissuunnitelmat ja toimintaohjeet. Todennäköisenä ja merkittävänä riskinä vähetään ammattitaitoisen henkilöstön saatavuus ja pysyvyys sekä sitoutuminen työhön. Vahinkoriskeihin on varauduttu vakuuttamalla ja varautumissuunnitelmilla.

Kunnan ja konsernin taloudellisten resurssien pieneneminen vähentää mahdollisuuksia korjausinvestointeihin sekä infraomaisuuden ja kiinteistöjen hoitoon ja kunnossapitoon. Kunnan rakennetun omaisuuden korjausvelka kasvaa joka vuosi. Kiinteistöjen kunnan rapistuminen lisää sisäilmaongelmia ja katuverkon huono kunto heikentää liikenneturvallisuutta.

Iin vesiliikelaitoksen kannalta merkittävimpiä riskejä ovat juomaveden saastumisriski ja jakeluverkon häiriöt. Suuret vahinkoriskit liittyvät vesijohto- ja viemäriverkostoissa tapahtuviin vaurioihin sekä sähköverkon häiriöihin. Verkostosaneerauksilla verkostovaurioiden riski pienenee.

11. IIN KUNNAN KONSERNIN TOIMINTA JA TALOUS

11.1 Vastuu omistajapolitiikan toteuttamisesta

Omistajapolitiikan ohjaus ja valvonta kuuluvat luottamushenkilöorganisaatiossa kunnanvaltuustolle, toimeenpano kunnanhallitukselle sekä toiminnan tarkoituksenmukaisuuden ja linjausten toteuttamisen valvonta tarkastuslautakunnalle. Viranhaltijaorganisaatiossa omistajaohjaus kuuluu kunnanjohtajan tehtäviin.

Kunnanvaltuusto määrittelee lin kuntakonsernin omistajapolitiikalle tavoitteet, joihin konsernin operatiivinen omistajaohjaus perustuu. Kunnanhallituksen roolia keskeisenä omistajaohjaajana vahvistetaan siten, että tytäryhtiöiden toimitusjohtajia ja hallituksen puheenjohtajia kuullaan kunnanhallituksessa kaksi kertaa vuodessa. Lisäksi kunnanjohtajalla ja kunnanhallituksen puheenjohtajalla on läsnäolo- ja puheoikeus tytäryhtiöiden hallituksissa.

11.2 lin kunnan konserniin kuuluvat yhteisöt

Kuntayhtymät

- 26. Koulutuskuntayhtymä OSAO
- 27. Pohjois-Pohjanmaan Liitto

Liikelaitokset

- 28. lin vesiliikelaitos

Tytäryhteisöt ja säätiöt

- 29. lin Energia Oy (100 %)
- 30. lin Vuokratalot Oy (100 %)
- 31. Iilaakso Oy (100 %)
- 32. lin Palvelusäätiö (80 %)
- 33. Kuivaniemen Sotaveteraani Oy (57,14 %)
- 34. lin Micropolis Oy (69,23 %)

Osaosakkuusyhteisöt ja muut osuudet

- 35. Kuiva-Turve Oy (50 %)
- 36. Oulukaaren työterveys Oy (21,78 %)

11.3 Konsernin omistajaohjaus, sisäinen valvonta ja riskien hallinta

Sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan avulla kuntakonsernin toimialat, yksiköt ja muut vastuutahot pyrkivät varmistamaan tavoitteidensa saavuttamisen ja toteutumisen. Sisäinen valvonta ja riskienhallinta ovat hyvän johtamis- ja hallintotavan edellytys ja ne ovat jatkuva osa johtamista, ohjaamista ja työn tekemistä.

Omistajaohjauksella otetaan kantaa myös omistusriskien hallintaan sekä tehtävien ja vastuiden jakoon kunnan omistajapolitiikan toteutuksessa. Omistajapolitiikan lähtökohtana ovat kunnan kehittämistavoitteet. Omistajapolitiikka määrittelee, millaista omaisuutta kunta hankkii ja missä tehtävissä ja hankkeissa kunta on mukana omistajana ja sijoittajana. Samalla määritellään omistukselle asetettavat tuotto- ja muut tavoitteet, pääoman käytön ja palvelutuotannon tuotantovälineiden hankinnan periaatteet sekä kuka omaisuuden käytöstä vastaa ja miten seuranta ja raportointi on järjestetty.

Valtuusto päättää kunnan omistajapoliittisista linjauksista. Omistajaohjaus kuntakonsernissa ja omistajapoliittiset linjaukset toimintaohje hyväksytty kunnanvaltuustossa 12.9.2016 (§ 71). Konserni-ohje hyväksytty kunnanvaltuustossa 24.1.2022 (§ 6). Linjaukset on tarkoitettu ohjeeksi kunnan

luottamushenkilöille ja henkilöstölle sekä tytär- ja osakkuus-yhteisöille tulevien yksittäisten päätösten pohjaksi. Iin kunnassa omistajaohjaus kuuluu kunnanhallitukselle ja on osa kunnanjohtajan tehtäviä.

Omistajapoliittisia linjauksia voidaan täydentää toimialakohtaisissa ohjelmissa ja strategioissa, kuten kunnan maapoliittisessa ohjelmassa, liiketoimintastrategiassa tai asuntostrategiassa. Yksityiskohtaisempia omistajapoliittisia ratkaisuja sisältyy muun muassa kunnan toiminta- ja taloussuunnitelmaan ja yksittäisiin investointipäätöksiin.

Kunnanhallituksen roolia korostetaan edelleen konsernin omistajaohjauksessa, sisäisessä valvonnassa ja riskien hallinnassa kutsumalla vuosittain konserniyhtiöt kunnanhallituksen tavoite- ja tulosesteluun.

11.3.1. Iin Vuokratalot Oy

Toiminta-ajatus:

Asuntojen vuokraus

Painopistealueet:

Asukastyytyväisyys, nykyajan laatuvaatimukset, käyttöaste ja riittävä asuntokapasiteetti.

Toiminnalliset tavoitteet:

Käyttöasteen pitäminen korkealla. Korjausvelan ehkäisy. Uusien rakennushankkeiden vuosittainen käynnistäminen tarpeiden mukaisesti.

Talous 1 000€

	TP 2024	TPE 2025	TA 2026	TS 2027	TS 2028
Liikevaihto	1777	1800	2000	2250	2300
Liikevoitto	257	100	100	200	200
Tilikauden tulos	-0,6	-0,6	-0,6	-0,6	-0,6
Oma pääoma	171	171	171	171	171
Vieras pääoma -siitä laina- kanta	6165	6100	7300	6900	7600

Tunnusluvut

	TP 2024	TPE 2025	TA 2026	TS 2027	TS 2028
Sumupoistot	268	260	300	400	400
Asuntoja kpl	224	235	235	251	251
Käyttöaste	97	89	93	97	97

Merkittävimmät riskit ja toimenpiteet riskien pienentämiseksi:

Vuokrausmarkkinoista jälkeen jäänti. Jatkuva asuntojen perusparannus ja markkinointi pitää yllä tunnettavuutta ja varmistaa uudet tulijat. Vuokralaisten kato syö käyttökassan, varaudutaan tulevaisuudessa uuden rakentamiseen, jolloin kunnan vanhimmissa ja heikkokuntoisimmista asunnoista päästään eroon. Uudistuantoa pyritään tekemään vuosittain, mikäli käyttöaste sen sallii. Poliittiset päätökset vaikuttavat esimerkiksi asuntotukiin, jolloin asuntojen hinnoittelu ja oikea koko uudistustuonnossa kriittistä. Nykyinen hallituksen määräämät tukimuutokset ajavat ihmiset asumaan sellaisiin

asuntoihin joita ei ole lissä tarjota. Tämä on johtanut käyttöasteen pienentymiseen.

Kuntastrategian toteutus (mitä strategisia tavoitteita on asetettu talousarviovuodelle):
Tarjotaan mahdollisuudet hyvään asumiseen. Asunnot ovat liitetty lisiverkkoon, jolloin työskentely myös kotoa mahdollista. Uudistuotannolla varmistetaan riittävä vapaiden asuntojen määrä.

11.3.2. lilaakso Oy

Toiminta-ajatus:

lilaakso Oy rakennuttaa ja vuokraa toimitiloja yrityksille ja yhteisöille sekä tekee kunnalle vuosittain palvelusopimuksen mukaisia energiatehokkuuteen liittyviä toimia.

Painopistealueet kuntastrategiaan perustuen:

Toimitilojen rakennuttaminen, isännöinti, hallinta ja vuokraus, uusiutuvien energiamuotojen käyttöönotto ja energiatehokkuustoimenpiteet. Mukana käynnistämässä hankkeita, jotka toteutuessaan auttaa yrityksiä löytämään uutta liiketoimintaa.

Toiminnalliset tavoitteet:

Vuokrausasteen korkealla pitäminen, säästää energiankulutuksessa, talouden pitäminen positiivisena. Merihelmen myynti. Suurien teknologiahankkeiden saanti lihin ja niihin rakentamalla investoiminen.

Talous (1 000 €)

	TP 2024	TPE 2025	TA 2026	TS 2027	TS 2028
Liikevaihto	1810	1840	1850	2200	2200
Liikevoitto	298	296	300	400	400
Tilikauden tulos	175	202	200	300	300
Oma pääoma	2778	2931	3000	3300	3300
Vieras pääoma -siitä lainakanta	2373	2674	4500	4300	8500

Tunnusluvut

	TP 2024	TPE 2025	TA 2026	TS 2027	TS 2028
Henkilöstön lkm	3	3	3	3	3

Investoinnit

Investointi kohde	TP 2024	TPE 2025	TA 2026	TS 2027	TS 2028
Kiinteistöt	200	750	2000	500	5000
ICT-hankkeet	5	10	10	20	20
Muut hankkeet	10	5	5	10	10

Merkittävimmät riskit ja toimenpiteet riskien pienentämiseksi:

Vuokralaisten poistuminen ja siten vapautuvat tilat heikentävät kassaa. Isot hallit keskimäärin vaikeampia vuokrata, tärkeää pitää nykyisistä vuokralaisista kiinni. Pidetään vuokrat kohtuullisena ja pyritään auttamaan vuokralaisia muutoksissa.

Micropoliksen tekniikka saneeraus loppusuoralla. Saneeraus pidentää merkittävästi Micropoliksen käyttöikää.

Merihelmi pyritään myymään, jotta yhtiön riskit pieneneisi ja toisaalta alueelle saadaa kehitystä.

Kuntastrategian toteutus (mitä strategisia tavoitteita on asetettu talousarviovuodelle):

Aktiivisesti hankitaan uusia sijoittuvia yrityksiä lihin. Nykyisiä vuokralaisia autetaan kasvussa. Testaamalla uusia innovatiivisia energiansäästö menetelmiä, voidaan säästää koko kunta tasolla.

11.3.3. Iin Micropolis Oy

Toiminta-ajatus:

Micropolis toteuttaa kuntakonsernin kuntastrategiassa, elinkeino-ohjelmassa ja kunnan kanssa tehdyssä palvelusopimuksessa sille määritettyjä elinvoimaan ja kehittämiseen liittyviä tehtäviä. Yhtiö toimii alueellisena ja paikallisena kehittäjänä toimien laajasti toimintaa tukevilla ja vahvistavilla yhteistyöverkostoissa. Yhtiön oman strategian mukaisesti toiminta on vastuullista, rohkeaa ja ketterää. Yhtiö toimii edelläkävijänä uusien kestävästä kasvua tukevien ratkaisujen löytämiseksi ja toteuttamiseksi sekä uusien käytänteiden kokeilijana.

Yhtiön keskeisin tehtävä on tukea kestävästä ja vahvaa kasvua. Painopistealueet ja tavoitteet vuodelle 2026 ovat elinkeino-ohjelman laatiminen, kestävä matkailun kehittäminen, lijoen vesistön tilan parantamisen tukeminen ja vesien palauttamiseen liittyvät toimenpiteet, kiertotalouden edistäminen, Hervan, Isokankaan ja Pentinkankaan alueiden kehittäminen sekä Iin vetovoimaisuuden lisääminen elinkeinoelämän näkökulmasta. Vuosi 2026 on tapahtumavuosi ja yhtiö ottaa osaa IlmastoAreenan, Oulu2026:n, Haukifestareiden ja Uittoviikon järjestämiseen.

Toiminnalliset tavoitteet:

Kuntaviestintä ja -markkinointi

Viestintä- ja markkinointitoimilla tuetaan Iin päivitetyn kuntastrategian toteuttamista sekä kiteytetään ja jalkautetaan strategian ydinviestejä arkiviestinnän osaksi. Tuloksena lii nähdään houkuttelevana kuntana asumisen, työskentelyn, matkailun ja yrittämisen näkökulmista. Vuoden 2026 aikana nostetaan erityisesti kunnan sivistyspalveluja näkyvämmäksi osaksi kuntamarkkinointia. Lisäksi tuetaan eri toimialoja Oulu2026 Iin päätapahtumien markkinoinnissa.

Viestintä lisää kuntalaisten tietoisuutta ja osallisuutta kunnan päätöksenteosta ja palveluista. Konsernin työntekijät osallistuvat aktiivisesti osaltaan sisällöntuotantoon eri kohderyhmille kuntastrategian linjausten mukaisesti. Työnantajamielikuvaa vahvistetaan viestinnän keinoin. Kuntamarkkinointi on tavoitteellista ja valituille kohderyhmille suunnattua. Kuntamarkkinoinnissa otetaan rohkeasti kokeiluun uusia viestimutoja ja julkaisutapoja (mm. tekoälyn ratkaisut sisältöjen suunnittelussa ja kohdennuksessa).

Toimenpiteet:

- Kunnan viralliset viestintä- ja markkinointimateriaalit ja ohjeistus
- Sisällöntuotanto, mm. kunnan tiedotelehti, verkkosivut, somekanavat ja mediayhteistyö.
- Viestinnän seuranta ja kehittäminen.
- Kuntakonsernin viestijöiden yhteistyön koordinointi ja osaamisen tukeminen, henkilöstön sisäisten viestintämateriaalien ja intran kehittäminen työarjen tueksi.
- Markkinoinnin vuosisuunnitelma, mainoskampanjat ja mittaaminen asumisen, yrittämisen, työskentelyn ja matkailun näkökulmista. Tapahtumamarkkinointi, Pohjolan Rengastie -seutumarkkinoinnin yhteistyö.

Määrällisesti mitattavat tavoitteet:

- verkkosivujen ja somekanavien liikenteen kehittyminen ja sisältöön sitoutuminen
- markkinointikampanjoiden tulokset
- työyhteisön ja kuntalaisten viestintäkyselyn tulokset, muuttotutkimus

Yrityspalvelut

Kunnan yksi keskeinen tehtävä on luoda toimintaympäristö, joka edistää yritysten syntymistä, toimintaa, kasvua, kilpailukykyä ja työllisyyttä. Näitä luodaan mm. parantamalla yritysten fyysistä ympäristöä, osaamista, palveluja sekä toimintaa ohjaavia säädöksiä ja päätöskäytäntöjä.

Yritysneuvonnan ja kehittämisen painopistealueet vuodelle 2026: Tavoitteena on kasvattaa uusien yritysten määrää ja yritysten sijoittumista lihin, Pentinkankaan yritysalueen, Hervan ja Isokankaan

alueiden tulevien hankkeiden kehittäminen. Yritysneuvonnan tavoitteena on saada lihin syntymään ja sijoittumaan yrityksiä, jotka puolestaan luovat uusia työpaikkoja ja palveluita. Yrityspalvelut edistävät iiläisiä yrityksiä kehittämään ja kasvattamaan toimintaansa sekä hyödyntämään erilaisia saatavilla olevia yritysrahoituksia. Vuoden 2026 aikana tarjotaan matkailu- ja teollisuusalan yrityksille mahdollisuutta osallistua 2-3 keskeiselle messuille, kuten Matkamessuille ja Alihankintamessuille. Näitä varten tavoitteena on toteuttaa 2 yritysryhmähanketta.

Yrityskehittäminen seuraa markkinoiden muuttuvia tilanteita ja järjestää ajankohtaisista asioista yrittäjille tapahtumia ja verkottaa alueen toimijoita. Tavoitteiden saavuttamiseksi yrityspalvelut tarjoaa iiläisille yrityksille laadukasta yritysneuvontaa, jossa tuetaan yrityksiä eri kehitysvaiheissa, yrityksen perustaminen, yritystoiminnan kehittäminen ja kasvattaminen, yritysten investoinnit ja rahoitus, osaavan työvoiman saatavuus, vastuullisuus sekä omistajanvaihdoksien edesauttaminen.

Yritysneuvonnassa tehdään markkinointia yritysten houkuttelemiseksi sijoittumaan lihin ja vastataan kysyntään nopeasti ja joustavasti sekä edistetään lin yritystonttien vuokrausta ja myyntiä. Yritysneuvonta järjestää yritystapahtumia tärkeistä ajankohtaisista aiheista ja auttaa yrityksiä verkostoitumaan ja löytämään kumppanuuksia. Yrityskehittäjä tekee tiivistä yhteistyötä kunnan eri toimialojen kanssa, jotta yritykset saavat palvelua nopeasti ja joustavasti.

Määrällisesti mitattavat tavoitteet:

Yritysneuvonnassa seurataan seuraavia mittareita: perustetut yritykset, sijoittuneet yritykset, syntyneet työpaikat, yritysneuvonnan ja uusien yritysten houkuttelun lukumäärät, yritystapahtumat, haettujen investointi- ja kehittämisavustusten määrät. Yrityspalveluiden toiminnan tuloksena lihin syntyy kasvavassa määrin uusia yrityksiä ja työpaikkoja. Lissä jo toimivat yritykset suhtautuvat myönteisesti yritystensä kehittämiseen ja uusiin investointeihin. Lin verotulot kasvavat ja li koetaan halutuksi yritysten sijoittumis- ja työskentelykunnaksi. Lin maine tunnetaan yritysmyönteisenä ja yritysten toimintaa ripeästi mahdollistavana kuntana.

Kehittäminen

Kehittämisen alue pitää sisällään Micropoliksen hanketoiminnan. Sen keskeisenä tavoitteena on saada ulkopuolista rahoitusta kunta- ja yhtiöstrategiaa tukevien toimenpiteiden toteuttamiseksi. Toiminnan tuloksena kunta ja kunnan yritykset saavat vipuvoimaa toimintojensa kehittämiseen ja kasvuun sekä uusien ja erilaisten toimintamallien kokeilemiseen. Hankkeilla pyritään ylläpitämään ja kasvattamaan kunnan ja alueen elinvoimaisuutta ja houkuttelevuutta.

l ijokisopimus 2024–2028

l ijokisopimuksen toimenpiteillä tavoitellaan vaelluskalojen luonnonkierron palauttamista l ijokeen, veden laadun parantamista vesistö- ja valuma-aluekunnostuksin sekä alueen elinkeinoelämän, matkailun, virkistyskäytön ja asumisviihtyvyyden piristämistä. Läpileikkaavana tavoitteena on luottamuksen rakentaminen ja vuorovaikutuksen lisääminen l ijoella toimivien tahojen välillä.

Sopimuksen osapuolia ovat l ijoen vesistöalueen kunnat: li, Oulu, Pudasjärvi ja Taivalkoski sekä PVO-Vesivoima Oy, Metsähallitus ja Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskus.

Sopimukseen sisältyy l ijoen vesistövision ja toimenpideohjelmaan kuuluvien hankkeiden toteuttaminen, l ijoen neuvottelukunta ja l ijoki Foorumit. Sopimuksen koordinoinnissa ja hallinnassa työskentelee yksi työntekijä.

Kiertola - luonnonvarojen älykäs käyttö digitaalisella kiertotalouden ohjaamisella -hanke 2023–2026

Kiertola -hanke jatkaa Virke -hankkeessa kehitettyjen purkukartoitusten jalostamista ja materiaalien uudelleenkäytön edistämistä digitaalisia alustoja hyödyntäen. Kiertola -hankkeen yhtenä ajatuksena on tukea kuntaa kiinteistöstrategian kehityksessä tuottamalla tietoa kiinteistöistä, jotka ovat pääty-

mässä poistettavien listalle. Hankkeella pyritään myös edistämään digitaalisten materiaalien kiertotalousalustojen kehitystä Oulun seudulla. Alustat mahdollistaisivat purettavien rakennusten komponenttien ja materiaalien entistä tehokkaampaa uudelleenkäyttöä ja kierrätystä. Tämä tukee Sääsenharjun kiertotalousalueen kehitystä tarjoamalla avoimempaa tietoa saatavilla olevista materiaaleista ja saattamalla toimijoita yhteen. Hankkeessa työskentelee projektipäällikkö ja -työntekijä.

MATAVA – Maaseutumaisen alueen tavaraliikenteen kehittäminen 2024–2026

Pohjois-Pohjanmaalla on tarve mahdollistaa yritysten, työpaikkojen ja ihmisten yhä vapaampi sijoittuminen. Pitkät välimatkat ja vaikeat talviolosuhteet lisäävät yritysten kustannuksia ja heikentävät kilpailukykyä. Yritysten sijaintipäätösten näkökulmasta tarvitaan pitkäjänteistä liikennejärjestelmäsuunnittelua, joka luo vakautta elinkeinoelämälle. Yksi esimerkki haasteellisessa tilanteessa olevista ryhmistä on ruokaketjun pientuottajat, joiden toiminnan kannattavuudessa logistiikkakulut näyttävät merkittävää osaa. Kuljetuskustannuksilla on suora vaikutus alueella toimivien, sinne hakeutuvien ja syntyvien uusien pk- ja mikroyritysten liiketoiminnan kannattavuuteen, kuten myös julkisen sektorin toimintaan. Kevyempi kustannusrakenne ja saavutettavammat palvelut kannustavat uusia toimijoita yrittäjyyteen ja ylläpitävät olemassa olevaa liiketoimintaa. Hankkeessa tehdään esiselvitys tavaraliikenteen ongelmakohtista ja kehittämistarpeista sekä valitaan ne tarpeet, joihin hankkeella lähdetään hakemaan tavaraliikenteen kuljetuksia tehostavia ratkaisuja. Lisäksi valitaan pilottikohteet, joille laaditaan tuloksia hyödyntävät liiketoimintamallit.

Suot vesienpuhdistajina – vesien palautusten edistäminen yksityismailla 2025–2026

Hankkeen ensisijaisena tavoitteena on koota tietoa ja lisätä ymmärrystä vesienpalautusten toimeenpanon haasteista sekä lisätä metsäalan ammattilaisten ja osaajien kykyä suunnitella ja toteuttaa vesienpalautuksia Pohjois-Pohjanmaalla, erityisesti lijoen vesistöalueella. Ajatuksena on, että osaamisen ja käytännön kokemusten kautta vesienpalautukset yleistyvät ja vakiintuvat osaksi metsätalouden toimijoiden vesiensuojelu- ja monimuotoisuustoimien valikoimaa, erityisesti aapasuovyöhykkeellä. Hankkeen toissijaisina tavoitteina on lisätä yleistä tietoisuutta ja mielenkiintoa vesienpalautuksia kohtaan sekä tunnistaa mahdollisia kehittämistarpeita.

Retkellä lijoella -esiselvityshanke 2025–2026

Lijoen ja sen sivujokien varsilla on virkistysreittejä ja -rakenteita, joiden tilasta ja kunnosta ei ole ajantasaista tietoa. Osa reiteistä on huonossa kunnossa, informaatio niistä on puutteellista, hajanaista ja matkailijoiden käyttöön soveltuvat reitit eivät ole helposti löydettävissä verkosta tai maastosta. Hyvin hoidetut reitit ja tieto niiden olemassaolosta lisäävät alueen vetovoimaa, helpottavat matkailijan tai retkeilijän pääsyä luontoon ja hyvin suunniteltuina vahvistavat hänen luontokokemustaan eivätkä kuormita luontoa. Esiselvityshankkeessa kartoitetaan ja dokumentoidaan lijoen ja sen sivujokien läheisten virkistyskäyttöön ja lihasvoimin liikkumiseen tarkoitettujen reitistöjen, niiden palvelurakenteiden ja liittyvän infrastruktuurin kunto, laatu, saavutettavuus ja houkuttelevuus - poissulkien valtion omistamat kohteet. Hankkeen tuloksena syntyy kehityssuunnitelma, johon kootaan priorisoidun reittien jatkokehittämisen kannalta olennaiset hankkeen tulokset. Suunnitelma toimii varsinaisen kehittämishankkeen suunnittelun pohjana. Hankkeessa työskentelee yksi hanketyöntekijä.

lijo 360 -hanke

lijo 360 -hanke kehittää lijoen alueen matkailua kohti vastuullista, ympärivuotista ja kansainvälisesti houkuttelevaa vesistömatkailukohdetta. Keskiössä ovat matkailuyritysten digitaalisten ja kansainvälistymisvalmiuksien parantaminen, asiakaslähtöisten ja tarinallisten matkailutuotteiden kehittäminen sekä alueen matkailutarjonnan näkyvyyden lisääminen. Hankkeessa tuetaan matkailutoimijoiden yhteistyötä ja hyödynnetään matkailutrendejä sekä vastuullisten elämyksien kehittämistä. Opintomatkailuun yritykset oppivat toimimaan matkanjärjestäjien kanssa ja alue omaksuu kansainvälisesti menestyneitä matkailukonsepteja.

Hankkeen tuloksena syntyy uusia asiakaslähtöisiä palveluja, vahvempi yhteistyöverkosto ja kansainvälisesti houkutteleva matkailutarjonta, jonka kehittäminen jatkuu hankkeen jälkeenkin. Lisäksi

tavoitteena on, että hankkeen myötävaikutuksesta alueelle syntyy uusia matkailuyrityksiä.

Asukaslähtöisen ja arvopohjaisen matkailun kehittäminen 2026–2028

Hankkeessa kehitetään lin kunnan ja Oulun seudun matkailua asukaslähtöisesti siten, että matkailu tukee paikallista hyvinvointia, yrittäjyyttä ja kestäväää kehitystä. Tavoitteena on luoda malli, jossa matkailun kasvu tapahtuu hallitusti ja asukkaiden ehdoilla, vahvistaen alueen omaleimaisuutta ja yhteisöllisyyttä. Hankkeessa laaditaan asukaslähtöisen matkailun hallintasuunnitelma, joka ohjaa matkailun vaikutusten arviointia, kantokyvyn hallintaa ja vastuullista matkailijakäyttäytymistä. Työtä tehdään yhteistyössä asukkaiden, yrittäjien, asiantuntijoiden ja Oulun yliopiston kanssa, ja suunnitelmaa pilotoidaan lin vanhassa Haminassa. Samalla edistetään paikallista työllisyyttä ja yrittäjyyttä tukemalla pienryhmämatkailuun soveltuvia palveluja, yhteisöyrittäjyyttä ja matalan kynnyksen liiketoimintaa. Hankkeen päämääränä on rakentaa vastuullinen, osallistava ja vetovoimainen matkailuympäristö, joka vahvistaa alueen elinvoimaa ja turvaa sen kulttuurisen sekä sosiaalisen kestävyysden pitkällä aikavälillä.

Kehitteillä olevat hankkeet

Vuoden 2026 aikana suunnitellaan työllisyyteen ja osallisuuteen, yritysten kansainvälistymiseen, Hervan ja Isokankaan toimintaympäristöön liittyviä hankkeita sekä pyritään saamaan käyntiin kaksi yritysryhmähanketta. Tehdään yhteistyötä kunnan eri toimialojen ja muiden yhteistyöverkostojen kanssa. Osallistutaan harkinnan mukaan kumppanuuksiin ja hankkeisiin, jotka tukevat yhtiön strategiaa.

Hallinto ja kumppanuudet

Hallinnon ja kumppanuuksien alueeseen kuuluu toimitusjohtajan tehtävät, kumppanuuksien ja verkostojen luominen ja ylläpitäminen, hallinnon asiat kuten talous, henkilöstö, työterveys, ohjelmistot, hallituksen kokoukset.

Talous (1 000 €)

	TP 2024	TAE 2025	TA 2026	TS 2027	TS 2028
Liikevaihto	621	525	525	535	540
Liikevoitto	23	0	0	0	0
Tilikauden tulos	29	0	0	0	0
Oma pääoma	222	200	200	200	200
Vieras pääoma	584	525	525	530	535
-siitä lainakanta	286	286	286	286	286

Tunnusluvut

	TP 2024	TAE 2025	TA 2026	TS 2027	TS 2028
Henkilöstön lkm	12	11,5	12	13	13

Merkittävimmät riskit ja toimenpiteet riskien pienentämiseksi:

Onnistuakseen tavoitteissaan Micropolis tarvitsee vahvaa yhteistyötä kunnan eri toimialojen ja kuntakonsernin muiden yhtiöiden kanssa. Yritysten saamiseksi kuntaan ja sitä kautta myös työpaikkojen ja asukkaiden määrän kasvattaminen edellyttää monipuolista tonttitarjontaa yrityksille ja asukkaille. Tavoitteen saavuttamiseksi yhteistyö yhdyskuntatoimen kanssa on avainasemassa.

Micropolis hyödyntää rahoituksessaan muun muassa EU-ohjelmarahoitusta. Yhtiön on toteutettava käynnissä olevat hankkeet laadukkaasti ja tuotettava rahoittajille, kumppaneille ja asiakkaille sel-

keää lisäarvoa. Samalla panostetaan uusien hankkeiden tarvelähtöiseen suunnitteluun ja varmistetaan, että käynnissä olevien toimenpiteiden tulokset osoitetaan avoimesti ja mitattavasti.

Hankkeiden toteuttamiseen liittyy riski, että kohderyhmien odotukset tai tavoitteet eivät toteudu toivotulla tavalla tai että rahoitusta ei myönnetä suunnitellusti, jolloin toimenpiteitä ei voida toteuttaa. Näiden riskien hallitsemiseksi Micropolis tekee tiivistä yhteistyötä rahoittajien ja kumppanien kanssa, vahvistaa hankesuunnittelun laatua ja huolehtii viestinnän läpinäkyvyydestä kaikissa hankevaiheissa.

Koska osa Micropoliksen vakituisen henkilöstön palkoista katetaan hankerahoituksella, rahoituksen mahdolliset katkokset voivat aiheuttaa henkilöstöriskin. Tätä hallitaan aktiivisella rahoitussuunnittelulla, hankkeiden aikataulutuksella ja monivuotisen rahoituspohjan varmistamisella. Lisäksi pyritään siihen, että osaamisen siirto ja henkilöstön työpanos voidaan joustavasti kohdentaa eri hankkeiden ja yhtiön perustoimintojen välillä.

Kuntastrategian toteutus:

Yhtiön toiminnalla tuetaan lin kuntastrategian kaikkia neljää painopistealuetta, joita ovat vahva ja kestävä kasvu, luonnonläheinen li, systeeminen muutos ja henkinen hyvinvointi.

	Vahva ja kestävä kasvu	Luonnonläheinen li	Systeeminen muutos	Henkinen hyvinvointi
Kehittäminen				
Retkellä Iijoen -hanke	x	x		x
Yksityismaiden soiden vesien palauttamisen ja johtamisen pilotit – Ojasta allikkoon 2		x	x	
Älykäs ja uudistava matkailu Oulun seudulla (STORE)	x	x		x
Luonnonvarojen älykäs käyttö digitaalisella kiertotalouden ohjauksella (Kiertola)	x	x	x	
Maaseutumaisen alueen tavaraliikenteen kehittäminen (Matava)	x		x	
Turvetuotantoalueiden jälkikäyttö (Turpo=		x	x	
Iijoki-sopimus	x	x	x	x
Iijoen vesistön hoitokalastus patoalueilla (IIVO)	x	x		
Iijoen Lumo 2 - matkailuhanke	x	x	x	x
STORE 2 -matkailuhanke	x	x		x
Yrityspalvelut	x		x	
Uusyrityshoukuttelu, olevien yritysten neuvonta, yritystapahtumat yritysten investointien ja kehittämisen tukeminen	x		x	
elinkeino-ohjelma	x			
Kuntamarkkinointi ja -viestintä				
Kunnan viralliset viestintä- ja markkinointimateriaalit, ohjeistus	x	x	x	x
Viestinnän seuranta ja kehittäminen			x	
Sisällöntuotanto, mm. kunnan tiedotelehti, verkkosivut, somekanavat ja mediayhteistyö	x	x	x	x
Markkinoinnin vuosisuunnitelma, mainoskampanjat ja mittaaminen asumisen, yrittämisen, työskentelyn ja matkailun näkökulmista. Rakentajamessut, Pohjolan Rengastie -seutumarkkinoinnin yhteistyö	x	x	x	x

11.3.4. Iin Energia Oy

Toiminta-ajatus:

- tuottaa, myydä ja siirtää sähköä kilpailukykyisesti ja häiriöttä

Painopistealueet:

- sähköntuotanto, -jakelu ja -myynti

Toiminnalliset tavoitteet:

- Lisätä sähköntuotannon omavaraisuutta
- Kehittää sähköverkkoliiketoimintaa Energiaviraston valvontamallin mukaisesti
- Varmistaa, että sähkönmyyntiliiketoiminta on yhtiölle taloudellisesti kannattavaa
- Toteuttaa ja saavuttaa asetetut strategiset tavoitteet
- Kääntää sähköverkkoliiketoiminnan tulos positiiviseksi
- Varaudutaan sähköaseman rakentamiseen vuosille 2027–2028 verkkokapasiteetin lisäämisen vuoksi. Rakentaminen toteutetaan mahdollisesti lainarahoituksella.
- Selvittää aktiivisesti uusia liiketoimintoja tukemaan olemassa olevia liiketoiminta alueita
- Kehittää taloushallintoa ennakoivampaan suuntaan sekä selkeyttää ja kehittää taloushallinnon prosesseja
- Yhtiön riskienhallinnan kehittäminen sekä henkilöriskien pienentäminen
- Yhtiön henkilöstön osaamisen kehittäminen

Talous (1 000 €)

	TP 2024	TPE 2025	TA 2026	TS 2027	TS 2028
Liikevaihto	7468	7500	6835	7000	7100
Liikevoitto	-68	100	244	100	100
Tilikauden tulos	240	200	246	200	200
Oma pääoma	7707	7767	8013	8213	8413
Vieras pääoma	6496	6700	6500	9500	9500
-siitä lainakanta	0	0	0	3000	3000

Tunnusluvut

	Henkilös- tön lkm	Liike- voitto %/lv	Nettotulos %/lv	Sijoi- tun pää- oman tuotto %	Oman pää- oman tuotto	Omavaraisuus- aste %	Quick ra- tio

					%		
TP 2024	13	-0,9	3,2	2,04	0,79	41	3,1

Investoinnit

Investointi kohde	TP 2024	TPE 2025	TA 2026	TS 2027	TS 2028
Sähköverkosto	2003	1000	1000	4000	4000

Merkittävimmät riskit ja toimenpiteet riskien pienentämiseksi:

Merkittävimmät riskit

- Suuret myrskyt tai muut luonnonilmiöt, jotka voivat hetkellisesti lamaannuttaa sähkönjakelun alueella
- Energiasektorin sääntelyn kiristyminen ja nopeat muutokset
- Sähkön markkinahinnan äkilliset vaihtelut
- Volyyimiriski sähkönmyynnissä
- Talouden seurannan ja ennakkoinnin haasteet nopeasti muuttuvassa markkinatilanteessa
- Ammattitaitoisen ja motivoituneen henkilöstön sitouttaminen sekä uusien osaajien saatavuus

Toimenpiteet riskien hallitsemiseksi

Talous ja riskienhallinta

- Rakennetaan riittävä taloudellinen puskurivara yllättäviin tilanteisiin
- Ennakoidaan kassavirtaa ja varmistetaan tasapainoinen taloussuunnittelu
- Vahvistetaan tasetta ja kasvatetaan omaa pääomaa riskien hallitsemiseksi
- Harjoitetaan sähkönmyyntiä vain kannattavasti
- Suojaan oma tuotanto ja sähkönhankinta markkinavaihteluilta

Verkko ja toiminnan varmuus

- Varmistetaan sähkönjakeluverkon toimintavarmuus ja turvallisuus
- Panostetaan ennakoiwaan kunnossapitoon
- Kehitetään yhteistyötä urakoitsijoiden ja naapuriyhtiöiden kanssa häiriötilanteiden varalta

Henkilöstö ja osaaminen

- Panostetaan henkilöstön jatkuvaan osaamisen kehittämiseen
- Rekrytoidaan osaavaa ja motivoitunutta henkilöstöä liiketoimintojen tueksi
- Vahvistetaan kannustavaa ja motivoivaa työpaikkakulttuuria sekä työnantajabrändiä
- Tehdään tiivistä yhteistyötä oppilaitosten kanssa osaajapolkujen varmistamiseksi
- Parannetaan ICT-osaamista ja vahvistetaan kyberturvallisuutta

Markkinat ja vaikuttaminen

- Seurataan markkinoita päivittäin ja reagoidaan nopeasti muutoksiin
- Osallistutaan aktiivisesti toimialan työryhmiin, joissa voidaan ennakoida ja vaikuttaa tuleviin sääntelymuutoksiin

Kuntastrategian toteutus – strategiset tavoitteet talousarviovuodelle

- Myymästämme sähköstä 80 % tuotetaan uusiutuvalla energialla
- Tarjoamme asiakkaille laadukasta ja asiakaslähtöistä energiankäytön neuvontaa
- Hankinnoissa suositetaan mahdollisuuksien mukaan paikallisia yrityksiä
- Edistetään materiaalien kierrätystä ja vastuullista jätehuoltoa
- Syvennetään yhtiön ja omistajan välistä omistajaohjausta
- Tuodaan omistajalle entistä läpinäkyvämpää ja ajantasaista tietoa yhtiön taloudellisesta tilanteesta

Toimenpiteet tavoitteiden saavuttamiseksi

- Selvitetään hankinnoissa aina paikallisten toimijoiden tarjonta ja pyritään saamaan heidät mukaan kilpailutuksiin
- Hyödynnetään materiaalien kierrätyksessä vastuullisia ja sertifioituja toimijoita
- Koulutetaan henkilöstöä energiankäytön neuvonnan laadun ja asiakaslähtöisyyden parantamiseksi
- Järjestetään säännölliset toimitusjohtajan ja omistajan väliset keskustelut omistajaohjauksen vahvistamiseksi